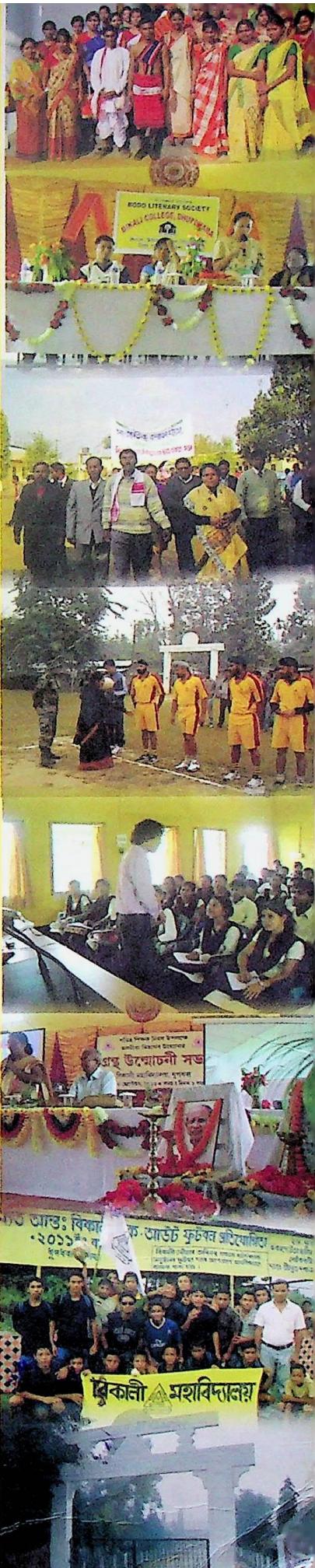

বিকালিয়ান

মহাবিদ্যালয় পরিচালনা সমিতি

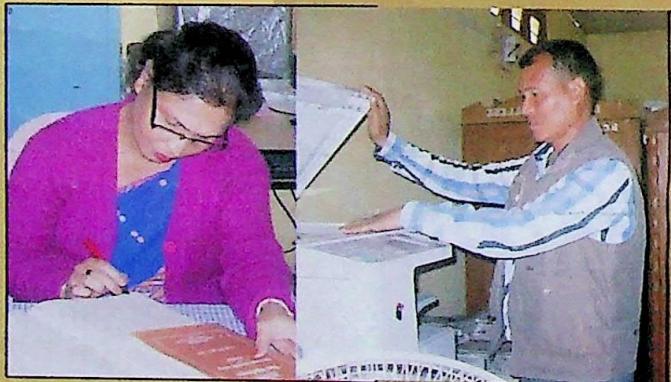
অধ্যক্ষা

মহাবিদ্যালয়ের কর্মচারীর একাংশ

মহাবিদ্যালয়ের অধ্যাপক-অধ্যাপিকার একাংশ

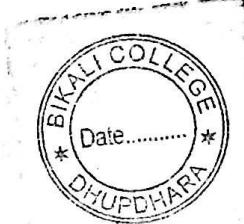
প্রাথমিক আৰু কর্মচারীৰ একাংশ

বিকালিয়ান সম্পাদনা সমিতি

বিকালিয়ান

বিকালী মহাবিদ্যালয় আলোচনী

অষ্টম সংখ্যা
২০১১-২০১২ খ্রীষ্টাব্দ
বিশেষ সংখ্যা

তত্ত্বাবধায়ক
ভূপতি দাস

সম্পাদকদ্বয়
ছান্দাম হচ্ছেইন
মনজ্যোতি রাভা

Bikalian, the mouthpiece of Bikali College, Dhupdhara, Published by Bikali College Students' Union, edited jointly by Mr. Saddam Hussain and Mr. Manjyoti Rabha, Printed at North East Printers, Guwahati, Assam. Special Issue : 2012-13.

সম্পাদনাৰ নেপথ্যত

উপদেষ্টা	ঃ ড° এম্ গোপাল সিংহ
সভাপতি	ঃ ড° মলিনা দেৱী ৰাভা
তত্ত্বাধায়ক	ঃ ভূপতি দাস
শিক্ষক সদস্য/সদস্যা	ঃ সীমাত্রী দৈমাত্রী অমল ৰাভা
সম্পাদকব্য	ঃ ছাদাম হচ্ছেইন মনজ্যোতি ৰাভা
ছাত্র-সদস্য	ঃ দিবাকৰ পাটগিৰি বিলু ৰাভা
বেটুপাত	ঃ সম্পাদনা সমিতি
অংগসজ্জা	ঃ সম্পাদনা সমিতি
মুদ্রণ	ঃ নথ'ইষ্ট প্রিণ্টার্চ উত্তৰ শৰণীয়া (লালমাটি), গুৱাহাটী-৩ ফোনঃ ২৬৬৩৮০৩

শ্রদ্ধার্ঘ

বিকালী অঞ্চলৰ সকলো অনুষ্ঠানৰে গুৰি ধৰোতা, নানা
গুণেৰে বিভূষিত ইছমাইল আলী দেৱ আৰু আমাৰ মাজত
নাই। ইং ২০১২ চনৰ ১২ আগষ্ট তাৰিখে
অঞ্চলবাসী বাইজক কনুৱাই

তেখেতে ইহলীলা

সম্বৰণ কৰিলে।

বিকালী অঞ্চলৰ লাইখুটা স্বৰূপ ইছমাইল আলীৰ মৃত্যু এক
অপূৰণীয় ক্ষতি বুলি বিবেচিত হৈছে।

বিকালী মহাবিদ্যালয়ক প্ৰাণভৰি ভাল পোৱা মহাবিদ্যালয়ৰ
প্ৰতিষ্ঠাপক সভাপতিৰ পদ অলংকাৰ কৰাৰ

উপৰিও মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাঙ্গীন

উন্নতিৰ হকে মৃত্যুৰ

আগমৃহৰ্তলে

নিষ্পার্থভাৱে

সেৱা আগবঢ়াই যোৱা অনন্য ব্যক্তিত্বৰ অধিকাৰী

স্বৰ্গীয় ইছমাইল আলী দেৱৰ

আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰিছোঁ আৰু

নিবেদন কৰিছোঁ একাজলি অশ্ৰু অঞ্জলি।

‘বিকালিয়ানৰ’ এই সংখ্যা

স্বৰ্গীয় ইছমাইল আলী দেৱৰ

সোঁৱণত উৎসৱ্গা কৰিছোঁ।

ৰংবং তেৰাং
সভাপতি
অসম সাহিত্য সভা

শুভেচ্ছা বাণী

গোৱালপাৰা জিলাৰ ধূপধৰাস্থিত বিকালী মহাবিদ্যালয় অঞ্চলটিৰ এখন অগ্ৰণী শিক্ষা প্রতিষ্ঠান। ধূপধৰা অঞ্চলৰ শৈক্ষিক, বিদ্যায়তনিক দিশত এই মহাবিদ্যালয়খনে সমগ্ৰ গোৱালপাৰাত এটি নিজস্ব চিনাকি দিবলৈ সক্ষম হৈছে। ‘বিকালিয়ান’ এনে পদক্ষেপৰে এটি স্বাক্ষৰ বুলি ক’ব পাৰি। মহাবিদ্যালয় ছত্ৰ একতা সভাই এইবেলিও ‘বিকালিয়ান’খন প্ৰকাশ কৰিব বুলি জানি আনন্দ অনুভৱ কৰিছোঁ।

আশা কৰিছোঁ, বাৰ্ষিক মুখ্যপত্ৰখনিৰ মাধ্যমেৰে মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষার্থীসকলৰ সুস্থ প্ৰতিভা প্ৰতিভাত হ’ব। লগতে মুখ্যপত্ৰখনত প্ৰকাশিত প্ৰবীণ লেখক-লেখিকাৰ লেখনিয়ে নৱ-প্ৰজন্মক প্ৰেৰণা যোগাব।

মহাবিদ্যালয়ৰসমূহ শিক্ষাগুৰু আৰু শিক্ষার্থীলৈ মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা জনাই মুখ্যপত্ৰখন মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী ইতিহাসৰ অমল স্বাক্ষৰ হ’ব বুলি আশা কৰিলোঁ।

ৰংবং তেৰাং

(ৰংবং তেৰাং)
সভাপতি

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
GAUHATI UNIVERSITY

Estd. 1948

অধ্যাপক অধিল কুমাৰ মেধি
উপাচার্য
Prof. O. K. Medhi
Vice-Chancellor

Ph. No. : +91-361-2570412 (O)
+91-361-2570408 (R)
Fax : +91-361-2675515
email : vc_gu@yahoo.in
Website : www.gauhati.ac.in
Gopinath Bardoloi Nagar
Guwahati-781014, Assam : India
গোপীনাথ বৰদলৈ নগৰ
গুৱাহাটী - ৭৮১ ০১৪, অসম : ভাৰত

MESSAGE

It gives me immense pleasure to learn that the Bikali College, Goalpara is going to publish its Annual College Magazine for the session 2012-13 entitled “BIKALIAN” very soon very soon.

I hope that the Magazine which they are going to publish will reflect the hidden potential and useful articles of the students.

I wish all success in their mission and hope the magazine will be immensely beneficial to all concerned.

Date : 07.01.2013

(Prof. O.K. Medhi)

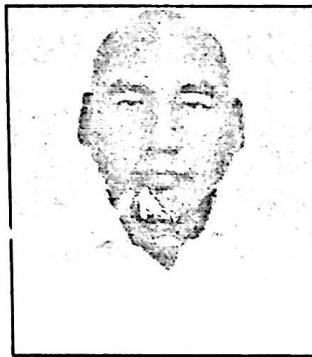
Sibcharan Basumatary,
M.L.A
36-Dudhnoi (ST) LAC
Chairman, PIC, ITDP, Goalpara

Cottage No. 51
Old M.L.A. Hostel
Dispur, Guwahati-6
(M) : 94357-25235

Ref.....

Date.....

MESSAGE

I am very glad to know that, the Bikali college, Dhupdhara is going to publish an Annual magazine in the first week of January 2013. Bikali college of Dhupdhara has been extending lots of contribution to the development of society by providing education in the area since inception.

It is also learnt to me that, the Magazine Section is going to bring out a souvenir and it will be a huge success. I extend my heartiest thanks and congratulation for taking such efforts.

Hope a grand success of the said programme. Again I extend my thanks and heartiest good wishes for the future of Bikali college, Dhupdhara

(SIBCHARAN BASUMATARY)

MLA

36-Dudhnoi (ST) LAC
Chairman, PIC, ITDP
Goalpara, Assam.

ମହାବିଦ୍ୟାଲୟ

ଶୁଭେଚ୍ଛା ବାଣୀ

ଗୋରାଲପାରା ଜିଲ୍ଲାର ପଞ୍ଚ ପ୍ରାନ୍ତତ ଅରହିତ ଧୂପଧରା ବିକାଳୀ ଅଞ୍ଚଳତ ଶିକ୍ଷାର ପରିବେଶ ଗଢ଼ି ନତୁନ ପୁରୁଷର ଦ୍ୱାରା ନତୁନ ସମାଜ ଗଠନର କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଳୀ ମହାବିଦ୍ୟାଲୟର ନିଜସ୍ଵ ଭୂମିକା ଆଛେ । ଏହି ମହାବିଦ୍ୟାଲୟର ବାର୍ଷିକ ମୂଖ୍ୟପତ୍ର ‘ବିକାଲିଯାନ’ ପ୍ରକାଶର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଚଲୋରାତ ଆମି ସୁଖ ଅନୁଭବ କରିଛୋ । ଆଶା କରୋ ବିକାଲିଯାନେ ମହାବିଦ୍ୟାଲୟର ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀର ବୌଦ୍ଧିକ ବିକାଶର ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାବ । ମହାବିଦ୍ୟାଲୟର ଛାତ୍ର-ଛାତ୍ରୀଙ୍କଲେ ବିକାଳୀ ଅଞ୍ଚଳର ବିଭିନ୍ନ ଜାତି-ଧର୍ମ-ବର୍ଣ୍ଣର ଲୋକର ମାଜତ ଜ୍ଞାନର ଜ୍ୟୋତି ବିଲାଇ ଦିଯକ— ଏହି ଶୁଭ କାମନାରେ ଆନ୍ତରିକ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜନାଲୋ ।

ଡ° ମଲିନା ଦେରୀ ବାଭା
୭ ଜାନୁରାତ୍ରୀ, ୨୦୧୩ ଖୃଷ୍ଟାବ୍ଦ

আমাৰ গৌৰৱ

পুনঃ প্রকৃত মেধাব গুণেৰে বিভূষিত হ'ল মো ৰকুনুদিন আহমেদ। এইবেলি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনত অনুষ্ঠিত স্নাতক চূড়ান্ত বৰ্ষৰ পৰীক্ষাত শ্ৰীমান ৰকুনুদিনে অসমীয়া বিষয়ত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম স্থান লাভ কৰি নিজৰ লগতে বিকালী মহাবিদ্যালয়ক ধন্য কৰিলে। উল্লেখ্য যে ২০০৯ ইং চনৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক চূড়ান্ত পৰীক্ষাত শ্ৰীমান ৰকুনুদিনে দশম স্থান লাভ কৰি বিকালী অঞ্চলত শীৰ্ষ স্থানৰ কৃতিত্বৰ এটি নতুন অধ্যায়ৰ সূচনা কৰিছিল।

কঠোৰ অধ্যারসায়, ঐকাণ্ঠিক প্ৰচেষ্টা, ধৈৰ্য, সাহস, নিয়মানুবৰ্তিতা, সময়ানুবৰ্তিতা আদিয়ে হ'ল কৃতকাৰ্য্যতাৰ মাপকাঠি। সেয়া ৰকুনুদিনৰ কৰ্মৰাজিত সুন্দৰ ভাবে প্ৰতিফলিত হৈছে। মনত দৃঢ়তা থাকিলে ন্যূনতম সা-সুবিধাবেও যে মানুহে সফলতা লাভ কৰিব পাৰে তাৰ জীয়া সাক্ষী হ'ল ৰকুনুদিন।

শ্ৰীমান ৰকুনুদিনৰ কৃতিত্বই যুৱ প্ৰজন্মৰ মাজত নতুন আশা, প্ৰেৰণা আৰু প্ৰত্যয়ৰ সঞ্চাৰ কৰিছে। ভোগবাদী, বস্ত্ৰবাদী আৰু অধ্যয়নহীন মানসিকতাৰে পৰিপুস্ত আমাৰ নৰ প্ৰজন্মৰ বাবে ৰকুনুদিন প্ৰেৰণাৰ উৎস স্বৰূপ।

ৰকুনুদিনৰ এই বৃহৎ সাফল্যত অঞ্চলবাসী ৰাইজৰ লগতে আমি বিকালী মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়াল বগাঁই গৌৰৱবোধ কৰিছোঁ। ৰকুনুদিনে বাজ্যিক পৰ্যায়ৰ ভালেমান প্ৰতিযোগিতাত সুখ্যাতিৰে প্ৰথম স্থান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। তাৰ কৃতিত্বৰ এই ধাৰা অব্যাহত থাকক - তাৰে কামনাৰে-

সম্পাদনা সমিতি
বিকালিয়ান।

এইসকল কৃতিমানে ২০১২ চনৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক চূড়ান্ত বৰ্ষৰ পৰীক্ষাত প্ৰথম বিভাগ লাভ কৰি
মহাবিদ্যালয়লৈ সুনাম কঢ়িয়াই আনিছে

অলিন্দা হাজোৱাৰী

বিকাশ বয়

নকুল বাভা

ছিকদাৰ মহম্মদ আব্দুল হালিম

গাগৰী

অঞ্জনাৰা বেগম

বৰ্ণলী বাভা

ধৃতিমিতা ঠাকুৰীয়া

মুনু দাস

পাৰবিন ছুলতানা

শিখা বাভা

আদিত্য কৰ

আতিকুৰ বহমান

অপূৰ্ব বয়

ভং কুমাৰ নাথ

চক্ৰধৰ বাভাই গুৱাহাটী

বিশ্ববিদ্যালয় আন্তঃ

মহাবিদ্যালয় (২০১২) যুৱ

মহোৎসৱত ক'লাজ

প্ৰতিযোগিতাত দ্বিতীয় স্থান

লাভ কৰিছে।

মিছ কংকণা দাসে
গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়
আন্তঃ মহাবিদ্যালয়
(২০১২) যুৱ মহোৎসৱত
গোৱালপুৰীয়া লোকগীতত
দ্বিতীয় স্থান লাভ কৰিছে।

সাফল্যৰ খলা-বমা পথেৰে বিকালী মহাবিদ্যালয়ঃ সম্পাদনা সমিতিৰ দৃষ্টিপাত

এচাম শিক্ষা প্ৰেমী, প্ৰগতিবাদী চিন্তাশীল লোকৰ ত্যাগ, সাধনা আৰু নিৰলস প্ৰচেষ্টাৰ ফচল বিকালী মহাবিদ্যালয়। চাওঁতে চাওঁতে মহাবিদ্যালয়খনে সফলতা-বিফলতাৰ ৩০ টা বসন্ত অতিক্ৰম কৰিলে। বয়সৰ জোখাৰে পূৰ্ণ ঘোৱনাপ্ৰাপ্ত বিকালী মহাবিদ্যালয়ে বাইজৰ সমস্ত আশা-আকাঞ্চা পূৰণ কৰিব পাৰিছেন? আশাৰ সেপোন দিঠকত পৰিণত কৰিবলৈ বিকালীয়ে কেতিয়াবা উজুটি খাবলগীয়া হৈছে নে? আমাৰ ঐতিহ্য, সংস্কৃতি, পৰম্পৰা, সাতাম পুৰুষীয়া ঐক্যতাৰ বাহক হিচাপে বিকালী মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা আমি কি পালো? পৰিবৰ্তিত সমাজৰ দাবী পূৰণ কৰাৰ পথত মহাবিদ্যালয়খন কিমান সফল হ'ল? ইত্যাদি নানা কথাই সাম্প্ৰতিক প্ৰতিজন সচেতন লোকৰে এক চিন্তাৰ বিষয়।

এনে এটি স্পৰ্শকাতৰ বিষয়কে সম্পাদনা সমিতিৰ চিন্তাৰ সমল হিচাপে মহাবিদ্যালয়খনৰ কিছু কথা প্ৰতিফলন কৰিবলৈ বিচৰা হৈছে। মহাবিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰ এখনত মহাবিদ্যালয়ৰ সফলতা-বিফলতা, ভৱিযত পৰিকল্পনা, নিত্য-নতুন

আঁচনি আদিৰ প্ৰতিফলন হোৱাটো বাঞ্ছনীয়। তাকে সৰোগত কৰি এই লিখনিৰ অৱতাৰণা কৰা হৈছে। কিন্তু স্থানাভাৱত আমাৰ সমস্ত কথা উপস্থাপন কৰাতো সন্তুষ্ট নহয়। সেয়েহে সুহৃদ পাঠকৰ ওচৰত ক্ষমা বিছাৰিছোঁ।

মহাবিদ্যালয়ৰ আন্ত গাথনিঃ আমাৰ মহা বিদ্যালয়ৰ আন্তঃ গাথনি আধুনিক প্ৰাযুক্তিক কৌশলেৰে সমৃদ্ধ নহয় যদিও একে বাৰে নিশক তীয়াও নহয়। ৫০ বিঘাতকৈয়ো অধিক ভূমি থকা এই মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰয়োজনীয় আটাই কেইটা গৃহই বিদ্যমান। মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰেণীকোঠা সমূহ আহল-বহল যদিও প্ৰাযুক্তিক কৌশলেৰে সমৃদ্ধ নহয়। মহাবিদ্যালয়ৰ পুথিভঁৰালটো নতুনকৈ নিমার্গ কৰা হৈছে যদিও ইয়াক তৰপীয়া কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে। উল্লেখযোগ্য যে পুথিভঁৰালৰ আন্তঃগাঠনি উন্নত কৰিবলৈ বাভা হাছং স্বায়ত্ব শাসিত পৰিযদে কিছু সংখ্যক পুথি আৰু প্ৰয়োজনীয় সামৰ্থী অনুদান আগবঢ়াইছে। সম্প্ৰতি মহাবিদ্যালয়ত অসম চৰকাৰ সাহায্যত এটি প্ৰেক্ষাগৃহ নিমার্গ কৰি সভা-সমিতি পতাৰ এটি পৰিবেশ গঢ়ি

তোলা হৈছে। ইয়াৰ উপৰিও কম্পিউটাৰ শিক্ষা সুচল কাৰবলৈ অসম চৰকাৰে এটি গৃহ নিমার্গ কৰি দিছে। ইয়াৰপোৰি মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰসাশনিক ভৱনটো বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ সাহায্যত নিৰ্মাণ কৰি ব্যৱহাৰোপযোগী কৰি তোলা হৈছে। অৱশ্যে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰশাসনিক ভৱনটো আওপুৰণি হৈ থকাৰ বাবে প্ৰশাসন ব্যৱস্থা সূচকৰূপে পৰিচালনা কৰাত কিছু অসুবিধাৰ সৃষ্টি হৈছে। সেইবাবে সম্প্ৰতি এই ভৱনটো ঐতিহ্য ভৱন হিচাপে সংৰক্ষণ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। খেলৰ পৰিবেশ গঢ়ি তোলাৰ বাবে খেলপথাৰ অভাৱ নাই যদিও সেইবিলাক আধুনিক ক'লা-কৌশলেৰে সমৃদ্ধ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে। উল্লেখযোগ্য যে বাভা হাছং স্বায়ত্ব শাসিত পৰিষদৰ অৰ্থ সাহায্যত এটি ষ্টেডিয়াম নিৰ্মান কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলোৰ বহুদিনীয়া আশা এটি পূৰণ কৰা হৈছে। ইয়াৰ উপৰি বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ অৰ্থ সাহায্যত এটি মহিলা আৱাস গৃহ নিৰ্মাণ কৰি সম্প্ৰতি উক্ত ভৱনটো ছাত্ৰী নিবাস কৰা হৈছে। বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ সাহায্যত আন এটি ভৱন

নিমীয়মান অরস্থাত আছে। বাইজ দান-বরঙগিরে মহাবিদ্যালয়ৰ চৌদিশত বেৰ নিমাৰ্গৰ কাম কৰি থকা হৈছে। পিছে আমাৰ আস্তঃগাথনি আৰু অধিক উন্নত কৰাৰ কাৰণে কেতোৰ অভাৱ বাবুকৈয়ে অনুভৱ কৰি অহা হৈছে। সেয়া হ'ল-
১। এটি অতিথি শালা।

২। শিক্ষক-শিক্ষিয়ত্বৰ জিৰণী চ'ৰা।
৩। প্রতিটো বিভাগত কম্পিউটাৰৰ ব্যৱস্থা।
৪। এটি নিবাপদ পৰীক্ষা নিয়ন্ত্ৰণ কক্ষ।

৫। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ আৱাস গৃহ ইত্যাদি।
আমাৰ গৌৰৰ : এখন প্রতিষ্ঠিত মহাবিদ্যালয়ে সাফল্যতাৰ গৌৰৰবোধ কৰে। কিঞ্চিত পৰিমাণে হ'লেও এখন আওহতীয়া জনজাতি প্ৰধান অঞ্চলৰ মহাবিদ্যালয় হিচাপে ইয়াৰ সফলতাত আমি গৌৰৰাও। বৰ্তমানলৈ এই মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা উচ্চতৰ মাধ্যমিক চূড়ান্ত পৰীক্ষাত ১০০ জনতকৈয়ে অধিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বিভিন্ন বিষয়ত লেটাৰ নম্বৰ সহঃ প্ৰথম বিভাগ দখল কৰি মহাবিদ্যালয় খনলৈ সুনাম কঢ়িয়াই আনিছে। স্থানভাৱত উক্ত কৃতিমান ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ নাম উল্লেখ কৰিব নোৱাৰাৰ বাবে আমি বৰ দুঃখিত। স্নাতক পৰ্যায়ৰ চূড়ান্ত পৰীক্ষাতো অতি নগন্য সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে প্ৰথম শ্ৰেণী লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। এওঁলোকৰ ভিতৰত আমি প্ৰথমতে স্মৰণ কৰিব লাগিব মিছ ইয়ানছুনাৰা বেগমৰ নাম। ইয়ানছুনাৰাই পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে শিক্ষা বিভাগত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ নৱম স্থান লাভ কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰথম শ্ৰেণী লাভৰ দ্বাৰা উন্মোচন কৰিলে। শিক্ষা বিভাগত বৰ্তমানলৈ প্ৰথম শ্ৰেণী লাভ কৰা আন দুগৰাকী কৃতী ছাত্ৰী হ'ল লাইন্য নাথ আৰু ফৰ্জিনা বেগম। ইয়াৰ পিচতেই ভূগোল বিভাগত আন এগৰাকী প্ৰতিভাবান ছাত্ৰী মৌচুমী পাটগিবীয়ে

প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম স্থান লাভ কৰাৰ উপৰিও ডিষ্টিংচন নম্বৰ লাভ কৰি অন্য এটি অভিলেখ স্থাপন কৰিলৈ। ভূগোল বিভাগত প্ৰথম স্থান লাভ কৰা আন চাৰিবাকী কৃতী ছাত্ৰী হ'ল - মিছ মামনি বসুমতাৰী আৰু মিছ এনি বসুমতাৰী, মিছ মৌচুমী হাজোৱাৰী আৰু লুনা বায়। এইবেলি স্নাতক পৰীক্ষাৰ অসমীয়া বিভাগত মোঃ ৰকুনুদিন আহমেদ আৰু চয়ানিকা কলিতাই প্ৰথম শ্ৰেণী লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। বাজনীতি বিজ্ঞান বিভাগতো এগৰাকী কৃতী ছাত্ৰ মানস দত্ত চৌধুৰীয়ে প্ৰথম শ্ৰেণী লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰই সুখ্যাতিৰে স্নাতোকত্বৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰি মহাবিদ্যালয় আৰু অন্যান্য প্ৰতিষ্ঠানত সুখ্যাতিৰে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ সুনাম বৃদ্ধি কৰিবে। আমাৰ পৰম সৌভাগ্য এই যে- এই মহাবিদ্যালয়ৰে ছাত্ৰ শ্ৰীমতী স্বৰ্ণলতা দাস, শ্ৰীপ্ৰশান্ত পাঠক, শ্ৰীকুলেন্দু নাথ, সীমাশ্ৰী দৈমাৰী, বিমলা হাজোৱাৰী, কৰিব হচ্ছেইন এই খন মহাবিদ্যালয়তে বিভিন্ন বিভাগত প্ৰবক্তাৰ পদ অলংকৃত কৰি নিজেই ধন্য হোৱাৰ লগতে মহাবিদ্যালয়খনকো গৌৰৰাও। বাণিজ শাখাতো ভালৈ কেইগৰাকী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে উচ্চতৰ মাধ্যমিক স্বৰত সুখ্যাতিৰে প্ৰথম শ্ৰেণী লাভ কৰি মহাবিদ্যালয়লৈ সুনাম কঢ়িয়াই আনিছে। মহাবিদ্যালয়ৰ গৌৰৰ আন এটি কাৰণ হ'ল অধ্যক্ষা ড. মলিনা দেৱী বাভা। নিজৰ চেষ্টা আৰু যোগ্যতাৰ বলত তেখেতে অসমীয়া বিভাগৰ প্ৰবক্তা পদৰ পৰা মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষাৰ দৰে আসন অলংকৃত কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। ড. বাভাৰ সফল অধ্যক্ষতা আৰু শিক্ষক-শিক্ষিয়ত্বৰ আৰু কৰ্মচাৰীবৃন্দৰ প্ৰচেষ্টা আৰু সহযোগত মহাবিদ্যালয়ৰ স্থিতি

পূৰ্বতকৈ অধিক আশা ব্যঙ্গক হোৱা বুলি দাবী কৰিব পাৰি। ইয়াৰ বাবে আমি আটায়ে গৌৰৰাও। ইয়াৰোপৰি মহাবিদ্যালয়ৰ ভালৈকেইগৰাকী শিক্ষক-শিক্ষিয়ত্বৰ সন্মানীয় ড. কেষেট ডিগ্ৰী লাভ কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ সুনাম বৃদ্ধি কৰিবে।

এওঁলোক হ'ল- ড. মলিনা দেৱী বাভা, ড. এম, গোপাল সিংহ, ড. প্ৰশান্ত চক্ৰবৰ্তী, ড. অনন্যা বৰুৱা, ড. আল্লনা সৰকাৰ, ড. আনন্দ হক আহমেদ আৰু ড. গোলাম হজৰত আলী আহমেদ। অতি সোনকালে ভালৈ কেইগৰাকী গৱেষকে ড. কেষেট ডিগ্ৰী লাভ কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ সুনাম অধিক বৃদ্ধি কৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰি। উল্লেখযোগ্য যে মহাবিদ্যালয়ত ভালৈকেইগৰাকী শিক্ষক-শিক্ষিয়ত্বৰ এম, ফিল ডিগ্ৰীও লাভ কৰিবে। ইয়াৰোপৰি ভালৈকেইগৰাকীয়ে নেট আৰু শ্লেট ডিগ্ৰীও লাভ কৰি পিছপৰা অঞ্চলৰ এই মহাবিদ্যালয়ৰ সুনাম বৃদ্ধি কৰিবে।

শীৰ্ষস্থানৰ বতৰা : বিকালী মহাবিদ্যালয় তথা বিকালীবাসী বাইজ আনন্দ আৰু গৌৰৰ উথলি উঠিছিল তেতিয়া যেতিয়া মঃ ৰকুনুদিন আহমেদে উচ্চতৰ মাধ্যমিক (কলা শাখা) চূড়ান্ত পৰীক্ষাত অসমৰ ভিতৰত দশম স্থান লাভ কৰি অঞ্চলবাসীলৈ গৌৰৰ কঢ়িয়াই আনিছিল। ইয়াৰ পিছতে আন এগৰাকী কৃতিমান ছাত্ৰী ৰণুমী দাসে উক্ত পৰীক্ষাত দশম স্থান লাভ কৰি পুনৰ মহাবিদ্যালয়ৰ মুখ উজলালে। এইবেলি শ্ৰীমান ৰকুনুদিনে স্নাতক চূড়ান্ত পৰীক্ষাত অসমীয়া বিভাগত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম স্থান লাভ কৰি ভিতৰত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম স্থান লাভ কৰি তাৰ সাফল্যৰ ধাৰা অব্যাহত ৰাখিবলৈ সক্ষম হৈছে। এখন পিছপৰা মহাবিদ্যালয়ৰ বাবে ই সঁচাকৈয়ে আনন্দ আৰু গৌৰৰ বিষয়।

সৃষ্টির সাধনা : সম্প্রতিক সময়ত গভীর ভাবে উপলব্ধি করা সহপাঠ্যক্রমৰ অংশ হিচাপে ছাত্র-ছাত্রীৰ সুপু প্রতিভা বিকাশৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ত অহর্ণিশে চিন্তা-চৰ্চা কৰা হয়। সেইবাবে বার্ষিক মুখ্যপত্ৰ বিকালিয়ানৰ ঘোগেদি প্রতিভা বিকাশৰ এক মঞ্চ তৈয়াৰ কৰা হৈছে। ইয়াৰ উপৰি বাভা ভাষাৰ সৰ্বাঙ্গীন উৎকৰ্ষ সাধনৰ বাবে বাভা সাহিত্য চ'ৰাই দৃঢ় পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰি আহিছে। বড়ো সাহিত্য চ'ৰাই বড়ো ভাষা সাহিত্যৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ বাবে সদায় ন-ন পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰি আহিছে। ইয়াৰ উপৰি মহাবিদ্যালয়ৰ প্রতিটো বিভাগৰ পৰা প্ৰাচীন পত্ৰিকা প্ৰকাশৰ ব্যৱস্থা আছে।

আমি লক্ষ্য কৰিছোঁ মহাবিদ্যালয়ত সৃষ্টিশীল প্রতিভাবান ছাত্র-ছাত্রীৰ অভাৱ নাই। মাথোন প্ৰণালীবন্ধ অধ্যয়ণৰ এটি প্ৰয়োজন। সেয়ে হ'লে আমি উৎকৃষ্ট সাহিত্যৰ সেৱাদ লব পাৰিম হক। ক্ৰীড়া আৰু সাংস্কৃতিক উৎকৰ্ষ সাধনৰ পদক্ষেপ : বিকালী অঞ্চল ক্ৰীড়াৰ ক্ষেত্ৰত অগ্ৰণী। এই অঞ্চলৰ ভালে কেইজন কৃতী খেলুৱৈয়ে বাজিক আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত খেল খেলি অঞ্চলটোৱে গৌৰৱৰ কঢ়িয়াই আনিছে। ইয়াৰ দ্বাৰা আৰু অনুপ্ৰাণিত হৈ মহাবিদ্যালয়ত খেলৰ পৰিবেশ এটি গঢ়ি তুলিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। উল্লেখযোগ্য যে এই মহাবিদ্যালয়ৰ ভালেকেইজন ছাত্রই বাজিক আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত বিৱল সফলতা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। খেল প্রতিভাৰ সহায়ত ভালেকেইজন ছাত্রই কৰ্ম সংস্থান লাভৰো সুবিধা লাভ কৰিছে। ইয়াৰ বাবে আমি গৌৰবান্বিত। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে বিশ্ববিদ্যালয় আস্তঃ মহাবিদ্যালয় ফুটবল প্রতিযোগিতাত শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈ দলৰ সন্মান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

সাংস্কৃতিক উৎকৰ্ষ সাধনৰ অংগ স্বৰূপে মহাবিদ্যালয়ৰ গীত-মাত্ৰত্য আদি দিশত মহাবিদ্যালয়খন আগবঢ়া। ইতিমধ্যে মহাবিদ্যালয়ত ভালে কেইগৰাকী কৰ্ত শিল্পীয়ে নিজৰ প্রতিভা দাঙি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। তেওঁলোকৰ এই প্রতিভাৰ বিভিন্ন মঞ্চত প্রতিফলিত হৈছে। নৃত্যৰ ক্ষেত্ৰত এই অঞ্চলৰ স্বকীয় ঐতিহ্যৰে ভৰপুৰ জনজাতীয় নৃত্যসমূহৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ বাবে ছাত্র-ছাত্রসকলক উৎসাহিত কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰি এই মহাবিদ্যালয়ত ভালে কেইজন প্রতিভাবান অভিনেতা-অভিনেত্ৰীয়ে নিজৰ স্বকীয় প্রতিভা প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। ইতিমধ্যে ভালে কেইগৰাকী অভিনেতা-অভিনেত্ৰীয়ে বিভিন্ন থিয়েটাৰ গোষ্ঠীত অভিনয় সুবিধা লাভ কৰিছে। ই মহাবিদ্যালয়খনলৈ এটি সুখৰ বতৰা কঢ়িয়াই আনিছে। উল্লেখযোগ্য যে এইবেলি বিশ্ববিদ্যালয় যুৱ মহোৎসৱত মিছ কংকণা দাসে লোক সংগীতত আৰু শ্ৰীকৃত্বৰ বাভাই কলাজত পুৰস্কৃত হৈ মহাবিদ্যালখনক গৌৰৱান্বিত কৰিছে। আমাৰ অতি আপোন বিকালী মৌজা উন্নয়ণ সমিতি : বিকালী মহাবিদ্যালয়ৰ সফলতা আৰু প্ৰাণ প্ৰাচুৰ্যতাৰ সৈতে অঙ্গীকী সম্পৰ্ক বক্ষা কৰি আহা বিকালী মৌজা উন্নয়ণ সমিতিক সেৰৱণ নকৰিলে অকৃতজ্ঞতাৰ পাপে চুব। বিকালী মৌজা উন্নয়ণ সমিতিৰ অক্লান্ত শ্ৰম, ত্যাগ আৰু অৰ্থ সাহায্য অবিহনে এই মহান শিক্ষানুষ্ঠানটো গঢ়ি তোলাৰ কথা ভাবিবই নোৱাৰিব। আজি আমি বৰ্তমানৰ প্ৰগতিত সাৱটি ধৰি অতীতলৈ উভতি চাইছোঁ আৰু ভৱিষ্যতলৈ আওৱাই যোৱাৰ সপোন দেখিছোঁ-কেৱল মাত্ৰ এই মহান অনুষ্ঠানটিৰ আশীৰ নিৰ্মালীক আকোৱালি লৈ। প্ৰকৃতার্থত ক'বলৈ গলে আমাৰ আশাৰ লৈ।

নিৰাশাৰ এক মাত্ৰ ভৰষাৰ স্থল এই মহান অনুষ্ঠানটি। কলা শাখাকো সুন্দৰভাৱে প্ৰতিষ্ঠিত কৰি সম্পত্তি বাণিজ্য শাখাকো সুন্দৰভাৱে গঢ়ি তুলিবলৈ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা কামটো কিমান প্ৰশংসনীয় তাক ভাষাৰে বৰ্ণাৰ নোৱাৰিব। বিকালী মহাবিদ্যালয়ৰ জন্ম লগনৰে পৰা আজিলকৈ বিকালী মৌজা উন্নয়ণ সমিতিয়ে মহাবিদ্যালয়খনৰ বুজন সংখ্যক অমঙ্গুৰী পদত কাম কৰা প্ৰবক্ষাক নিয়মিয়াকৈ যি পাৰিতোষিক আগবঢ়াই আহিছে সি সচাঁকৈয়ে এটি মহান অনুষ্ঠানৰ চৰম ত্যাগৰ চূড়ান্ত নিৰ্দৰ্শন। আমি এই সুযোগতে বিকালী মৌজা উন্নয়ণ সমিতিক হিয়াভৰা অভিনন্দন আৰু ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

উৎকৰ্ষ সাধনৰ নৱতম পদক্ষেপ : কেৱল পৰমপৰাগতভাৱে চলি আহা জ্ঞান সাধনাই ছাত্র-ছাত্রীৰ সৰ্বাঙ্গীন বিকাশ সুগম কৰিব নোৱাৰে। এই কথা উপলব্ধি কৰি মহাবিদ্যালয়ত কেতোৰ সময়োপযোগী পাঠ্যক্রমৰ প্ৰবৰ্তন কৰা হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনত স্নাতক পৰ্যায়ত Mass Communications, Computer Application, Post Graduate Correspondence Course আদি পাঠ্যসমূহ প্ৰবৰ্তন কৰা হৈছে। সম্পত্তি মহাবিদ্যালয়ত IDOLৰ কেন্দ্ৰ এটি গঢ়ি তুলি গৰীৰ নিচলা ছাত্র-ছাত্রী সকলক স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী প্ৰদানৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। ইয়াৰোপৰি বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ সাহায্যাত উচ্চ শিক্ষাৰ গুণগত মান উন্নত কৰাৰ উদ্দেশ্যৰে প্ৰতি বছৰে নানা বিষয়ত ৰাষ্ট্ৰীয় আলোচনা চক্ৰ অনুষ্ঠিত কৰা হৈছে। মহাবিদ্যালয়ৰ নিজা উদ্যোগতো আলোচনা চক্ৰ, কৰ্মশালা আদি অনুষ্ঠিত কৰি ছাত্র-শিক্ষক আৰু স্থানীয় ৰাইজক অনুপ্ৰাণিত

কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ৰচি-অভিজ্ঞি আৰু আগ্রহত প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি সেইবিলাকৰ যথাযথ বিকাশ সাধনৰ বাবে Career Council & Guidance অৰ ব্যৱস্থাও প্ৰহণ কৰা হৈছে। আন আন পদক্ষেপৰ ভিতৰত আছে Nature Club, Extension Education, NSS আৰু Academic Committee গঠন। সৰ্বোত্তমৰ Internal Quality Assurance Cell (IQAC) অৰ মাধ্যমত মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক মানদণ্ড উন্নত কৰিবলৈ সদায় চেষ্টা কৰি আহা হৈছে।

বাণিজ্য শাক্ষাৎ বিষয়ে এষাৰ : “নাক”ৰ পৰামৰ্শ অনুসৰি মহাবিদ্যালত যোৱা ২০০৫ ইং চনৰ পৰা বাণিজ্য শাখাৰ পাঠ্ক্ৰম প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছে। সম্প্ৰতি এই শাক্ষাটো তেনেই চালুকীয়া অৱস্থাত আছে। বাণিজ্য শাক্ষাৎলৈ ভালে সংখ্যক প্ৰতিভাৰান ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ আগমন ঘটা পৰিলক্ষিত হৈছে। এচাম উদ্যোগী যুৱ প্ৰবক্ষাই এই শাক্ষাটো সৰ্বাঙ্গ সুন্দৰ কৰি তুলিবলৈ অহৰ্নিশে চেষ্টা চলাই আছে। ই এক শুভ লক্ষণ।

আমাৰ দুখ-বেজাৰ : এই ঐতিহ্যমণ্ডিত বিকালী মহাবিদ্যালয়ে কিছু সপোন বাস্তবায়িত কৰিলৈও এই মহাবিদ্যালৰ কিছু দুখ-বেদনাৰ সমভাগী হ'বলৈ পাঠক সমাজ আৰু শিক্ষা প্ৰেমী বাইজক বিনৰ অনুৰোধ জনালোঁ। আমাৰ এটি পৰম দুখ এয়ে যে মহাবিদ্যালয়খনত ঐতিয়াও বুজন সংখ্যক অধ্যাপকে বছৰৰ পিছত বছৰ ধৰি পদ মঞ্চুৰীৰ বাবে চৰকাকক মুখলৈ বাট চাই আছে যদিও সফল হ'ব পৰা নাই। উচ্চ ডিগ্ৰীধাৰী এই যুৱক যুৱতীসকল বাবে ই এক কৰণ পৰিহাস।

ইয়াৰ উপৰি আন এটি বিষয়ে সম্প্ৰতি আমাক সকলোকে ভৱাই তুলিছে। সেয়া হ'ল স্নাতক মহলাত এক বুজন সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে চূড়ান্ত বৰ্ষৰ পৰীক্ষাৰ আৰু তকায় হয়। স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষৰ পৰীক্ষাৰ ফলাফল অতি দুখ লগ। মহাবিদ্যালয়ৰ কৃতপক্ষই এই দিশত দৃঢ় পদক্ষেপ প্ৰহণ কৰিলৈও আশানুসৰ ফলাফল লাভ কৰিব পৰা নাই।

বিকালিয়ানৰ বিষয়ে যৎকিঞ্চিত : বিকালিয়ানৰ এই সংখ্যাক আমি বিশেষ

সংখ্যা হিচাপে প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টাৰ কৃটি কৰা নাই। উল্লেখযোগ্য যে অসম চৰকাৰৰ অৰ্থ সাহায্য্যাত প্ৰকাশ কৰিবলগীয়া বিকালিয়ানখন সৰ্বাঙ্গ সুন্দৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে যদিও উন্নত মানদণ্ডৰ লিখনিৰ অভাৱ অনুভৱ কৰা হৈছে। এই সুযগতে অসম চৰকাৰলৈ আমাৰ ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

আমাৰ একান্ত অনুভৱ : মহাবিদ্যালয় এখনক সুন্দৰভাৱে গঢ়ি তুলিবলৈ কেৱল শিক্ষক-শিক্ষিয়ত্বী তথা কৃতপক্ষৰ প্ৰচেষ্টাই যথেষ্ট নহয়; বাইজৰ সহায় সহযোগ এই ক্ষেত্ৰত বাধ্যনীয়। আমি আশা ৰাখিছোঁ সকলোৱে মিলি-জুলি হাতত হাত মিলাই পিছ পৰা অঞ্চলৰ এই মহাবিদ্যালয়খনক নতুন ৰাপেৰে গঢ়ি তুলিব লাগিব। নৱ বৰ্ষৰ শুভ লগনত নতুন প্ৰত্যাশা বুকুত বাঞ্ছি লৈ আমি আগবাটি ব লাগিব- “চৈৰেৱতি চৈৰেৱতি।”

সম্পদনা সমিতিৰ হৈ-
ভূপতি দাস,
তত্ত্বাবধায়ক, বিকালিয়ান

সম্পাদকীয়

সম্পাদকীয় প্রতিবেদনৰ আবস্থণিতে যিসকল জ্ঞাত-অজ্ঞাত বীৰ শ্বহীদে দেশ বক্ষাৰ কাৰণে সংগ্ৰাম কৰি নিজৰ জীৱন বলিদান দি আমাৰ স্বাধীনতা দি গল সেই সকল মহান বীৰ শ্বহীদৰ পুণ্যাত্মাৰ ওচৰত আমি গভীৰ শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলো। তাৰ লগতে যিসকল মহান ব্যক্তিয়ে আপ্রাণ চেষ্টা, কষ্টেৰে আমাৰ এই বিকালী মহাবিদ্যালয়খন স্থাপন কৰি আমালৈ জ্ঞানৰ পোহৰ বিলালে, সেই সকল মহান ব্যক্তিলৈ আমি আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। এই ছেগতে বিকালী মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ শিক্ষাগুৰু আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধুৱালৈ আমাৰ শ্ৰদ্ধা মৰম আৰু ইংৰাজী নৰ বৰ্ষৰ হিয়া ভৰা শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

সমাজ আৰু মানৱৰ সম্পর্ক ওতপ্রোত। মানুহে অতীজৰে পৰাই সমাজ পাতি বসবাস কৰি আহিছে। মানুহে সমাজ পাতি বসবাস কৰি ভাল পায়। মানুহে যিমানেই জীৱ শ্ৰেষ্ঠ নহওঁক কিয় সমাজ অবিহনে মানৱ জীৱন অসাৰ। যিখন সমাজ অবিহনে আমাৰ জীৱন অসাৰ সেই সমাজখনৰ প্রতি আমি কিমান দায়বদ্ধ? হয় প্ৰত্যেকজন ব্যক্তি তথা মানুহে নিজকে এই প্ৰশ্নটো কৰিলে কথাবাৰৰ গুৰুত্ব বুজি পোৱাত সুবিধা হ'ব। সমাজৰ বাবে বা আন মানুহৰ বাবে' আমি এটা বছৰত কেইটা কাম কৰিছো? আমি কেৱল মানুহ হোৱাটো গৌৰববোধ কৰিলেই জানো প্ৰকৃত মানুহ হ'বলৈ পাৰিম। আমি প্ৰত্যেকেই সমাজ আৰু সামাজিক দ্বায়িত্ববোধৰ বিষয়ে ভালদৰে জনাটো উচিত। সমাজ এখনত ব্যক্তিয়ে যদি সেই সমাজখনৰ প্রতি দায়িত্ববোধ নাথাকে সেই সমাজে কেতিয়াও উন্নতিৰ পথত আগবঢ়িব নোৱাৰে। প্ৰত্যেক জন ব্যক্তিয়ে যদি নিজৰ সমাজখনৰ প্রতি নিজৰ কৰ্তব্য আৰু দায়বদ্ধতাক বুজিব পাৰে, তেতিয়াহে আমি এখন সুন্দৰ সমাজ তথা দেশৰ সপোন দেখিব পাৰিম। ইয়াৰ বাবে লাগিব সামাজিক দায়বদ্ধতা আৰু উন্নতি তথা প্ৰগতিৰ মানসিকতা। বৰ্তমান সময়ত প্ৰায়ভাগ মানুহেই নিজৰ জীৱনক লৈয়ে ব্যস্ত থকা দেখা যায়। নিজৰ সমাজখনৰ প্রতি যেন তেওঁলোকৰ একো দায়বদ্ধতা নাই। আজিৰ সমাজত দুই একোজন ব্যক্তিৰ বাহিৰে কোনোৱে সমাজৰ দুৰ্বি-অত্যাচাৰ-অনিয়ম-অমানবীয় আচৰণ আদিৰ বিপক্ষে মাত মাতিব নোখোজে। সেইসকলৰ মতে, অইনৰ যিয়েই নহওক নিজে খাই লৈ সুখী হৈ থাকিব পাৰিলৈই হ'ল। এয়ে জানো জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানুহক বুজাৰ। এইখনিতে আমি উল্লেখ কৰিব বিচাৰো বৰ্তমান সময়ত প্ৰায়েই গাড়ীচালকসকলৰ পৰা এষাৰ কথা শুনা যায়— আমি আমাৰ পইচাৰে গাড়ী কিনিছো, এইখন আমাৰ গাড়ী, ইয়াক আমাৰ নিজৰ ইচ্ছামতে চলাম, লাগিলে আমি মদ খায়েই গাড়ী নচলাওঁ কিয়। আনে ক'বলৈ কোন? এয়া বাকু শুন্দৰ নে অশুন্দৰ আপোনালোকেই বিচাৰ কৰক। নিজৰ গাড়ী হ'ল বুলিলৈই মদ ভাঁ খাই গাড়ী চলালে কেৱল যদি চলাওতা জনৰেই ক্ষতি হয়, তেন্তে ক'বলগীয়া নাছিল। কিন্তু প্ৰকৃতাৰ্থত জানে: তেনে হয়? ঘটনা পৰিঘটনা বৰ্তমান সমাজত বিৰাজমান। যিটো চাগে নিশ্চয় আমাৰ কাৰণে শুভ লক্ষণ নহয়।

বর্তমান ছাত্র-ছাত্রীসকল সমাজের ভরিষৎ। গতিকে প্রত্যেক জন ছাত্র-ছাত্রীয়ে সমাজ আৰু
সামাজিক দায়িত্ববোধ কি তাক ভালদৰে বুজি লোৱাটো উচিত। কাৰণ সমাজ এখনৰ উন্নতি মানেই
দেশখনৰ প্ৰগতি। আশা বাখিছে বর্তমানৰ ছাত্র-ছাত্রীসকলে কেৱল মাৰ্থো পঢ়া শুনা, ব্যক্তিগত জীৱনৰ
লগত ব্যস্ত নাথাকি প্রত্যেকেই সমাজ আৰু সামাজিক দায়িত্ববোধৰ প্ৰতি আনুগত্য প্ৰকাশ কৰিব আৰু
ভৱিষ্যতলৈ সমাজৰ লগতে দেশৰো একো-একোজন সু-নাগৰিক হ'বলৈ যত্নপৰ হ'ব। বৃহত্তৰ
গোৱালপাৰা জিলাৰ ভিতৰতেই বিকালী মহাবিদ্যালয় এখন অন্যতম আৰু উল্লেখযোগ্য শিক্ষানুষ্ঠান।
জন্মৰ পিছৰে পৰাই এই মহাবিদ্যালয়খনে আমাৰ দৰে বহুতো শিক্ষার্থীক জ্ঞানৰ পোহৰ দি আহিছে।
যোৱা কেইটিমান বৰ্ষত মহাবিদ্যালয়খনে বিশেষ সুনাম অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। আশা কৰো
ভৱিষ্যতলৈ যেন মহাবিদ্যালয়ৰ এই সুনাম অবিৰত হৈ থাকে আৰু অধিক সাফল্য অৰ্জন কৰিবলৈ
সক্ষম হয়।

বিকালীয়ান আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ মুখ্যপত্ৰ। যাৰ জৰিয়তে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিচ্ছবি, ছাত্র-ছাত্রী, শিক্ষক-
শিক্ষয়ত্ৰী সকলৰ মনৰ ভাৱ চেতনাবোৰ প্ৰতিফলিত হয়। সম্পুর্ণক হিচাপে আমি আমাৰ সীমিত
জ্ঞানেৰে মহাবিদ্যালয়খনৰ প্ৰতিচ্ছবি ফুটাই তোলাৰ লগতে আলোচনীখন সৰ্বাংগ সুন্দৰ কৰাত পাৰ্যমানে
চেষ্টা কৰিছো। তৎসন্দেও অনিচ্ছাকৃতভাৱে বৈ যোৱা ভুল-ক্ৰটিৰ বাবে আমি বিনৃতভাৱে ক্ষমা প্ৰার্থনা
মাগিলো। ভুলখিনি আঙুলিয়াই দিলে আমি নথৈ আনন্দিত হ'ম। বিকালীয়ানৰ সম্পাদনা সমিতিলৈ
বহু ছাত্র-ছাত্রীয়ে লিখনি আগবঢ়াইছিল। কিন্তু উপযুক্ততা আৰু উচ্চমানবিশিষ্টতাৰ ভিত্তিত নিৰ্বাচিত
কৰা বাবে কিছুমান লিখনিৰ ইয়াত ঠাই দিব পৰা নগল তেওঁলোকৰ ওচৰত আমি ক্ষমা বিচাৰিছো
তেওঁলোকে আগলৈ অধিক অধ্যৱসায় উৎসাহ আৰু অনুশীলনেৰে নিজৰ ভাৱ-চেতনাক অধিক সুন্দৰ
ৰূপত উপস্থাপন কৰিব। লগতে যিসকল ছাত্র-ছাত্রী, অধ্যাপক অধ্যাপিকাই লিখনিসমূহ দি বিকালীয়ানৰ
পৃষ্ঠা শুৱনি কৰিলো, তেখেতেসকললৈ আমি আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো। লিখনিৰ অভাৱৰ
কাৰণে কিছু পলমকৈ হ'লেও নৱবৰ্ষৰ দ্বিতীয়টি সপ্তাহত ছাত্র-ছাত্রী সকলৰ হাতত আলোচনীখন তুলি
দিবলৈ সফল হোৱা বাবে সম্পাদনা সমিতিৰ সভাপতি অধ্যক্ষা ড° মলিনা দেৱী ৰাভা বাইদেউ, উপদেষ্টা
অধ্যাপক ড° এম গোপাল সিংহ, তত্ত্বাবধায়ক অধ্যাপক শ্ৰীযুত ভূপতি দাস, অধ্যাপক পংকজ ৰাভা,
অধ্যাপক অমল ৰাভা আৰু অধ্যাপিকা সীমান্তী বসুমতাৰী বাইদেউলৈ আমাৰ ফালৰপৰা আন্তৰিক
কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো। আলোচনীখন প্ৰকাশ কৰি উলিওৱাৰ সময়ত আমাক দিহা পৰামৰ্শ দি
সহায়-সহযোগীতা আগবঢ়োৱা তত্ত্বাবধায়ক শিক্ষাগুৰু শ্ৰীযুত ভূপতি দাস ছাৰলৈ আমাৰ আন্তৰিক
কৃতজ্ঞতা জনাইছে। আমাৰ কাম-কাজৰ প্ৰতিটো মূহৰ্তত আমাক উৎসাহিত আৰু সহায় সহযোগীতা
আগবঢ়োৱা ছাত্র একতা সভাৰ সদস্য-সদস্যাসকললৈ লগতে আমাৰ বন্ধু-বান্ধুৰী আৰু দাদা-বাইদেউ
সকললৈ ধন্যবাদ যাচিছোঁ।

সদৌ শেষত ধূপধৰা বিকালী মহাবিদ্যালয়ৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত তথা সৰ্বতো প্ৰকাৰৰ উন্নতি কামনাৰে
বিকালীয়ানৰ দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰি আমাৰ সম্পাদকীয় কলমৰ ইমানতে সামৰণি মাৰিলোঁ।

“জয়তু বিকালী মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু বিকালীয়ান”

“জয়তু ছাত্র একতা সভা”

ভৱদীয়

ছান্দাম হছেইন

মনজ্যোতি ৰাভা

সম্পাদকদ্বয়, বিকালীয়ান

সূচীপত্র

সাম্প্রতিক কালত ব্যক্তিসম্ভা আৰু মেধাৰ প্ৰামাণিকতা

- ◆ স্বৰ্গলতা দাস • ১৭

অঙ্গীয়া নাটৰ কলা-কৌশলত সংস্কৃত আৰু

থলুৱা নাট্যানুষ্ঠানৰ প্ৰভাৱ

- ◆ বিদ্যুৎ বাভা • ১৯

অৰূপোদয় যুগৰ অসমীয়া কবিতা

- ◆ কচুনুদিন আহমেদ • ২২

ড° নির্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ 'মৰ্মাণ্ডিক' আৰু কিছু কথা

- ◆ নাৰায়ণ সূত্ৰধৰ • ২৪

মৰাণ জনগোষ্ঠীৰ বঙালী বিহু

- ◆ শ্রাবনী পাটগিবী • ২৭

বাংলা সাহিত্য বিকাশৰ এটি চমু আভাস

- ◆ কৰ্মা কলিতা • ২৯

নিচাযুক্ত দ্রব্য ছাত্ৰছাত্ৰীৰ জীৱনৰ এক মহাব্যাধি

- ◆ বিদ্যুৎ বিকাশ পাঠক • ৩১

অসমীয়া সমাজত বিবাহ পদ্ধতি

- ◆ জ্ঞানদীপ নাথ • ৩২

বৰীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প :

এটি তুলনামূলক আলোচনা

- ◆ প্লাৰিতা বাভা • ৩৫

জ্যোতিপ্ৰসাদ আগবৰালাৰ কবিতাৰ সুৰ

- ◆ তুলিকা দাস • ৩৭

পৰিৱেশ সজাগতাত শিক্ষকৰ ভূমিকা

- ◆ বঘুনাথ মালো • ৩৯

চমুকৈ ভোগালী বিহু

- ◆ চক্ৰধৰ বাভা • ৪০

শিক্ষাব অগ্ৰগতি আৰু ভাষাৰ সমস্যা

- ◆ মৃগালী বাভা • ৪১

মিছৰীয় মামিৰ অনুসন্ধান

- ◆ কপম বৈশ্য • ৪৩

নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা

- ◆ জিৎ শংকৰ পাটোবাৰী • ৪৬

আমাৰ জীৱনত মানসিক দৃষ্টিভঙ্গী কিমান গুৰুত্বপূৰ্ণ

- ◆ বছিৰুল হক • ৪৭

আকাশী ভ্ৰমণৰ সপোন

- ◆ মছিফ আহমেদ • ৪৯

গান্ধীজীৰ জীৱন আৰু কৃতী

- ◆ যুগৰতা চৌধুৰী • ৫১

সাহিত্যাচাৰ্য চৈয়দ আব্দুল মালিক : এটি অৱলোকন

- ◆ খতুশ্চিতা দাস • ৫৩

গোৱালপাৰীয়া লোক গীতৰ সন্ধান্তী প্ৰতিমা বৰুৱা পাণ্ডে

- ◆ আখতাৰা বেগম • ৫৫

একাঁজলি শ্ৰদ্ধাঙ্গলি সুগন্ধি পথিলাৰ কবিলৈ

- ◆ গীতাৰ্থ কলিতা • ৫৭

ভূপেন হাজৰিকা আৰু তেওঁৰ সাহিত্যিক জীৱন

- ◆ জাহৰী দাস • ৫৯

ৰাভাসকলৰ ব'হাগ বিহু বিছুৱা

- ◆ নিৰ্মলী নাথ • ৬১

উচ্চ শিক্ষা স্তৰত অৰ্থশাস্ত্ৰ অধ্যয়নৰ প্ৰসংগ

- ◆ ড° আব্দুল হক আহমেদ • ৬৩

মানৰ অধিকাৰ আৰু আমি

- ◆ ড° হজৰত আলী আহমেদ • ৬৬

নিজম নিশাৰ সংগী

- ◆ বত্তামনি বায • ৬৯

দুখন হৃদয়ৰ এখনি সাকোঁ

- ◆ বিতাৰা বাভা • ৭৩

জীৱনৰ অভিলাস লক্ষ্য

- ◆ পূৰ্ববী সৰকাৰ • ৭৬

জনমভূমি

- ◆ সোণমনি বাভা • ৭৭
- অনাথ
- ◆ মেনকা বড়ো • ৭৯
- নিয়ব
- ◆ আজমিন আখতাব • ৮১
- জীৱন, শৃণ্যতা আৰু অনুভৱ
- ◆ সংগীতা বয় • ৮১
- নতুনত্ব
- ◆ ধনমনি বাভা • ৮২
- আকাশত দেখিছানে তৰা আৰু মেঘৰ ধেমালি
- ◆ আজমিন আখতাব • ৮২
- তোমাক বিচাৰি
- ◆ হেমপ্ৰভা বাভা • ৮৩
- মৰিচিকা
- ◆ জ্ঞানলতা বাভা • ৮৩
- ঈশ্বৰ, সপোন আৰু সম্পর্ক
- ◆ জয়দ্বীপ বাভা • ৮৩
- সন্ধ্যাৰ পদধ্বনিত হীকুদা
- ◆ বিমোচিম কলিতা • ৮৪
- যুদ্ধ
- ◆ মনোৰূপন বড়ো • ৮৫
- তোমাৰ অপেক্ষাত যই
- ◆ তৰালী বড়ো • ৮৫
- জীৱন
- ◆ গীতাঞ্জলি বাভা • ৮৫

ENGLISH SECTION

EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND MODERN EDUCATION SYSTEM

- ◆ Prasnta Pathak • ৮৭

BRIEF IDEAS OF PEASANT REVOLT IN INDIA DURING THE BRITISH PERIOD

- ◆ Bibhuti Kalita • ৮৯

GLOBAL WARMING - CAUSES AND EFFECTS

- ◆ Runumi Das • ৯১

AN EDUCATIONAL TOUR TO KOLKATA

- ◆ Rijhim Kalita • ৯৩

SANTINIKETAN (VISVA- BHARATI) AN INSTITUTION OF EXCELLENCE

- ◆ Sangita Roy • ৯৬
- Quality Culture in Higher Education : Perspectives on Global Quality Assurance System
- ◆ Dr. M. Gopal Singha • ৯৭
- SWAMI VIVEKANANDA
- ◆ Khansri Basumatary • ১০২
- THE SUN
- ◆ Sundweep Boro • ১০২
- WE THE GIRLS
- ◆ Hyotika Bora • ১০৩

BODO SECTION

- বিগিযান- বাহায-বিগিযাননি বারহুৰুবা
আৰো জানো হাথাব- হাথাবৈ
- ◆ খোমবুৰ সিং পাটগিৰি • ১০৫
- গোসো থোলাযনাযনি জাথায
◆ সোনন দৈমারী • ১০৮
- বৰ' থুনলাই আফাদনি জোনোম সান • ১০৯
- বারসে গুফুৰ গলাপ বিবাৰ আৰো মাসে বামলেমা
◆ লহিত স্বর্গীয়াৰী • ১১০
- গোৱেন্দ্ৰিণি
- ◆ টেনজি বসুমতাৰী • ১১১
- গোৱালপাৰা ওনসোলনি বৰ'ফোৱা ফালিনায
আৰাদজোঁ সোমোন্দো গোনাং ফোৰোৰো
- ◆ Seemashree Daimary • ১১২
- সমাজারি বিধিংড়ব ফৰায়সাফোৱনি বিবান
◆ অনসুমা হাজীবাৰো • ১১৪
- অছ্রাং
- ◆ বিশ্বজিত বৰ' • ১১৬
- বিবাৰ জিউ
- ◆ নিলকমল বৰ • ১১৬
- ফান্সৰ বাজধানী পেৰিচত কেইদিনমান
◆ ড° মলিনা দেৱী বাভা • ১১৭
- সম্পাদকীয় প্রতিবেদন • ১২১-১২৮
- সাংস্কৃতিক বিভাগৰ তৰফৰ পৰা অনুষ্ঠিত হোৱা
- বিভিন্ন প্রতিযোগিতা সমূহৰ ফলাফল (২০১১-১২) • ১২৮
- পৰিশিষ্ট : মহাবিদ্যালয়ৰ সভা-সমিতিৰ আলোকচিত্ৰ

সাম্প্রতিক কালত ব্যক্তিসম্ভা আৰু মেধাৰ প্ৰাসঙ্গিকতা

স্বৰ্ণলতা দাস

প্ৰাক্তন ছাত্ৰী, সহকাৰী অধ্যাপিকা, বিকালী মহাবিদ্যালয়

ঈশ্বৰৰ অপূৰ্ব সৃষ্টি মানুহ। সেইবাবে কোৱা হয় "God has created man in his own image" ঈশ্বৰে উৰণ, বুৰণ, গজন, ভ্ৰমণ- এই চাৰিমুঠি জীৱৰ সৃষ্টি কৰিলৈ। যুগে যুগে এই চাৰিমুঠি জীৱে এক জাগতিক সম্পর্কেৰে অস্তিত্ব বক্ষাৰ যুগমীয়া সংগ্ৰামত ব্ৰতী হৈ আহিছে। অস্তিত্বৰ সংগ্ৰামত তিষ্ঠি থাকিব নোৱাৰা প্ৰাণীকুল চিৰদিনৰ বাবে পৃথিবীৰ বুৰুৱ পৰা মেলানি মাগিছে। জীৱতত্ত্ব বিদ ডাকইনে তেখেতৰ "Theory of Evolution" নামৰ প্ৰস্তুত কৈছিল - "survival for the fittest" অৰ্থাৎ যোগ্য ভোগ্য বসুন্ধৰা। বিৰতনৰ নানা পথ অতিক্ৰম কৰি মানুহে আজিৰ অৱস্থা পাইছে আৰু এই অৱস্থা প্ৰাপ্তিৰ মূলতে ডাকইনৰ ওপৰত উল্লেখ কৰা উক্তিৰ যুক্তিযুক্ততা স্বীকাৰ কৰিব লাগিব। মানুহে যুগে যুগে সুকীয়া অস্তিত্বৰ নিজৰ জীৱন গঢ়ি তুলিছে। ব্যক্তিৰ সুকীয়া অস্তিত্বৰ মৰ্যাদাৰ প্ৰদানৰ প্ৰাসঙ্গিকতাৰে এই নিবন্ধ যুগত কৰা হৈছে-

প্ৰাচীন গ্ৰহ-নক্ষত্ৰ আদিৰ বিষয়ে গভীৰ অধ্যয়ন কৰা চিন্তাবিদ সকলৰ ভিন্নমুখী ধ্যান-ধাৰণাই মানুহৰ চিন্তা জগতত ন ন চিন্তাৰ উদ্দেক কৰিছিল। গ্ৰহ-নক্ষত্ৰ সমষ্টে কৰা গভীৰ অধ্যয়ন আৰু ধ্যান-ধাৰণাই সুকীয়া চিন্তা চেতনা ব্যক্ত কৰাৰ সময়ৰ পৰাই মানুহে ব্যক্তি

সত্ত্বাৰ সুকীয়া অস্তিত্বৰ কথা স্বীকাৰ কৰিবলৈ ধৰিলে। উল্লেখযোগ্য যে জগতলৈ যাউতিযুগীয়া অৱদান আগবঢ়াই হৈ যোৱা মনীয়ি আৰু চিন্তান্যক সকল তেওঁলোকৰ স্বয়ং সত্ত্বাৰ মহিমাৰে উজ্জীৱিত হৈ উঠিছিল। হক্রেটিছ, প্লেটো, এবিষ্টল, কৃছো, ফ্ৰেল, গান্ধী, বৰীন্দ্ৰনাথ আদি মনীয়ি সকলৰ জগতলৈ যাউতিযুগীয়া অৱদান তেওঁলোকৰ স্বয়ং সত্ত্বাৰ কৰ্য্য কৰাৰ ফলতে সন্তুষ্ট হৈছিল।

প্ৰাচীন ভাৰতবৰ্ষৰ সমাজ ব্যৱস্থালৈ লক্ষ্য কৰিলে চাৰিবৰ্ণৰ বিষয়ে জানিব পাৰি। আৰ্য, শুদ্ৰ, ক্ষত্ৰিয়, বৈশ্য- এইচাৰিবৰ্ণৰ লোকৰ ওপৰত সমাজৰ ভিন ভিন কামৰ দায়িত্ব অৰ্পন কৰি সমাজখন সূচাৰৰূপে চলাবলৈ যত্ন কৰা হৈছিল। যোগ্যতাৰ ওপৰতহে কৰ্মৰ দায়িত্ব অৰ্পন কৰা হৈছিল। পিছলৈ অৱশ্যে কৰ্ম কেন্দ্ৰিক সমাজ বৰ্ণ কেন্দ্ৰিক সমাজলৈ পৰিৱৰ্তিত হৈ নানা আলৈ আহকালৰ সৃষ্টি হ'ল। ই হৈ পৰিল ভাৰতৰ জাতীয় জীৱনৰ এক কলংক স্বৰূপ- যি কলংকৰ পৰা ভাৰত আজিও মুক্ত নহয়। ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, সাংস্কৃতিক আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে ইয়াৰ প্ৰভাৱ স্পষ্ট। জাত-পাতৰ বাচ-বিচাৰ, অস্পৰ্শ্যতা আদিৰ অদৃবদ্শী চিন্তা ভাৱনাই আমাৰ জাতীয় জীৱনৰ মেৰদণ্ড ডাল ভাজ কৰি পেলাইছে।

জাতিৰ পিতা মাহাত্মা গান্ধী, সংবিধান প্ৰণেতা আৰ্মেদেকাৰৰ দৰে দুৰ্বৃষ্টি সম্পৰ্ক লোক সকলে ইয়াৰ বিৰুদ্ধে মাত মাতি অনেক জীয়াতু ভোগ কৰিবলগীয়া হৈছিল।

ব্যক্তি সত্ত্বাৰ অস্তিত্ব সম্পর্কত মনোবৈজ্ঞানিক আন্দোলনৰ প্ৰাসঙ্গিকতা একেৰাবে নুইকৰিব নোৱাৰিব। এটা উদাহৰণেৰে এই কথা স্পষ্ট কৰা হওঁক। কোনো এটা পৰীক্ষাত কোনোবা জনে প্ৰথম বিভাগ, কোনোবা জনে দ্বিতীয় বিভাগ, কোনোবা জনে তৃতীয় বিভাগত উত্তীৰ্ণ আৰু কোনোবা জন অনুৰোধ হয়। এই সৰল উদাহৰণটোৱে প্ৰমাণ কৰে যে ব্যক্তিৰ যোগ্যতা সকলোৰে একে নহয়। এই প্ৰসঙ্গতে ফৰাচী দেশৰ মানসিক যোগ্যতা নিৰ্বপন আন্দোলনৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি। ফৰাচী দেশৰ চিন্তাবিদ বিনে তেওঁৰ সহযোগী ছাইমনৰ লগ লাগি শিক্ষাথীৰ যোগ্যতা নিৰ্বপনৰ বাবে এলানি পৰীক্ষা প্ৰস্তুত কৰি প্ৰমাণ কৰিছিল যে সকলোৰে যোগ্যতা একে নহয়। আজিকালি অধিকভাৱে প্ৰয়োগ কৰা I.Q. ৰ ধাৰণা বিনে পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে জগতবাসীক প্ৰদান কৰিছিল। ইয়াৰোপৰি মনোবৈজ্ঞানিক সকলে ভিন ভিন সময়ত পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা চলাই ব্যক্তিৰ সুকীয়া অস্তিত্বৰ উমান বিছৰি পাইছিল। মনোবৈজ্ঞানিক উন্টৰ

সংবেদন প্রতিক্রিয়া অভীক্ষা এই ক্ষেত্রে উল্লেখযোগ্য।

ওপরোক্ত আলোচনার পৰা আমি সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পারো যে, যিয়ে যি কামৰ বাবে যোগ্য তেওঁক সেই কামতে অধিষ্ঠিত কৰা উচিত। এই কথা উপলক্ষি কৰিয়েই ১৯৮৬ চনৰ বাণিজ্য শিক্ষা নীতিত কেতোৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা হৈছিল। নতুন শিক্ষা নীতিত ব্যক্তিৰ যোগ্যতাক অধিক গুৰুত্ব আৰোপ কৰি "Delinking Degree from job" - ধাৰণাক অধিক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি প্ৰকৃত মেধা সম্পন্ন লোকৰ জৰিয়তে দেশৰ উন্নয়ণ আশা কৰা হৈছিল। ইয়াৰ উপৰি সাধীনোভৰ ভাৰবৰ্ষত গঠিত বিভিন্ন শিক্ষা আয়োগে শিশুৰ স্বকীয় অস্তিত্ব উপলক্ষিৰে ভিন ভিন বৃত্তি শিক্ষাৰ পৰামৰ্শ প্ৰদান কৰিছিল। মহা মানৰ মহাত্মা গান্ধীৰ বুনিয়াদী শিক্ষা বৃত্তিমুখী শিক্ষা দৰ্শনৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত।

বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিৰ চৰম উন্নিতিয়ে মানৰ জীৱনলৈ আশাতীত পৰিবৰ্তন সুচল কৰিলে। প্ৰযুক্তি বিজ্ঞানৰ বৃহৎ সাফল্যই মানুহৰ ধ্যান ধাৰণা আৰু আদৰ্শৰ ব্যাপক পৰিবৰ্তন আনিলে। প্ৰযুক্তিৰ আশীৰ্বাদ পুষ্ট আজিৰ মানুহে হেৰুই পেলাইছে জীৱনৰ প্ৰকৃতছন্দ। ইয়াৰ লগতে গোলোকী কৰণ আৰু মুক্ত অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থাই গোটেই পৃথিবীখনক এক বৃহৎ বজাৰলৈ পৰিবৰ্তন কৰিছে। ইয়াত নাই কোনো মানৱতা, জীৱনৰ নাই কোনো ৰং, নাই জীৱনৰ কোনো ছন্দ। আমাৰ সাংস্কৃতিক, ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক আদিব কাঠামো গোলোকীকৰণে কিদৰে দুৰ্বল কৰি পেলাইছে তাক নকৈ দোহৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। গোলোকী কৰণৰ আটাইতকৈ ভয়ংকৰ প্ৰভাৱ হ'ল 'মাস্তিষ্ক নিৰ্গমন' (Brain Drain)। কোনো এখন দেশৰ উৎকৃষ্ট মানৰ সম্পদ ৰপ্তানিকৃত দেশৰ বাবে কিমান ক্ষতিকাৰক সেয়া চিত্তাৰ বিষয়। সমালোচনাৰ স্বার্থত গোলোকীকৰণৰ কু-

প্ৰভাৱৰ আশংকাই আমাক চিন্তিত কৰি তুলিলেও, পিছে এই গোলোকীকৰণৰ মূল আধাৰেই হ'ল মানুহৰ যোগ্যতা বা মেধাক সন্মান সহকাৰে যথাস্থানত প্ৰতিষ্ঠিত কৰাৰ ক্ৰমবৰ্ধমান প্ৰবন্ধন।

মানুহৰ যোগ্যতা বা মেধা বা স্বয়ং সত্ত্ব অনুধাবন কৰাৰ বেলিকা সংস্কৃতৰ এষাৰ কথা মনত পৰে "স্বৰ্ধম নিধনং শ্ৰেয় পৰা ধৰ্ম ভয়াভহ।" অৰ্থাৎ আমি নিজ অস্তিত্ব অনুধাবন কৰিহে কৰ্ম আগবাঢ়লৈ সফলতা লাভ কৰিব পাৰিম। এই ফাকি কথাৰ অৰ্থ আমি অন্য ধাৰণেও ব্যক্তি কৰিব পারো। সূৰ্যৰ কাম তাপ আৰু পোহৰ দিয়া, শিক্ষকৰ কাম শিকোৱা, ছাত্ৰৰ কাম পঢ়া শুনা কৰা, কৃষকৰ কাম কৃষি কৰা ইত্যাদি। আমাৰ বহুতৰে ধাৰণা যে অধ্যাবসায়, কৰ্মস্পৃহা, দৈৰ্ঘ্য, সাহস, আত্মবিশ্বাস আদিয়ে হ'ল সফলতাৰ চাবি কাঠি। কিন্তু ই একেবাৰে সত্তৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত নহয়। যোগ্যতা নাথাকিলে আকাঙ্ক্ষিত লক্ষ্যত উপনিত হ'বলৈ উল্লিখিত অৱস্থা সমূহে কামত দিয়া সন্তানৰ কম থাকে। কথাতে কয় 'এঙ্গোৰ গাথীৰত ধূলেও বগা নহয়।'

আজিকালি বহুত অভিভাৱকে নিজৰ সন্তানক লৈ এক অহেতুক চিন্তাত মগ্ন হোৱা দেখা যায়। সন্তানৰ কেবিয়াৰক লৈ চিন্তিত হোৱা এইচাম তথাকতিত পিতৃ-মাতৃ তথা অভিভাৱকেনিজৰ সন্তানক ডাক্তাৰ, ইঞ্জিনিয়াৰ প্ৰশাসক গঢ়াৰ সপোন দেখে। সপোন বাস্তৱায়িত কৰিবলৈ যিকোনো ত্যাগৰ বাবে তেওঁলোক সাজু থাকে। পিছে কিমান জনে বাক নিজৰ সন্তানক ভৱামতে কেবিয়াৰ গঢ়াৰ সপোন পূৰ্বে কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। নিজৰ মাক, বাপেক, ভাই ককাই, আত্মীয়-কুটুম্ব আদি সকলোকে এৰিচাকৰিব দোহাই দি কৰ্মস্থানতে ঘৰ বাৰী কৰি সংসাৰ কৰা সকলোৰ মাজত সন্তানক মানুহ গঢ়াৰ অনৰ্থক প্ৰৱন্তা দিনক দিনে বৃদ্ধি পাৰলৈ ধৰিছে। আনহাতে কেবিয়াৰ গঢ়াৰ সৰ্বোচ্চ ৰোজা সহিত নোৱাৰা শিশু

সকল এটা সময়ত পৰিয়াল তথা সমাজৰেই ৰোজা স্বৰূপ হৈ পৰে। ইয়াৰ ফল অতি বিষয়। কেবিয়াৰৰ সপোন পূৰ্বে কৰিব নোৱাৰা এচাম যুৱক-যুৱতীৰ আগ্রহত্যাৰ বতৰা আজিৰ সংবাদ মাধ্যমৰ নিত্য-নৈমিত্তিক ঘটনা হৈ পৰিছে।

ব্যাক্তিৰ মেধা বা যোগ্যতাৰ প্ৰসংগত আন কেইটিমান বাস্তৱ সত্য অনুকৰিয়াৰ পাৰি। আজিকালি গাঁৱে-ভূঁঝে, চহৰে নগৰে নানা ধৰণৰ বৃত্তিমুখী শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান গঢ় লৈ উঠিছে। ডাঙৰ ডাঙৰ আকণনীয় হড়িং লগাই এই প্ৰতিষ্ঠান সমূহলৈ নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীক আকৰ্ষিত কৰিবলৈ বিচৰা হৈছে। কৰ্ম সংস্থাপনৰ আশাত গাঠিব ধন ভাঙি বহুতে ঢাপলি মেলিছে এই শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান সমূহলৈ- যত যোগ্য জনহে সুবিধা পাইছে।

সামৰণিত আমি উপলক্ষি কৰো যে পাৰিবাৰিক সামাজিক, শিক্ষা, ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে মেধাৰ বিকল্প নাই। সেইবুলি কম মেধা সম্পন্ন সকল সমাজৰ পৰা বজনীয় হৰ নেকি? ইয়াৰ সঠিক উন্নতি এটাই- হাতৰ পাঁচোটা আঙুলি সমান নহয়। পাঁচোটা আঙুলিৰ ভিন ভিন কাম থাকে যিদৰে আমাৰ পাঁচোটা ইন্দ্ৰিয়ৰ ভিন ভিন কাম থাকে। এই কথাক এখন ভাল নাটক উপভোগ কৰিবলৈ নায়ক-নায়িকাৰ সফল অভিনয়ৰ লগতে অন্যান্য সহযোগী অভিনেতা-অভিনেত্ৰী কলা-কুশলীৰ ভূমিকাৰ লেখিয়া বুলিব পাৰি। সমাজত প্ৰতি গৰাকী লোকে মৰ্যাদা সহকাৰে জীয়াই থাকিবলৈ হ'লৈ তেনে লোকৰ ব্যক্তি সত্ত্বাৰ স্বীকাৰ কৰি লৈ তাৰ যথোপযুক্ত বিকাশ সাধনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিলেহে দেশৰ প্ৰগতি আশা কৰিব পাৰি। ভাৰতবৰ্ষৰ দৰে জনসংখ্যাৰ প্ৰচণ্ড বোজাৰে ভাৰাক্রান্ত দেশ এখনৰ প্ৰতি গৰাকী লোকৰ চিন্তা চেতনাৰ আৰু আকাংশক যথাস্থানত প্ৰতিষ্ঠিত কৰিলেহে আমাৰ মাজত সততে উচ্চাৰিত হোৱা কৰ্ম সংস্কৃতিৰ ভেটি নিমান কৰিব পাৰি।

অঙ্কীয়া নাটৰ কলা-কৌশলত সংস্কৃত আৰু থলুৱা নাট্যনৃষ্ঠানৰ প্ৰভাৱ

বিদ্যুৎ ৰাভা

প্ৰাক্তন ছাত্ৰ, অংশ কালীন প্ৰবক্তা, বিকালী মহাবিদ্যালয়

ভাৰতৰ প্ৰাণীয় ভাষাত বচিত মধ্যুগৰ নাটবোৰ ভিতৰত অসমৰ অংকীয়া নাটবোৰেই প্ৰথম পূৰ্ণঙ্গ নাটক। এই 'নাটক' শব্দটো সংস্কৃত 'নট' শব্দৰ পৰা আহা, যাৰ অৰ্থনৃত্যকাৰ। এই হেতুকে নৃত্যগীত সম্বলিত আখ্যানকে নাটক বুলি কোৱা হয়। সংস্কৃত আলংকাৰিক সকলে সমগ্ৰ কাব্যক দুটা ভাগত ভাগ (শ্ৰব্যকাৰ্য আৰু দৃশ্যকাৰ্য) কৰিছিল। নাট্য সাহিত্যত এই দুয়োটা ভাগৰে মূল্য নিহিত হৈ থকা দেখা যায়।

মধ্যুগীয় মানুহৰ সমাজ আৰু জীৱনৰ মূলবস্তু হৈছে ধৰ্ম। এই ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ ক্ষেত্ৰত সকলো শ্ৰেণীৰ সাহিত্যৰ ভিতৰত অংকীয়া ভাওনাই বিশেষভাৱে বৰঙণি আগবঢ়ায়। উল্লেখযোগ্য যে প্ৰায় সকলো দেশতেই এই নাটবোৰে নৰধৰ্ম প্ৰচলনৰ বাহনকপে কাম কৰি আহিছে। পূৰণি গ্ৰীঢ় দেশত নাট্য-সাহিত্যৰ যোগেদি জাতীয় আৰু আধ্যাত্মিক আদৰ্শ ব্যক্তি কৰা হৈছিল। একেদৰে খীষ্ট ধৰ্মৰ প্ৰচাৰ আৰু ইয়াৰ বিস্তাৰত নাট্য সাহিত্যই সহায় কৰিছিল। এই একে উদ্দেশ্যকে আগকৰি মহাপুৰুষ শ্রীমত শংকৰদেৱেৰ অসম বাজ্যত প্ৰথম নাট্য সাহিত্যৰ জন্ম দিয়ে। ইয়াৰ বাবে তেওঁক অসমীয়া নাট্য সাহিত্যৰ জনক বুলি কোৱা

হয়। নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যৰে গুৰু জনাই কাব্য, গীত, নাট আদিৰ বিশাল সাহিত্যৰাজি অসমবাসীক উপহাৰ দি অসমীয়া ভাষা, সাহিত্য, সংস্কৃতিৰ দিশটোক টনকিয়াল কৰি হৈ যায়। তেওঁৰ পূৰ্ববৰ্তী কোনো কৰি সাহিত্যকে এনে ধৰণৰ নাটক বচনা কৰাৰ প্ৰমাণ পোৱা নাযায়, কিন্তু সেই সময়ছোৱাত সংস্কৃত নাট্য সাহিত্য যে নাছিল এনে নহয়, মহাপুৰুষ জনাব প্ৰধান শিষ্য মাধৱদেৱে নাট বচনা কৰাৰ উপৰিও আন আন শিষ্য প্ৰশিষ্য সকলেও নাট বচনা কৰি এই নাটৰ ধাৰাটো। আগুৱাই লৈ যোৱাত সহায় কৰে।

অসমীয়া নাট্য সাহিত্যৰ প্ৰৱৰ্তক শংকৰদেৱে প্ৰথমে 'চিহ্ন্যাত্ৰা' নামে এখন নাট বচনা কৰি তাৰ অভিনয় কৰি সকলোকে চমৎকৃত কৰিছিল। বামচৰণ ঠাকুৰৰ মতে মাত্ৰ উনৈশ বছৰ বয়সতে শংকৰদেৱে জয়ন্ত, মাধৱ, কৰ্ণপূৰ, চতুৰ্ভূজ আৰু বুড়াখা আদিৰ আদেশ মৰ্মে এই নাট্যভিনয়ৰ আয়োজন কৰিছিল। কিন্তু এই কথাৰ সত্যতা কিমান গভীৰ তাক জনা অসম্ভৱ। এই নাটখন পঢ়ত চিৰ অংকণ কৰি অভিনয় কৰা হৈছিল বুলি জনা যায়। ইয়াত কোনো কাহিনী কৰিপাইত কৰা হোৱা নাছিল যাৰ বাবে নাটখনত নাটৰ

অত্যাৰশ্যকীয় সংলাপ নাছিল বুলি অনুমান কৰিব পাৰি। এইখনিতে উল্লেখ কৰা ভালয়ে শংকৰদেৱে বচনা কৰা নাট্য বাজিক লৈ দুটা মত পোৱা যায়। সাধাৰণতে এক ধাৰণা কৰা হয় যে শংকৰদেৱে বাৰ বছৰ কাল তীৰ্থ ভ্ৰমণ কৰাৰ অন্তত অসমত এই নাট্য সাহিত্যৰ জন্ম দিয়ে। কিন্তু বামচৰণ ঠাকুৰৰ মতে শংকৰদেৱে গুৰু গৃহত অধ্যয়ণ শেষ কৰি মাত্ৰ উনৈশ বছৰ বয়সতে নাট (চিহ্ন্যাত্ৰা) বচনা কৰে। পঙ্গিত নেওঁগ আদিয়ে এই মতটোকে সমৰ্থন কৰে। এই মত অনুসৰি এই কথা ক'ব পাৰি যে, গুৰুজনাই তীৰ্থ ভ্ৰমণ কৰাৰ আগেয়ে 'চিহ্ন্যাত্ৰা' বচনা কৰিছিল আৰু ওজাপালি অনুষ্ঠানৰ চৰিত্ৰ সহায়ত দৃশ্য পটৰ সংযোগ কৰি নাট বচনা কৰে। আনখন নাট তেওঁ তীৰ্থ ভ্ৰমণ কৰি আহি বচনা কৰে। এই নাট বচনা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত শংকৰদেৱেৰ ওপৰত বহিৰাগত প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰা যায় যদিও তাৰ মাজত থলুৱা প্ৰভাৱৰ উপৰিও গুৰুজনাৰ মৌলিক প্ৰতিভাৰ প্ৰভাৱ বিদ্যমান। তলত অংকীয়া নাটৰ কলা-কৌশলত সংস্কৃত আৰু থলুৱা নাট্যনৃষ্ঠানৰ প্ৰভাৱ আলোচনা কৰা হ'ল।

শংকৰদেৱে বাৰবছৰ কাল তীৰ্থ ভ্ৰমণ কৰি অহাৰ পাছত অনাক্ষৰী চহা

জনসাধাৰণৰ মাজত ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্য এই নাটক বচনা কৰিছিল। সেই সময়ছোৱাত তেওঁৰ আগত নিৰ্দেশন হিচাপে আছিল মাৰ্থো সংস্কৃত নাটকোৰ। এইলৈক'ব পাৰি যে তেওঁৰ বচতি নাটক কলা কৌশলত সংস্কৃত নাটক কলা কৌশলৰ প্ৰভাৱ স্বাভাৱিকতে পৰিছিল। তেওঁৰ নাটক প্ৰভাৱিত হোৱা ক'লা কৌশলৰ তলত চমুকে আলোচনা কৰা হল-

সূত্ৰধাৰ : অংকীয়া নাটক প্ৰধান লেখত লৱলগীয়া বৈশিষ্ট্য হৈছে সূত্ৰধাৰ। এই সূত্ৰধাৰ সংস্কৃত নাটক সূত্ৰধাৰৰ আদৰ্শতে সৃষ্টি কৰা হৈছিল, কিন্তু অসমীয়া দৰ্শকৰ প্ৰতি লক্ষ্য বাখি মহাপুৰুষজনাই অসমীয়া সূত্ৰধাৰক নতুন ৰূপত অংকীয়া নাটক সজাই পৰাই তুলিলৈ। সংস্কৃত নাটক সূত্ৰধাৰজন নাথাকে কিন্তু অংকীয়া নাটক সূত্ৰধাৰজন আৰম্ভণিৰপৰা শেষলৈ থাকে আৰু নানা কাৰ্যৰ গুৰি ধৰে। প্ৰাচীন ভাৰতীয় নাট্য শাস্ত্ৰৰ বীতি-নীতিবোৰ সংস্কৃত নাটকত মানি চলা হৈছিল যদিও অংকীয়া নাটকত সেইবোৰ পালন কৰা নহৈছিল যাৰ বাবে সংস্কৃত নাটকত কিছুমান দৃশ্য মঞ্চত উপস্থাপন কৰিব পৰা নঁগেছিল। অংকীয়া নাটক এনে দৃশ্যবোৰৰ বিষয়ে সূত্ৰধাৰ জনে দৰ্শকৰ আগত বৰ্ণনা কৰে। এই সূত্ৰধাৰজনে ক্ৰমে গায়ক, নৰ্তক, অভিনেতা, মঞ্চ- নিৰ্দেশক আদি বিভিন্ন ভূমিকা পালন কৰে। সূত্ৰধাৰজন নাটকীয় মূৰিৰ আৰু দৰ্শকৰ মাজত মধ্যস্থ ব্যক্তি। এওঁৰ ইংগিত বা নিৰ্দেশনা মতেই অভিনয়ৰ পাত্ৰ-পাত্ৰীয়ে নিজ নিজ কৰ্তব্য পালন কৰে।

পূৰ্ববঙ্গ : সংস্কৃত নাটকৰ অভিনয়ৰ প্ৰাক মুহূৰ্তত মূল নাটকৰ লগত নথকা গীত-বাদ্যৰ এক মাঙ্গলিক অনুষ্ঠান পৰিবেশন কৰা হয়। ইয়াৰ উদ্দেশ্য নাট্যাভিনয়ৰ সফলতা আৰু

মংগল কামনা কৰা। ইয়াকে পূৰ্ববঙ্গ বুলিব পাৰি। ইয়াৰ প্ৰভাৱ অংকীয়া নাটকতো বিদ্যমান বুলিব পাৰি যাৰ ফল স্বৰূপে অংকীয়া নাটক খোল তালৰ সহায়ত 'ধেমালি'নামৰ অনুষ্ঠানৰ সহায়ত নাট্যা অভিনয়ৰ সফলতা আৰু মংগল কামনা কৰা হয়। এইধেমালিক বৰ ধেমালি, সৰু ধেমালি, দেৱ ধেমালি, গুৰু ধেমালি আদি ভাগত ভগাৰ পাৰি।

নান্দী : দেৱতাসকলৰ আনন্দ বদ্ধন মঙ্গলচৰণ গীত বা শ্লোকৰ নামেই নান্দী। অভিনয়ৰ মঙ্গল প্ৰার্থনা কৰি দেৱাদিজনুপাদিৰ প্ৰতি প্ৰয়োগ হোৱা আৰু নমস্কাৰ জ্ঞাপক মঙ্গল বচনে নান্দী। এনে নান্দী গীত কোনো কোনো নাটক দুটাও প্ৰয়োগ হোৱা দেখা যায়। অংকীয়া নাটকতো উপাস্য দেৱতাক আৰাধনা কৰি গোৱা শ্লোক আৰু নাটকীয় বিষয়বস্তুৰ ইঙ্গিত থকা নান্দী শ্লোকৰ ব্যৱহাৰ দেখা যায়। এই নান্দী শ্লোক সূত্ৰধাৰে গায়; কিন্তু সংস্কৃত নাটকত নাগায়। গুৰুজনাৰ নাটকেইখনত দুটাকৈ নান্দী শ্লোক প্ৰয়োগ হোৱা লক্ষ্য কৰা যায়। প্ৰথমটো নাটকৰ বিষয়- নিৰবিপেক্ষ উপাস্য দেৱতাৰ প্ৰতি প্ৰার্থনা আৰু দ্বিতীয়টো নাট্যবস্তুৰ আভাস থকা।

প্ৰৰোচনা : সংস্কৃত নাটকত সূত্ৰধাৰে নট বা নটীৰে সৈতে হোৱা আলাপ প্ৰসঙ্গত নাট্যবস্তুৰ আভাস দাঙি ধৰি দৰ্শকক আকৰ্ষিত কৰাটোৱে হ'ল প্ৰৰোচনা। একেদৰে অংকীয়া নাটক

"ভো ভো সভাসদ যুয়ংশ্বনুত সারধানতঃ
কেলি গোপাল নামেৎ নাটকং মুক্তি সাধকম।"

আদি বুলি সম্মোধন কৰি নাট্যাভিনয়ৰ প্ৰশংসাৰ জৰিয়তে দৰ্শকৰ মন আকৰ্ষিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হয়।

প্ৰস্তাৱনা : প্ৰৰোচনাৰ পিছতেই আমুখ বা

প্ৰস্তাৱনা অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত কৰা হয়। সংস্কৃত নাটকৰ সূত্ৰধাৰ বা মঞ্চ পৰিচালকজন নট বা পৰিচারিকাৰে সৈতে নাইবা কোনো শব্দ বা ধ্বনিৰ কাৰণ অনুসৰণ কৰি নাটক কোনো চৰিত্ৰক কৌশলপূৰ্ণ ভাৱে বঙ্গ স্থলীত প্ৰৱেশ কৰায়। অংকীয়া নাটকতো একে কৌশল অৱলম্বন কৰি কৃষক প্ৰৱেশ কৰোৱাই প্ৰস্তাৱনা অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত কৰে। অংকীয়া নাটকত সূত্ৰধাৰে "হে সঙ্গী কি বাদ্য সুনিয়ে?" বুলি প্ৰশ্ন কৰি শৈতান "সে পৰম দৈশ্ব্যৰ কৃষণ মিলল মিলল" বুলি কৃষণৰ অৱতাৰণা কৰে।

ভৰত বাক্য : সংস্কৃত নাটকত পোৱা ভৰত বাক্যৰ অনুৰূপ অসমীয়া নাটক মুক্তিমংগল ভট্টিমাৰ ব্যৱহাৰ দেখা যায়। সংস্কৃত নাটকত ভৰত বাক্য সভাসদৰ আৰু জগতৰ ধৰ্ম, অৰ্থ, ঐহিক সুখ শান্তি কামনা কৰি আৰু মুক্তিৰ অৰ্থে প্ৰধান চৰিত্ৰই পাঠ কৰে। অংকীয়া নাটকতো একেদৰে সূত্ৰধাৰ আৰু সহযোগী সকলে দৰ্শকৰ সুখ কামনা কৰি এই মুক্তি মংগল ভট্টিমা কীৰ্তন কৰে।

শ্লোক : সংস্কৃত নাটকৰ বিদ্যুতে সংস্কৃত শ্লোকৰ জৰিয়তে নাট্যবস্তুৰ আভাস দিয়া হয়। অংকীয়া নাটকতো এই শ্লোকৰ ব্যৱহাৰ দেখা যায়। সংস্কৃত নাটকত এই শ্লোকবোৰ চৰিত্ৰৰ মুখত দিয়া হৈছিল। গুৰুজনাই কিন্তু এই শ্লোকৰ ব্যৱহাৰ চৰিত্ৰ ক্ষেত্ৰত কৰা নাছিল। তেওঁ এই শ্লোক নাটকীয় চৰিত্ৰ বিশ্লেষণৰ উক্তিৰ জৰিয়তে নাট্য কাহিনী এটাৰ বিশেষ পৰিস্থিতি একোটাৰহে অৱতাৰণা কৰিছিল।

নাটকীয় সন্ধি আৰু অৱস্থা : সংস্কৃত নাটকৰ কাহিনী বিকাশত মুখ, প্ৰতিমুখ, গৰ্ড, অৱমৰ্য আৰু নিৰ্বাহন বা উপসংহাৰ এই পাঁচটা সন্ধি আৰু আৰম্ভ, প্ৰয়ত্ন, প্ৰাণ্যাশা, নিয়তান্ত্ৰি আৰু কলাগম এই পাঁচটা অৱস্থা পোৱা যায়। অংকীয়া নাট এক অংকযুক্ত

হোৰ বাবে ইয়াত সংস্কৃত নাটৰ পথত সন্ধিৰ স্পষ্ট ৰূপায়ণ হোৱা দেখা নাযায় যদিও পুৰ্ণাংগ কাহিনী যুক্ত নাটকেইখনত এই পঞ্চ অৱস্থা আৰু পঞ্চ সন্ধি অনুমান কৰি লোৱাৰ থল আছে।

গুৰু জনাব অংকীয়া নাটসমূহৰ ভিতৰত পুৰ্ণাংগ কাহিনী যুক্ত “কক্ষিনীহৰণ”, “পাৰিজাত হৰণ”, আৰু “ৰামবিজয়”, নাটকত এই পঞ্চসন্ধি আৰু পঞ্চ অৱস্থাৰ অনুমান কৰিব পাৰি। বাকীবোৰ নাটকত কিন্তু সন্ধি আৰু অৱস্থাৰ স্তৰ স্পষ্ট নহয়।

ৰস : সংস্কৃত আলংকাৰিক সকলৰ মতে, কাৰ্যৰ প্ৰধান ৰস ন বিধি। পাছলৈ এই ৰস দহ বিধি বুলি জনা যায়। সংস্কৃত নাটকত ন বিধি ৰসকেই পোৱা গৈছিল। একেদৰে অংকীয়া নাটকত বীৰ, কৰণ, হাস্য আদি ৰসৰ সৃষ্টি কৰি সেইবোৰক ভক্তি বসেৰে সিঙ্গু কৰি তুলিছে মহাপুৰুষ জনাই আৰু তেৰাৰ অনুগামী সকলে। ইয়াৰ কাৰণ হ'ল ভক্তি ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰি জন চিত্তক ভক্তি ৰসৰ ফালে আৰক্ষণ কৰা। তলত থলুৱা নাটৰ পৰত পৰা প্ৰভাৱৰ থলুৱা প্ৰভাৱ চমুকৈ আলোচনা কৰা হ'ল-

নৱৈৰেষণ্যৰ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰ প্ৰসাৰৰ অন্যতম বাহক এই নাট সমূহ যে কেৱল সংস্কৃতৰ কৌশলৰ দ্বাৰাই ভাৰাক্রান্ত এনে নহয়; এই নাটবোৰত থলুৱা নাট্যনুষ্ঠানৰ কলাকৌশলো প্ৰচুৰ পৰিমাণে লক্ষ্য কৰা যায়। গুৰুজনাব নাটৰ ভায়া বিয়য়ত কৰি বিদ্যাপতিৰ মৈথিলী গীত, শব্দালংকাৰ আৰু অৰ্থালংকাৰ বিয়য়ত কৰি জয়দেৱৰ বা তেনে কোনো কৰি, নাটকীয় ৰূপদানৰ ক্ষেত্ৰত সংস্কৃত নাট আৰু ৰূপায়ণ পদ্ধতিত অসমীয়া সুপ্ৰাচীন চূলীয়া ভাৱৰীয়া, ওজাপালি অনুষ্ঠান, পুতলা নাচ আদি লৌকিক তথা থলুৱা সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ পৰা অলপ

হ'লেও সমল গোটাইছিল বুলি অনুমান কৰিব পাৰি।

মহাপুৰুষ জনাব আগতে অসমীয়া ভাষাত নাট বচনাৰ কোনো নিৰ্দশন পোৱা নাযায়। গতিকে তেওঁ নাট্যবোৰত পোৱা সূত্ৰধাৰৰ অৱতাৰণা, প্ৰস্তাৱনা, নান্দী প্ৰমুখে অন্যান্য সংস্কৃত শ্ৰোকৰ ব্যৱহাৰ, ভৰত বাক্যৰ অনুৰূপ মুক্তি মংগল ভট্টমাৰ প্ৰয়োগ আদিয়ে সংস্কৃত নাট্যশাস্ত্ৰৰ স্পষ্ট প্ৰভাৱ ইংগিত দিয়ে। তেওঁ নাট্যাভিনয়ক জনসাধাৰণৰ ওচৰ চপাই নিয়াৰ প্ৰচেষ্টাবে সংস্কৃত নাটক সৰলীকৰণ কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল আৰু এই ক্ষেত্ৰত উপযুক্ত সহাবি লাভ কৰিছিল- আগবে পৰা প্ৰচলিত হৈ অহা লোক নাট্যনুষ্ঠানৰ সমূহৰ পৰা। যাৰ বাবে সংস্কৃত নাটকৰ সূত্ৰধাৰতকৈ ওজাপালিৰ ওজা, পুতলা নাচৰ বায়ণ, কুশান গানৰ মূলৰ সৈতেহে অংকীয়া নাটৰ সূত্ৰধাৰৰ অধিক মিল দেখা যায়। তেওঁলোকৰ দৰে সূত্ৰধাৰো একাধাৰে গায়ক, নৰ্তক, পৰিচালক আৰু পৰিস্থিতি ব্যাখ্যাকাৰী। সাজ-পাৰৰ ক্ষেত্ৰতো ওজা আৰু সূত্ৰধাৰৰ মিল আছে। তেওঁলোকে বগা পোছাক পিছে। ধেমালিৰ সৈতে মিলা পুতলা নাচ, কুশান গান আদিতো আছে আৰু ভাৰতৰ বহুতো লোকনাট্যতেই অভিনয়ৰ পূৰ্বে এনে মাংগলিক কায়া অনুষ্ঠিত কৰ হয়। লোক নাট্যৰ দৰেই অংকীয়া নাটতো গীত-পদে প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে যাৰ বাবে তাত সংলাপ ক্ষীণ। সূত্ৰধাৰৰ নাচ ব্যাসৰ ওজাৰ লগত মিল থকা আনকি কোনো কোনো ভংগী অসমৰ জনগোষ্ঠীৰ বিভিন্ন নৃত্যৰ লগতো সাদৃশ্য থকা। গতিকে কৰ পাৰি যে গুৰুজনাই সংস্কৃত নাটক আগত বাখি থলুৱা অনুষ্ঠানৰ অনুপ্ৰেৰণাৰে এই অংকীয়া নাটৰ সৃষ্টি কৰিছিল। সংস্কৃত আৰু লোকনাট্যৰ উপাদান এই নাটবোৰত প্ৰভাৱ পৰা বুলিয়েই অংকীয়া নাটবোৰক লোকনাট্য শ্ৰেণীৰ

অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব নোৱাৰিব। অথবা একেবাৰে সংস্কৃত প্ৰভাৱমুক্ত বুলিও ক'ব নোৱাৰিব; এই নাটত লোকনাট্যৰ উপাদান থাকিলেও তাত লোকনাট্যৰ শিথিলতা নাই; আছে গান্তীয় আৰু সংযম। নাটৰ ভাৱ ভাষা আৰু পৰিবেশনত এক শৃংখলিত আৰু পৰিমার্জিত কৰণ পৰিলক্ষিত হয়। যিহেতু এই নাটৰ লক্ষ্য আছিল আধ্যাত্মিক উৎকৰ্ষ সাধন কৰা, গতিকে ক'ব পাৰি যে, মহাপুৰুষ জনাব হাতত জন্ম লাভ কৰা এই বিধি সাহিত্যৰ সৃষ্টি সাৰ্থক। কাৰণ ই ধৰ্ম প্ৰাণ বাইজৰ বাবে পৰিত্ব ধৰ্মবস্তু আৰু সাহিত্যৰ বস বিচাৰি ফুৰা ব্যক্তিৰ বাবে মূল্যবান ৰসঘৰা বুলিব পাৰি। অংকীয়া নাটসমূহ মূলতঃ ধৰ্মৰ ধৰ্মজাবাহক যদিও ই অসমীয়া নাট্য সাহিত্যৰ প্ৰথমটি লাই খুটা বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি।

সহায়ক গ্ৰন্থ পঞ্জী-

- ১। কাকতি, বাণীকান্ত। পুৰণি অসমীয়া সাহিত্য। গুৱাহাটীঃ অসম প্ৰকাশন পৰিষদ, ১৯৯২। প্ৰকাশিত।
- ২। ভট্টাচাৰ্য, বসন্ত কুমাৰ। মধ্যযুগৰ সাহিত্য। গুৱাহাটীঃ চন্দ্ৰ প্ৰকাশ, ২০০৮। প্ৰকাশিত।
- ৩। ভৰালী, শৈলেন। অসমীয়া লোক নাট্য পৰম্পৰা। গুৱাহাটীঃ বাণী প্ৰকাশ, ২য় প্ৰকাশ ১৯৯২। প্ৰকাশিত।
- ৪। মহন্ত, পোনা। নাটকৰ কথা। গুৱাহাটীঃ বনলতা, ২০০৪। প্ৰকাশিত।
- ৫। শৰ্মা, কুসুম চন্দ্ৰ। বৈষ্ণ ভক্তিবাদ শক্তিৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ সাহিত্য আলোচনা। বামুনীমেদামঃ ২০০৪। প্ৰকাশিত।
- ৬। শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰ নাথ। অসমীয়া নাট্য সাহিত্য। গুৱাহাটীঃ সৌমৰ প্ৰকাশ, ১৯৬২। প্ৰকাশিত।
- ৭। হাজৰিকা, কৰবী ডেকা। অসমীয়া সাহিত্যৰ ৰূপ-ৰস। ডিউগডঃ নতুন বজাৰ, ১৯৮৮। প্ৰকাশিত।

অৰঞ্জনোদয় যুগৰ অসমীয়া কবিতা

মোঃ ৰঙ্গুলুদিন আহমেদ, প্রাক্তন ছাত্র
শ্বাতকোত্তৰ প্রথম মান্দ্যাধিক
অসমীয়া বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, অসম

অসমীয়া ভাষা সাহিত্য তথা জাতীয় জীৱনলৈ অৰঞ্জনোদয় যুগৰ অৱদান অনন্তীকার্য। আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ প্রথম স্তৰস্বৰূপ এই যুগটোক ডো মহেশ্বৰ নেওগ দেৱে “আধুনিক জীৱনৰ নৱপ্ৰভাত” বুলি কৈছে। কেবাটোও কাৰণত ভিন্ন ভিন্ন দিশেৰে অসমৰ ইতিহাসত বিশেষ গুৰুত্ব লাভ কৰা এই যুগটোৰ নামকৰণ কৰা হৈছে ইং ১৮৪৬ চনত আমেৰিকান বেপিটে মিছনেৰী সকলৰ উদ্যোগত শিৱসাগৰৰ মিছনেৰী প্ৰেছৰ পৰা প্ৰকাশ পোৱা প্ৰথম অসমীয়া বাতৰি কাকত আৰু আলোচনী “অৰঞ্জনোদয় সম্বাদ পত্ৰ” (পিছলৈ অৰঞ্জনোদয়) বা নাম অনুসৰি। থ্ৰীষ্ঠান ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰাটোৱেই আলোচনীখনৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল যদিও সাহিত্য, সমাজ, জ্ঞান-বিজ্ঞান, বুৰঞ্জী আদিৰ বিষয়ে নানা লেখাও ইয়াত প্ৰকাশ পাইছিল।

অসমীয়া সাহিত্যই আধুনিকতাৰ পথলৈ অগ্ৰসৰ হোৱা প্ৰথমটো যুগ হৈছে অৰঞ্জনোদয় যুগ। অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ পুনৰুৎস্থান আৰু প্ৰতিষ্ঠাত অনবদ্য অৰিহণা আগবঢ়োৱা এই গুৰুত্বপূৰ্ণ যুগটোৰ সময়সীমা সন্দৰ্ভত সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী প্ৰণেতা সকলৰ মাজত মতানৈক্য থাকিলেও ডো নেওগদেৱে গৱেষণামূলক আলোচনাৰ ঘোগেদি অৰঞ্জনোদয় যুগৰ সীমাৰেখা ইং ১৮৩৮/৪০ চন মানৰ পৰা ইং ১৮৪৯/৯০ চন মানলৈকে বিস্তৰিত বুলি দেখুৱাইছে। [নেওগ, মহেশ্বৰ

-ভূমিকা : অৰঞ্জনোদয় (সম্পাদিত, ১৯৮৩)]

অৰঞ্জনোদয় যুগৰ সূচনা পৰ্বতে পৰা থ্ৰীষ্ঠান (মিছনেৰী) আৰু অখ্ৰীষ্ঠান (অসমীয়া) উভয় শ্ৰেণীৰ লেখকে বৈষণ্঵ৰ তথা বৈষণ্঵ৰোত্তৰ যুগৰ ধৰ্মীয় বিষয় বস্তু তথা ৰীতিৰ পৰা ভালেখিনি ফালবি কাটি আহি সাহিত্য চৰ্চাত মনোনিৱেশ কৰে। এই সময়ছোৱাত পাশ্চাত্য সাহিত্যৰ আদৰ্শত সাহিত্যিকসকলে আধুনিক অসমীয়া কবিতা, নাটক, উপন্যাস, প্ৰবন্ধ আদি বচনা কৰিবলৈ যত্ন কৰে। সেয়ে হলেও অৰঞ্জনোদয় যুগটো প্ৰধানতঃ গদ্য সাহিত্যৰ যুগ।

অৰঞ্জনোদয় যুগত আৰম্ভ হোৱা সাহিত্যৰ আধুনিকতাবাদী নতুনত্বৰ প্ৰভাৱ কৰিবলৈ ক্ষেত্ৰতো পাৰিছিল। মন কৰিবলগীয়া যে অৰঞ্জনোদয় যুগৰ বেছিভাগ বচনাই গদ্য প্ৰধান হলেও সাহিত্য সৃষ্টিৰ অনুপ্ৰেৰণাতে একাংশ লেখকে কাব্য সৃষ্টিৰ প্ৰয়াস কৰিছিল। পূৰ্বৰ বাজনৈতিক, সামাজিক, ভাষিক আদি বিভিন্ন বাধা-বিগণি অতিক্ৰম কৰি এই কালছোৱাত কৰি সাহিত্যিক সকলে সাহিত্যৰ অন্যতম প্ৰধান শাখা কৰিবা সৃষ্টিত ব্ৰতী হৈছিল। অৱশ্যে কাৰ্য্যক আবেদন সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকে বিশেষ সফলতা লাভ কৰিব পৰা নাই। কবিতাৰ বিষয়বস্তু কিছুক্ষেত্ৰত নতুন হলেও উপস্থা পন বীতি আছিল বৰ্ণনামূলক আৰু কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত

(যেনে : ছন্দৰীতি) বৈষণ্঵ৰ কৰিবাক অনুকৰণ কৰিছিল। ইং ১৮৪৭ চনত ‘অৰঞ্জনোদয়’ত প্ৰকাশিত কৰিবাৰ নমুনা :

“সৰ্বগুনে গুনাকাৰ পৰম ইষ্পৰ
নিৰাকাৰ বৰপে আচে শক্তি ভয়ংকৰ
নাহি চৰ্যু, নাহি কৰ্ণ, নাহি হস্তাকাৰ
তথাচ কৰয় স্বজন পালন সংহাৰ।”

অৰঞ্জনোদয় যুগৰ সৰহ সংখ্যক কৰিবাই (বিশেষকৈ থ্ৰীষ্ঠান মিছনেৰীসকলে ৰচনা কৰা) ধৰ্মপ্ৰচাৰ আৰু সমাজ সংস্কাৰৰ উদ্দেশ্য বচিত। ‘অৰঞ্জনোদয়’ৰ প্ৰথম সংখ্যাত প্ৰকাশিত ‘কানিব বিৱৰণ’ শীৰ্ষক কৰিবাটোত কোৱা হৈছে :-

“অতি মন্দ বস্তু কানি,
জি খাই বৰ আগিয়ানি
সঞ্চিত বস্তু হই তাৰ হানি
মুখে কই কুট বানি।....”

আলোচনীখনৰ একেটি সংখ্যাত পুনৰ কৰিবাৰ জৰিয়তে উল্লেখ কৰা হৈছে-
“অতি প্ৰিয় বন্ধু লোক সুনা কৰ্ণ ভৰি,
মই নিবেদন কৰোঁ ক্ৰিতাঙ্গলি কৰি,
কানি, ভাঙ্গ, ফটিকা এই সকলো নষ্ট,
তাক জি জি লোকে খাই অতি পাই কষ্ট।...”
এনেৰোৰ পদ্য সম্পূৰ্ণৰূপে উদ্দেশ্যপ্ৰধান;
বিভিন্ন মাদক দ্ৰব্যৰ অপকাৰিতাৰ বিষয়ে
পাঠকসমাজক অৱগত কৰি সেইবোৰৰ গ্ৰাসৰ
পৰা মুক্ত কৰিব বিচৰাটোৱেই এনে পদ্যৰ লক্ষ্য

উদ্দেশ্য। সাহিত্যিক গুণৰ ফালৰ পৰা এই কবিতাবোৰ উৎকৃষ্ট মানদণ্ডৰ নহলেও উদ্দেশ্যৰ ফালৰ পৰা এইবোৰৰ মূল্য মুঠেও উলাই কৰিব পৰা বিধৰ নহয়।

‘অৰুণোদই’ৰ নিয়মীয়া লেখকসকলৰ ভিতৰত সৰ্বাধিক অৱদান আগবঢ়োৱা খীষ্টান ধৰ্মৱলঙ্ঘী অসমীয়া লেখক নিধিৰাম কেওঁট বা নিধিলিবাই ফাৰৱেলৰ নাম উল্লেখযোগ্য। তেওঁ বৈষ্ণৱ যুগৰ গীত পদৰ আৰ্হিত পুৰণি সাহিত্যৰ হন্দসজ্জা বক্ষা কৰি খীষ্টান ধৰ্মৰ বাণী প্ৰচাৰৰ বাবে কৰিতা, চুটি প্ৰবন্ধ আদি বচনা কৰিছিল। সমালোচকৰ মতে, “কলাগত গুণসম্পন্ন নহলেও এওঁৰ হাততে আধুনিক অসমীয়া কৰিতা, চুটিগল্প আদিয়ে জন্ম লাভ কৰে।” “অৰুণোদই”ত সৰহ সংখ্যক কবিতা বচনা কৰা ফাৰৱেলৰ খীষ্টান ধৰ্মসম্পর্কীয় আৰু অন্যান্য বিষয়ৰ কৰিতাসমূহৰ ভিতৰত “সৰগৰ বিৱৰণ”, “নৰকৰ বিৱৰণ”, “বিনই বচন”, “নিষ্ঠাৰ উপাই”, “প্ৰভু যিচু খীষ্টৰ অৱতাৰ বিৱৰণ”, “ঈশ্বৰৰ দশম আখ্যা”, “কামাখ্যাৰ বিৱৰণ”, “হয়গীৰ মাধৱ আৰু কেডাৰ নাথৰ বিৱৰণ” আদিব নাম ল'ব পাৰি। অসমীয়া ভাষা উদ্বাৰ আৰু উন্নতিৰ বাবে যথাসাধ্য সহায় আগবঢ়োৱা নিধিৰাম যিহেতু অসমীয়া লোক আছিল, সেয়ে তেওঁৰ বচনাৰ ভাষাত থলুৱা উপকৰণৰ অৱস্থিতি লক্ষ্য কৰা যায়-

“সুনা সৰ্ব বন্ধুগন, কৰিয়া প্ৰতাই
খীষ্টক ভজিলে মুক্তি পাইবা নিচই,
সকলো নৰক ভই আৰু নেপাইবা,
স্বৰ্গত মহা আনন্দে বসতি কৰিবা।”

খীষ্টান ধৰ্মৰ গুণ ব্যক্ত কৰা এনে কৰিতাত ফাৰৱেলৰ সহজ-সৰল শব্দ গঠণ আৰু পুৰণি অসমীয়া ঘৰুৱা ঠাচ যুক্ত ভাষাশৈলীৰ চানেকি দেখিবলৈ পোৱা যায়। সাহিত্য-কৰ্মৰ মাধ্যমেৰে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ পৰিধি আৰু বিষয়বস্তুক সৰ্বভাৱতীয় আৰু আন্তঃ ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়লৈ ক্ৰমান্বয়ে সম্প্ৰসাৰিত কৰা চৌৱেই নিধিলিবাই ফাৰৱেলৰ উল্লেখনীয় অৱদান বুলিব পাৰি।

অৰুণোদয় যুগৰ অন্যান্য কৰিতাৰ ভিতৰত কিনাৰাম সত্ৰিয়াৰ ‘কলিকতাৰ সুখিয়াতি’, দয়াৰাম চেটিয়াৰ ‘চপাখানাৰ বিৱৰণ’, ‘বঙ্গপুৰ নগৰৰ বিৱৰণ’, ধৰ্মকান্ত গোহাঁইৰ ‘গুআহাটিৰ বিৱৰণ’ পূৰ্ণানন্দ শৰ্মাৰ ‘বৈবেচনাৰ গুণ’, মুনশী কেফায়ৎ উল্লাৰ ‘জ্ঞানী-অজ্ঞানীৰ চৰিত্ৰ বৰ্ণনা’ আদিৰ কথা উনুকিয়াব পাৰি। এইবোৰৰ কিছুমান কৰিতাই যে বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত নতুনত্বৰ সন্ধান দি আধুনিক অসমীয়া কৰিতাৰ ভেঁটি নিৰ্মাণত সহায় কৰিছিল সেই কথা কৰিতাবোৰৰ শিখোনামৰ পৰাই অনুমান কৰিব পাৰি।
উদাহৰণ স্বৰূপে -

(ক) “মাহে মাহে অৰুণোদই জেনে মতে পাই,
তাৰ বিৱৰণ লিখো জন্তু সব চাই,
বহু বহু লোক আচে দেখিতে নেপাই
অচম দেসত জানা এনে জন্তু নাই।..”

(চপাখানাৰ বিৱৰণ)

(খ) “..... মঠ মন্দিৰৰ পকি আচই জতেক,
মই মুৰ্খে তাৰ কথা বৰ্ণিবো কতেক।
এতেকে ধৰ্মিষ্ট নাহি ইংৰাজি সমান,
পৰৰ কাৰণে কোনে কৰে এত মান।”

(গুআহাটিৰ বিৱৰণ)

এনেধৰণৰ কৰিতাৰ মাজেৰে এফালে যন্ত্ৰসভ্যতা, নগৰীয়া জীৱন, ক্ৰমান্বয়ে উন্নতিৰ পথত অগ্ৰসৰ হোৱা অসমদেশৰ ছবি ফুটি উঠিছে আৰু আনফালে উনবিংশ শতকাৰ একাংশ মধ্যবিত্ত অসমীয়া লোকৰ ইংৰাজ প্ৰীতি, ইংৰাজ শাসনৰ প্ৰতি আনুগত্য আৰু শ্ৰদ্ধাশীল মনোভাৱ ব্যক্ত হৈছে।

অৰুণোদয় যুগৰ পদ্য পুৰণি কাৰ্যৰ ঠাঁচত বচিত, কৰিসকলে ভাৰ ভাষা, হন্দ আদিব ক্ষেত্ৰত বৈষ্ণৱ যুগৰ কৰিসকলৰ আদৰ্শ অনুসৰণ কৰাৰ উপৰিও বৈষ্ণৱ কৰিব দৰে কোনো কোনো কৰিয়ে ভণিতাৰ জৰিয়তে আত্মপৰিচয় প্ৰদান কৰিছে। দ্বষ্টাস্তৰপে কিনাৰাম সত্ৰিয়া আৰু দয়াৰাম চেটিয়াৰ কৰিতাৰ অংশবিশেষ উদ্বৃত্ত কৰা হ'ল -

(ক) সংক্ষেপ পাৱাৰ কৰি এৰি এসৰ ভাবিয়া
মতি অনুসাৰে বচে কিনাৰাম সত্ৰিয়া

(খ) “মই অন্নমতি দোষ কৰিও মৰ্সন,
দয়াৰামে পদ বচি কৰো নিবেদন।”

অৰুণোদয় যুগৰ অব্যৱহৃত পৰৱৰ্তীকালত বলদেৱ মহন্ত, বমাকান্ত চৌধুৰী, ভোলানাথ দাস, কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্য আদি কৰিয়েও কাৰ্য চৰ্চা কৰে। কালগত বৈশিষ্ট্যৰ ফালৰ পৰা এওঁলোকক অৰুণোদয় যুগত স্থাপন কৰিব পাৰি। কিন্তু এওঁলোকে প্ৰাচীন বৈষ্ণৱ কাৰ্য পৰম্পৰাৰ পৰা (গঠনৰীতি, প্ৰকাশভংগী, উদ্দেশ্য আদিত) আঁতৰি আহি কৰিতাত বমন্যাসিক অথবা আধুনিক ভাৰধাৰাৰ সংযোগ ঘটাইছে আৰু সাহিত্য চৰ্চাৰ মাধ্যম হিচাপে অৰুণোদয়-ভিন্ন আন আন আলোচনীৰ কাকতকহে ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

অৰুণোদয় যুগৰ কৰিতা থিনি পুৰণি (বৈষ্ণৱ) বীতি আৰু নতুন (পাশ্চাত্য) বীতিৰ মধ্যৰ স্থৰৰ। বিষয়বস্তুৰ ফালৰ পৰা কৰিতা সমূহৰ বেছিয়াগৰ মাজত পদ্য বা ছন্দোবন্ধু বচনাৰ বৈশিষ্ট্যহে বক্ষিত হৈছে। সমালোচনাত্মক দৃষ্টিভংগীৰে সামগ্ৰিকভাৱে বিচাৰ বিশ্লেষণ কৰি কৰ পাৰি যে অৰুণোদয় যুগৰ অসমীয়া কৰিতাৰ সাহিত্যিক গুণ সীমিত হলেও বা কৰিতা সমূহত কেতোৰ দোষ দুৰ্বলতা থাকিলেও সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত এইবোৰ গুৰুত্ব নোহোৱা নহয়। অসমীয়া কৰিতাৰ গৌৰৱময় সু-প্ৰাচীন ঐতিহ্য পৰম্পৰা অব্যাহত রখা বাবে আৰু পৰৱৰ্তী কৰি-সাহিত্যিকক কৰিতা বচনাৰ ক্ষেত্ৰত আদৰ্শ অনুপ্ৰেণা দি দৈ যোৱা হেতুকে অৰুণোদয় যুগৰ অসমীয়া কৰিতাৰ ঐতিহাসিক মূল্য অনন্বীক্ষ্য।

প্ৰসঙ্গ পুথি-

গণে, লীলা (সম্পা) : আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ পৰিচয়।

ডেকা, উমেশ : প্ৰসঙ্গঃ উনবিংশ শতকাৰ অসমীয়া সাহিত্য।

তালুকদাৰ, নন্দ : কৰি আৰু কৰিতা।

বৰা, মহেন্দ্ৰ (সম্পা) : অসমীয়া কৰিতা চৱন।

বৰা, প্ৰযুক্তি চন্দ্ৰ : অসমীয়া সাহিত্যঃ আধুনিক যুগ।

ভট্টাচাৰ্য্য, বসন্ত কুমাৰ : অৰুণোদই যুগৰ অসমীয়া সাহিত্য।

ড° নির্মলপ্রভা বৰদলৈৰ ‘মৰ্মাণ্ডিক’ আৰু কিছু কথা

নাৰায়ণ সূত্ৰধৰ
প্ৰাক্তন ছাত্ৰ, অসমীয়া বিভাগ
বিকালী মহাবিদ্যালয়

স্বকীয় বৈশিষ্ট্যসম্পন্ন তথা সুপ্ৰাচীন ঐতিহ্যৰ স্বাক্ষৰ বহনকাৰী অসমীয়া কাৰ্য সাহিত্য ক্ষেত্ৰে অনবদ্য অবদান আগবঢ়াই আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ ভৰ্বাল চহকী কৰি তুলিলৈ সক্ষম হোৱা ড° নির্মলপ্রভা বৰদলৈ এগৰাকী লেখতলবলগীয়া আধুনিক কৰি। বিশিষ্ট কবি সাহিত্যিক ড° কৰবী ডেকা হাজৰিকাৰ ভাষাত “নতুন কবিতাৰ জগতত অসমীয়া পাঠকে যিকেইগৰাকী কবিৰ সান্নিধ্য পাইছে তাৰ ভিতৰত নির্মলপ্রভা বৰদলৈ অন্যতমা। নির্মলপ্রভাৰ কবিতাৰ বিষয় বস্তু মানুহৰ মনোজগত আৰু চাৰিওফালে বিচিৰ পৃথিবীৰ পৰা সমানে আহৰিত হৈছে। দৰ্বন্দ্ব আৰু সমস্যাৰে ভৰা আজিৰ মানুহৰ জীৱন-যাত্ৰাৰ সকলো সমস্যা সামৰি লৈও তেওঁ প্ৰকৃতিৰ সুকুমাৰতা, প্ৰেমৰ গভীৰতা, হৃদয়ৰ নি-সংগতা আদি আলফুল বিষয়সমূহলৈ পিঠি দিয়া নাই। ফলত তেওঁৰ কবিতাত চিন্তাৰ খোৰাক যিদৰে আছে, উপস্থাপনৰ সুকুমাৰতা সেইদৰে আছে। ‘লোক সংস্কৃতি, শিশু সাহিত্য, তত্ত্বালক সাহিত্য, গীত আৰু কবিতাৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষভাৱে বৰঙণি আগবঢ়োৱা বৰদলৈৰ উল্লেখনীয় কবিতাপুঁথি কেইখন হ'ল - ‘বন ফবিঙৰ বং’ (১৯৬৭), ‘দিনৰ পাছত দিন’

(৭৭), ‘সমীপেষু’ (৭৭), ‘অন্তৰংগ’ (৭৮), ইত্যাদি। কাৰ্য্যিক অনুভূতিক অতি সংক্ষেপে অথচ সংবেদনশীলভাৱে মঞ্জুল ভাষা আৰু চিৰধৰ্মী বৰ্ণনাত প্ৰকাশ কৰিবৰ প্ৰতিজ্ঞা বৰদলৈৰ সন্দৰ দশকৰ কবিতাত পৰিস্ফুট হৈছে। বৰদলৈৰ কিছুমান কবিতাত হেৰোৱা দিনলৈ উভতি চোৱাৰ প্ৰৱণতা, মনত লগা কল্পচিৰ, নৈসৰ্গিক প্ৰকৃতিৰ লগত আণ্ডিক বন্ধন আৰু ব্যক্তিগত আশা নিৰাশাৰ অনুপম চিৰ অনুস্পৰ্শীভাৱে প্ৰকাশ হৈছে। তদুপৰি সমালোচকৰ মতানুসৰি “আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ প্ৰাঙ্গণত নির্মলপ্রভা বৰদলৈয়ে নাৰীমনৰ কোমল হৃদয়ানুভূতিবে প্ৰাকৃতিক শোভা, বিগত সমাজ, অনাগত দিন আৰু বৰ্তমানৰ ক্লেদাঙ্ক পৰিৱেশ আৰু সীমিত জীৱনক মুক্তক ছন্দৰ আবাৰিত গতিৰে প্ৰকাশ কৰি স্বকীয় স্থান উলিয়াই লৈছে। তেওঁৰ কেতোৰ কবিতাত ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত পৰিমিতবোধ লক্ষ্য কৰা যায়।”

নির্মলপ্রভা বৰদলৈৰ কবিতাৰ এটা বিষাদ কৰণ দিশ আছে। সকলো সংবেদনশীল হৃদয়তে থাকে আত্মানুসন্ধানৰ একোটি প্ৰচেষ্টা। কবি নির্মলপ্রভাৰো সেই একেই প্ৰশ্ন, একেই আত্মাজিজ্ঞাসা। ব্যক্তিসত্ত্বক অতিক্ৰম কৰি কেতিয়াৰা প্ৰকট ব্যঙ্গনাই কবিতাবোৰক কেতিয়াৰা মোহনীয় কৰিব দিয়ে।

প্ৰেমৰ কবিতাৰ আলসুৱা দিশটো

হৈ উঠে কবি প্ৰাণৰ অনুসন্ধিৎসা। নিজৰ মাজতে থকা অসীম আৰু বিশাল সত্তাটোৰ অস্তিত্ব সম্পর্কেও তেওঁ স্থিৰ নিশ্চিত। সকলো সঁচা কবিৰ দৰে নিৰ্জন ক্ষণত নিজৰ মুখামুখি হৈ তেওঁ এক শুভ শক্তিক নিজৰ মাজত আৱিস্কাৰ কৰে।

নির্মলপ্রভাৰ কবিতাৰ মোহনীয় এক প্ৰশাখা হ'ল তেওঁৰ প্ৰেমৰ কবিতাবোৰ। সৰু সৰু, ঘন অনুভূতিৰে ভৰা, তীর্যক প্ৰকাশভংগীৰে সমৃদ্ধ এইবোৰ কবিতাত প্ৰেম এক অবিনাশী অনুভৱ। মাজে মাজে কিছুমান সৰু সৰু স্তৱকতে তেওঁ সুন্দৰকৈ জিলিকাই তুলিছে প্ৰেমৰ স্বৰূপ। আনহাতে কিছুমান কবিতাৰ মাজত তেওঁৰ দেহৰ বন্দনা প্ৰকট হৈ আছে। প্ৰেমক তাৰ সহজ আৰু স্বাভাৱিক ভংগীতে চিনি পাই কৰিয়ে দেৱকান্ত বৰুৱাৰ দৰে তেজ-মঙ্গহৰ সঁচা অনুভূতিক প্ৰাধান্য দিছে। সুখ আৰু সপোনৰ অপাৰ্থিৰ জগতত বিহাৰ নকৰি পাৰ্থিৰ অনুভূতিক মাজত তেওঁ দেখিছে প্ৰেমৰ লয়লাস। তেওঁৰ প্ৰেমৰ কবিতাবোৰৰ মাজত এক আকুলতা আৰু বিষাদৰ ভাৱ লক্ষ্যনীয়। কিছুমান সুন্দৰ ব্যঙ্গনাই কবিতাবোৰক কেতিয়াৰা মোহনীয় কৰিব দিয়ে।

বাদ দিলে দেখা যায় মধ্যবৃত্ত জীরনৰ প্রতিকুল পৰিৱেশ, অৰ্থনৈতিক তাড়না, নগৰ জীৱনৰ প্রতি বিদ্রোহ আৰু নগৰ সভ্যতাৰ স্ব'কৰি আৰু প্ৰতাৰনা তেওঁৰ কৰিতাৰ উপভোগ্য সামগ্ৰী।” মুখা পিঙ্কা মানুহৰ সঁচা স্বৰূপো তেওঁ কৰিতাত দাঙি ধৰিবলৈ বিচাৰে। তাৰ লগে লগে স্বদেশ আৰু স্বজাতিৰ মংগল কামনাত জুই শিখাৰ দৰে জলিবলৈ বিচাৰ তেওঁৰ মনৰ পৰিচয় ফুটি উঠিছে শেহতীয়া কৰিতাৰোৰত। তেওঁৰ বিদ্রোহী প্ৰাণ মাজে মাজে অস্তিৰ হৈউঠে। ‘অন্ধকাৰেও তিৰবিবাই থকা অদৃশ্য সময়ৰ ক্ষুবধাৰ তাৰোৱাল’ কাঢ়ি নিয়ে তেওঁৰ দিনৰ শাস্তি ৰাতিৰ নিদ্রা। গতিকে তেওঁৰ উপলক্ষ্মি ‘নিজৰ ঝুধিৰ নিজে পান কৰাৰ’ ভয়ংকৰ সময় ধৰা পৰে।

নিৰ্মলপ্ৰভাৰ প্ৰকৃতিৰ কৰিতাৰ সমৃহ্ত আছে জুইৰ দৰে দীপ্তিমান এক লক্ষণৰ লগে লগে নিয়ৰ আৰু কুঁৱলীৰ দৰে শীতল এটি গুণ। ‘তুলসীৰ তলত অপেক্ষাৰত সুগন্ধময়তা’ অথবা ‘ভৰা কলহ উবুৰি খাই পৰা’ আহাৰৰ দিনবোৰ তেওঁৰ কলম সজীৱ। একোখন চিৰ দৰে স্পষ্ট তেওঁৰ কিছুমান ব্যঙ্গনাময় বৰ্ণনা। তেওঁৰ প্ৰকৃতি কৰিতাত আতিশ্য্যা বা অস্বাভাৱিকতা ক'তো নাই। বাৰীৰ পিছৰ নেমুফুলৰ গোন্ধৰ দৰে স্লিঞ্চ আৰু হৃদয় শীতল কৰি তুলিবৰ বাবে যথেষ্ট।

নিৰ্মলপ্ৰভাৰ কৰিতাৰ একলক্ষণীয় বৈশিষ্ট্য হ'ল নাৰীমনৰ শংকা, ক্ষেত্ৰ আৰু যন্ত্ৰণাৰ প্ৰকাশ। পৌৰাণিক চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদী, গান্ধাৰী আৰু সীতাৰ তেওঁ নতুন মূল্যাংকন কৰিছে। ‘চিৰন্তন নাৰীৰ প্ৰাণৰ সৌন্দৰ্য স্পৃহা, গোপন বেদনা আৰু মুক্তিৰ আকাংশা এই চৰিত্ৰবোৰ মাজত ফুটি উঠিছে। কেতিয়াবা তেওঁৰ মাজত ফুটি উঠে এক নিসংগতাবোধ, নিৰংপায় মনৰ বিভিন্ন অৱস্থা নিজেই পৰ্যবেক্ষণ কৰাৰ এক আকাংশ। “সাধাৰণতে নিৰ্মলপ্ৰভাৰ কৰিতাৰ মাজত এক সহজবোধ্য নিমজ আবেদন প্ৰকাশ পায়। কিন্তু তেওঁৰ কৰিতা যে উকা গদ্যৰে নামাস্তৰ এনে নহয়।

“প্ৰতীক আৰু চিৰকল্পৰ ব্যৱহাৰ তেওঁৰ সংযত আৰু মনোৰম। কম শব্দত মিতব্যয়ী বীতিয়ে তেওঁ নিটোল চিৰকল্প সৃষ্টি কৰিব পাৰে।” কোমল আৰু সৰল শব্দৰ প্ৰতীকি প্ৰয়োগৰ মাজত গভীৰ ভাৰৰ উপস্থাপন এওঁৰ কৰিতাৰ বৈশিষ্ট্য।

নিৰ্মলপ্ৰভাৰ কৰিতা অন্তৰ্জগতৰ তাগিদাৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা এক নিমজ কলা। বাহিৰা জগতৰছায়া তাত পৰিলেও ‘জুই আৰু ধোৱাঁৰ সুৰ’ তাত উটিলেও ঘাইকে তেওঁ অন্তজীৱনৰ কৰি। তেওঁৰ মনৰ ভিতৰৰ কৰিপ্ৰাণৰ আনন্দ-বিশাদ আৰু উল্লাস যন্ত্ৰণাৰ ছবি তেওঁৰ কৰিতাত বেছি স্পষ্ট। পৃথিৰীক তেওঁ যিভাৱে দেখিছে, তাত ব্যক্তিগত ধ্যান ধাৰণাৰ প্ৰভাৱ বেছি প্ৰকট। সেয়ে নিৰ্মলপ্ৰভাৰ কৰিতাৰ অন্তনিহিত ভাৰৰাজিৰ হৃদয়ংগম কৰিবলৈ বুদ্ধিমত্তাতকৈ এখন সংবেদশীল হৃদয়বহে প্ৰয়োজন হয়।

চিৰকল্পৰ ইন্দ্ৰিয় গ্ৰাহ্যতাই মনোৰম কৰি তোলা বেদদলৈৰ ‘দিনৰ পিছত দিন’ শীৰ্ষক কৰিতা পুথিত সম্বিষ্ট ‘মৰ্মান্তিক’ এটি ক্ষীণতনু কৰিতা। এটি বিশাদ বেদনাৰ সুৰ কৰিতাটোত অনুৰণিত হৈছে। সমাজ জীৱনৰ এটি অৱস্থানৰ সুসংবন্ধ প্ৰকাশ ঘটা কৰিতাটোত কৰিয়ে কৃষি যুগৰ অৱসানৰ বেদনাক প্ৰতীক আৰু চিৰকল্পৰ সুসময়য সাধনৰ যোগেদি বৰ্ণনা কৰিছে। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ প্ৰভাৱত হোৱা শিল্পযুগৰ আৰম্ভনিয়ে মানৰ সমাজক নিবাশাৰ অন্ধতাৰছম ডাঁৰবৰ মাজলৈ ঠেলি নিছে। বৈজ্ঞানিক প্ৰযুক্তিৰ প্ৰগতি শীলতাৰ ফলশ্ৰুতিত আধুনিক সমাজত কৃষক শ্ৰেণীৰ অস্তিত্ব বিপদাপন্ন হৈ পৰিছে। সময়ৰ অগ্ৰগতিৰ লগে লগে কৃষি যুগৰ স্থান দখল কৰিলে শিল্প যুগে। এনে পৰিস্থিতি প্ৰতোক্ষ কৰি কৃষিপ্ৰেমী কৰিব মনত যি মৰ্মান্তিক ভাৰাবেগে গা কৰি উঠিছে তাকেই কৰিয়ে কৰিতাৰ ৰূপত আমাৰ আগত প্ৰকাশ কৰিছে।

নিৰ্মলপ্ৰভাৰ বেদদলৈৰ ‘মৰ্মান্তিক’

কৰিতাৰ আৰম্ভনিতে কৰিয়ে বৰ্ণনা কৰিছে মূৰত জাপি পৰিহিত, কান্দত মেটমৰা দুটা ডাঙৰি লৈ গৃহাভিমুখী হোৱা খেতিয়কৰ কৰিছিত। কৰিয়ে তেওঁৰ চিৰপৰিচিত এই কৃষকজনক বেলি লহিওৱাৰ পৰত ‘থাৰৰ বকিয়াইদি যাওঁতে প্ৰত্যক্ষ কৰাৰ কথা’ জ্ঞেখ কৰিছে কৰিতাটিৰ প্ৰথম স্বৰকতে। তেওঁ কান্দত কঢ়িয়াই নিয়া ডাঙৰি দুটাৰ জিৰিক্ জিৰিক মাতত প্ৰতিধ্বনিত হৈছেহি সমস্ত পথছোৱা। কৰিব ভাষাত-

“তেওঁক মই যোৱাগৈ দেখিছিলো

বেলি লহিওৱাৰ পৰত

পথাৰ বকিয়াইদি।

মূৰত জাপি

কান্দত মেটমৰা দুটা ডাঙৰিৰ

জিৰিক্ জিৰিক মাত।

ক বিৰ চিৰপৰিচিত এই খেতিয়কজনে মেটমৰা শস্যৰ বোজা দুটি কঢ়িয়াই লৈ ফুৰোঁতে পিছে পিছে ধাৰমান হ'ল আঘোণৰ সোণবৰনীয়া ৰ'দ, খেৰৰ চুবুৰি, বাঁহ-বননিৰ কেঁচা আলি অথবা গান গোৱা চৰাইজাক। কৰিয়ে এইক্ষেত্ৰত কৃষক জনক কৃষিযুগৰ প্ৰতীক (প্ৰতিনিধি মূলক চৰিত্ৰ) বৰপে অংকন কৰিছে। সেয়ে কৰিব পৰিচিত কৃষকজন উভতি যোৱাৰ লগে লগে ক্ৰমশঃ আঁতৰি গৈছে কৃষিভূমিৰ সেউজ সজীৱতা, খাতি খোৱা কৃষক শ্ৰেণীটোৰ কৰালৰ ঘাম মাটিত পেলাই বিক্তি ভূমিক শইচ সোনোৱালী কৰাৰ উন্মাদনা আৰু সহজ সৰল কৃষকৰ অস্তঃস্থ মৰম ভালপোৱা আৰু আশা-আকাংক্ষা ম্লান পৰিছে। কৃষিজীৱী মানুহৰ সৃষ্টিশীল মনে উৎপাদিকা শক্তিসম্পন্না পৃথিৰীক কৰ্মন কৰি নদন বদন ৰূপত জীপাল কৰি তোলাৰ হেপাহক শিল্পযুগৰ আৰম্ভনিয়ে গ্ৰাস কৰি পেলোৱা কথা প্ৰতীকৰ আলমত নিপোটল ৰূপত প্ৰকাশ পাইছে। কৰিব ভাষাবে-

তেওঁৰ পাচে পাছে গ'লগৈ

আঘোণৰ সোণবৰনীয়া ৰ'দ

থেবৰ চুবুৰিটো, বাঁহ বননিৰ
কেঁচা আলিটো
আৰু গান গোৱা চৰাইজাক।
গৈ আছিল আৰু গ'লগৈ।

‘গৈ আছিল আৰু গ’লগৈ’ -
শাৰীটোৰ জৰিয়তে কৃষিযুগৰ অৱসানৰ দৃশ্য
প্ৰত্যক্ষ কৰাৰ ফলত কৰিব মনত উদয় হোৱা
কৰণ্তম সুৰক্ষনি প্ৰবাহিত হৈছে।
কবিতাটোৰ শিৰোনাম ‘মৰ্মাণ্ডিক’ শব্দটোৰ
ব্যঞ্জনা অতি তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। ‘মৰ্মাণ্ডিক’ শব্দটোৰ
অনুনিহিত অর্থটো হৈছে ব্যথাৰ কুৰণ সাগৰত
বুৰ যোৱা। কবিয়ে আধুনিক বিজ্ঞান আৰু
প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ প্ৰভাৱত সমসাময়িক সমাজত
অৱহেলিত আৰু ক্ৰমাগতভাৱে নিঃছিন্ন
হ’বলৈ ধৰা কৃষিবৃত্তিক দৃষ্টিগোচৰ কৰাৰ
ফলশৰ্তিত যে তেওঁ মৰ্মাণ্ডিক হৈ পৰিষে
সেয়া প্ৰতীকি ব্যঞ্জনাৰে সাৱলীল কৃপত
উপস্থাপন কৰিছে। কবিয়ে পথাৰৰ বৰ্কিয়াইদি
গৃহাভিমুখী হোৱা কৃষকজন আৰু দুনাই উভতি
আহিব নে নাহে তাক লৈ সংশয়াছন হৈ
পৰিষে। সেয়ে কবিয়ে কৈছে-

কোনে জানে
তেওঁ আৰু
এই জন্মত
উভতি আহিবনে নাহে?
এনেদৰে কবিয়ে তেওঁৰ অন্তৰত
উদ্বেক হোৱা সকৰণ ভাবানুভূতি কবিতাটোৰ

প্ৰাঞ্জন প্ৰতীক আৰু চিত্ৰকলাৰ আলমত
উপস্থাপন কৰিছে। কৃষকজনক কৃষি যুগৰ
প্ৰতীক, অন্তমিত বেলিক যুগাবসানৰ প্ৰতিক,
পথাৰৰ আলিক স্থায়িত্বহীনতাৰ প্ৰতাক,
গানগোৱা চৰাইজাকক মানৰ মনৰ অন্তঃস্থ
আনন্দোলনাসৰ প্ৰতীক ৰূপে সজাই লৈ
নিভাঁজ চিত্ৰকলাৰ প্ৰয়োগ কৰি যুগাবসানৰ
মৰ্মবেদনা প্ৰকাশ কৰিছে। কৃষকজনৰ পদাংক
অনুসৰণ কৰি সোণবৰণীয়া ব’দ আৰু
গানগোৱা চৰাইজাক ধাৰিত হোৱা বৰ্ণনাৰ
জৰিয়তে কৃষিযুগৰ অৱসান ঘটাৰ ফলত
মানৰ সমাজত বিবাজ কৰিবলৈ লোৱা
শূণ্যতাবোধ আৰু কাৰণ্যাৰ ইঙ্গিত দিয়া হৈছে।
কবিয়ে শেষৰ স্তৱকটিত তেওঁৰ অতি আদৰৰ
কৃষক গৰাকী দুনাই “এই জন্মত উভতি
আহিবনে নাহে” বুলি কৈ তেওঁৰ মন বিৰহ
ব্যথাত ব্যাকুল আৰু সন্দিহান হৈ পৰাৰ বহস্যা
ফাদিল কৰিছে। ডাঙৰি কঢ়িয়াই গৃহাভিমুখী
যাত্ৰাপথত অগ্ৰসৰ হোৱা কৃষকজন কৰিব
কলাত্মক তুলিকাৰ বোলেৰে মানৰ জীৱনৰ
বিশেষ বৎ-ৰূপ, গীত আৰু ছন্দৰ
প্ৰতীকৰূপে গণ্য হোৱাত, তেওঁৰ
প্ৰত্যাৰ্থনৰ ফলশৰ্তিত জীৱনৰ সমস্ত বৰ্ণিল
অধ্যায় আঁতৰি যোৱাৰ ইংগিত পাই মৰ্মাণ্ডিক
বেদনাত ভুগিছে। প্ৰস্থান আৰু আগমণৰ
দোমোজাত বৈ বহতো কবিয়ে যি হেৰুওৱাৰ
বেদনা (sense of loss) অনুভৱ
কৰিছিল তাৰ অভিব্যক্তি প্ৰকাশ পাইছে

তেওঁলোকৰ কলমৰ পৰা নিগৰি অহা
কবিতাবোৰ মাজত। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ
এই ‘মৰ্মাণ্ডিক’ শীৰ্ষক কবিতাটোৰ মাজেৰেও
কৰিব অন্তৰত যুগান্তৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা
কাৰণ্যপ্ৰবাহ প্ৰাঞ্জল ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে।

এনেদৰে কৰা আলোচনাৰ অন্তত
এটা কথাকেই কৰ পাৰি যে, নিৰ্মলপ্ৰভা
বৰদলৈয়ে শিল্পযুগৰ আগমণৰ ফলত কালৰ
সেৰ্বত ত্ৰুমাঘয়ে স্বকীয় কাৰ্যশৈলীৰ স্থূৰণ
ঘটাই ‘মৰ্মাণ্ডিক’ শীৰ্ষক কবিতাটোৰ মাজেৰে
প্ৰকাশ কৰিছে। প্ৰতীক আৰু চিত্ৰকলাৰ সু-
সময়স্বয়ত বচিত ‘মৰ্মাণ্ডিক’ কবিতাটো
সেয়েহে অসমীয়া কাৰ্য সাহিত্যৰ ইতিহাসত
এটি উপাদেয় আধুনিক কবিতাকৰ্পোৰ স্বীকৃতি
লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

প্ৰাসঙ্গিক/সহায়ক প্ৰস্তুপঞ্জী :-

হাজৰিকা, কৰবী ডেকা- অসমীয়া কবিতা।
ভট্টাচাৰ্য, পূৰ্ণ - আধুনিক অসমীয়া কবিতা।
কটকী, চন্দ্ৰ - আধুনিক অসমীয়া কবিতা।
তালুকদাৰ, নন্দ - কৰি আৰু কবিতা।
বৰুৱা, ভবেন - অসমীয়া কবিতা : ৰূপান্তৰ
পৰ্ব।

ভট্টাচাৰ্য, নলিনীধৰ - কবিতা আৰু নেপথ্য।
গোস্বামী, প্ৰবোধ চন্দ্ৰ - অসমীয়া কবিতাৰ
আলোচনা।

বৰদলৈ, নিৰ্মলপ্ৰভা - কবিতামঞ্জবী
(সংকলন)

গুণগ্রাহিতা সমালোচকৰ ভূৰণ, কিন্তু বিশ্লেষণ ক্ষমতা তেওঁৰ সম্বল।

ত্ৰেলোক্য নাথ গোস্বামী

মৰাণ জনগোষ্ঠীৰ ৰঙালী বিহু

শ্রাবনী পাটগিৰী
স্নাতক তত্ত্বীয় বৰ্ষ (বাণিজ্য শাখা)

অসম বিভিন্ন জাতি জনগোষ্ঠীৰ এক সমন্বয় ক্ষেত্ৰ। অতীজৰে পৰা বৃহৎ অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াত বিভিন্ন জনজাতিয়ে অৱিহণা যোগাই আহিছে। এই বিশাল সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰখনত নানা জাতি-জনগোষ্ঠীয়ে স্বকীয় বীতি-নীতিৰ মাজেৰে নিজৰ নিজৰ সংস্কৃতিবোৰ পালন কৰি আহিছে। সেই সকলৰ ভিতৰত অতীজৰে পৰা উজনি অসমত বসবাস কৰি অহা ভূমিপুত্ৰ মৰাণ সকলো অন্যতম। আন আন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ নিচিনাকৈ মৰাণ সকলেও স্বকীয় বৈশিষ্ট্য, ধৰ্মীয়, বীতি-নীতি, উৎসৱ-পাৰ্বন আদিৰ মাজেৰে সৰল জীৱন যাপন কৰি আহিছে। অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াত ক্ষেত্ৰত উজনিৰ ভূমিপুত্ৰ মৰাণ জাতিৰ অৱদান উল্লেখযোগ্য। অতীজৰে পৰা লুইতৰ সভ্যতা-সংস্কৃতিৰ লগত কান্দত মেটমৰা বোজা বহন কৰি অহা মৰাণ সকলৰ সংস্কৃতিৰ পথাৰখন অতি চহকী। বিশেষকৈ এই সংস্কৃতি সমূহৰ ভিতৰত বিহু মৰাণ জনগোষ্ঠীৰ এক প্ৰধান সংস্কৃতি। কিন্তু আন আন জনগোষ্ঠীৰ দৰে মৰাণ সকলে কাতি বিহু আৰু ভোগালী বিহুক বেছি অগ্ৰাধিকাৰ নিদিয়ে। অৱশ্যে, বহাগ তথা ৰঙালী বিহু মৰাণ সকলে অতি উলহ-মালহেৰে পালন

কৰা দেখা যায়।

ব'হাগ বিহু মৰাণ সকলে অতীজৰ পৰাই কেৱল আনন্দ উৎসৱ হিচাপেই নহয়, এক ধৰ্মীয় সামাজিক অনুষ্ঠান হিচাপেও পালন কৰি আহিছে। অৱশ্যে অসমত বৈষ্ণৱ আনন্দলনে গা কৰি পিছৰ পৰা বিহু বীতি-নীতিৰ ক্ষেত্ৰত কিছু পৰিবৰ্তন আহিল। কেঁচাই খাইতী শাল মন্দিৰৰ সলনি তেওঁলোকে সত্ৰৰ নাম ঘৰৰ পৰা বিহু নমাই পুনৰ নামঘৰত উৰুৱালে।

বিহু নমাই আনোতে ‘ডেকাসকলে’ ‘হাঁচতি ঐ চ'ত, বিচতি ঐ চ'ত, বুধে বিচতি, মঙ্গলে উৰুকা, বিহু গৈ আছিলি ক'ত,’ আৰু গাভৰসকলে ‘থেৰেজুকলীয়া হ'ল ঐ, নঙ্গলাতে হালি-জালি পদূলিত বৰি জালি বিচনী মইনা দৈ, মই যাওঁ ওমোলোঁগৈ’ ইত্যাদি হঁচৰি গোৱাৰ দৰে গায়। এইদৰে গাই গাই বিহু নমাই আনি গাঁৱৰ আওহতীয়া ঠাইত ইতিপূৰ্বে গাঁৱৰ ডেকাসকলে সাজি থোৱা বিহুঘৰত সাতদিন সাতৰাতি বিহু কৰি পুনৰ যথাস্থানত বিহু উৰুৱাইগৈ। ‘বিহু যায় ঐ বগলী, ঐ বিহু কেনে কৰি বাখিম না ঐ,’ ‘লাই ল’, কলীয়াবৰ, বিহু গৈ পালেঁগৈ গোঁসাই নামঘৰ।’ ইত্যাদি ধৰণৰ গীত উৰুওৱাৰ দিনাখন গোৱা হয়।

বিহুৰ দিন বাৰ : মায়ামৰা বিহুৰ শেষৰ ফালে মায়ামৰা সকলৰ পতনৰ লগে লগে মৰাণ সকলৰ বিহুৰ দিন-বাৰ সলনি হয়। হঁচৰি গোৱা চলেৰে মৰাণ বীৰ বাঘৰ মৰাণক বধ কৰা, মায়ামৰা সকলৰ সত্ৰাধিকাৰ শ্ৰী শ্ৰী অষ্টভূজদেৱক পুত্ৰসকলৰ সৈতে হৈলাত ভৱাই হাতীৰ পিঠিত তুলি নি হাতী পোতা খালত জীয়াই-জীয়াই পুতি মৰা আদি কাৰণবশত : মৰাণসকলে চ'তৰ সংক্রান্তিৰ দিনা বিহু নাপাতি বহাগৰ শুক্ৰা দশমীৰ পাছৰ বুধবাৰেহে বিহু পতা দেখা যায়।

মুকলি বিহু : বিহু আৰম্ভ হোৱাৰ সময়ত প্ৰতিদিনাই দিনতো বাতিও পথমে বহি খোলা বা মেলা দিয়া চাতিৰে দুভাগ কৰি বৰ্খা বিহুঘৰত ডেকাই এভাগে, গাভৰকৰে আনটো ভাগে কিছু সময় হঁচৰিৰ দৰে ঘূৰি ঘূৰি ঘোষা গায়। গাভৰ সকলৰ এগৰাকীয়ে লয়লাসেৰে নাচি নাচি জাত ধৰি ঘোষা লগাই দিয়ে আৰু আনসকলে তাইৰ চাৰিওফালে ঘূৰি ঘূৰি পিছে পিছে টোকা বজাই গাই যায়।

“ গেৰে গোৱা গছৰে ঐ ৰাম
বিহুৰ সাঁজিলো ঐ ৰাম
মাৰলি নেখালে যোৱা ৰামে হৰি
গোপাইল গোবিন্দাই ৰাম। ”

“শংকবে চ'তি মাধই মাৰলী
লগাই হৰিনামে খুটা
গোপালই গোবিন্দাই বাম।”

“হেই খাই যাং তামোল, পেলাই যাং পিত,
গাই ল’ বাই ল’ দেহি ঐ বতৰৰ গীত।

কিছু সময় ঘোষা গোৱাৰ পাছত
নাচ-বাগ, যোৰানামৰ কটাকটি আদি আবস্থ
হয়। কেতিয়াবা এনে যোৰানাম সাতদিন
সাতবাতি একেৰাহে (পুৱা-সন্ধ্যা বিৰতি আৰু
ঘোষাপদ সময়খনি বাদ দি) চলি থাকে।
যোৰানামেৰে কটাকটি কৰি থকাৰ পাচত
গীতৰ চৰ্তমতে কেতিয়াবা বিজিতে বিজেতাৰ
ওচৰত তামোল-পাণৰ টোপোলা দি আৰু
কেতিয়াবা স্থায়ীভাৱেই আত্ম সমৰ্পন কৰি
জীৱনৰ লগৰী হোৱাও দেখা যায়।

গাভৰ বিহু : মুকলি বিহুৰ দৰে গাভৰ
বিহু ও সত্ৰৰ নামঘৰৰ বা গাঁৰৰ নামঘৰৰ পৰা
নমাই আনি পুনৰ নামঘৰত উৰুৱাৰ লাগে।
গাভৰ বিহু গছৰ তলত দিনতহে গায়, বাতি
সাধাৰণতে গোৱা নহয়। গাভৰ বিহুত
ডেকাহাঁতে দূৰে দূৰে যোৱা নাম গাব পাৰে।
হঁচৰিৰ দৰে ঘোষা পদ গোৱাটো ইয়াৰ এটা
অপৰিহাৰ্য অংগ।

সাজ-পাৰ : - ব'হাগ বিহুৰ সময়ত এয়োৰ
নতুন সাজ-পাৰ লোৱাটো মৰাণ সকলৰ এক
পুৰণি কলীয়া পৰম্পৰা। বিহু পাচলৈ
বাজদৰবাৰলৈ যোৱাৰ পাচত বিহুৱাই
আঠুমূৰ্বীয়া ধূতি পিন্ধিলগীয়া হ'ল যদিও
প্ৰকৃততে সৰু গাঁষ্ঠি ঢাকি ন-চুবিয়া পিঙ্কাহে
মৰাণ বিহুৰ অভ্যাস। গাত অৱশ্যে এঙ্গৰ
চোলা আগৰ পৰাই পিন্ধিছিল বুলি জনা যায়।
বিহুতীয়ে মুগা-পাটৰ পোছাকৰ উপবিও
ফুটুকী বছা কলীয়া বিহা-চাদৰেৰে নানা বঙ্গৰ
ফুলবছা কপাহ মেখেলা চাদৰ পিন্ধা মৰাণ
বিহুতীৰ এক বিশেষত্ব। ইয়াবো পৰি
গামথাৰ, মাদলি, গেজেৰা, জোনবিবি,

চোলবিৰি, দালমনি ইত্যাদিবোৰ মৰাণ
বিহুতীৰ সাজ-পাৰৰ অপৰিহাৰ্য অংগ।

নাচোন ভংগী : মৰাণ নাচনীৰ নাচোনৰ
নাচোন ভঙ্গী দেখিলেই ধৰিব পাৰি। কক্কল
ভাঙ্গি নচা, দুয়ো হাত টাকুৰি শিঙিয়াকৈ মেলি
হাতৰ গাঁষ্ঠি ভাঙ্গি এবাৰ আঙুলি জপাই এবাৰ
মেলি দি নচা, ভৱি দুখন যিমান পাৰি মেলি
কক্কলৰ ওপৰত গাটো সম্পূৰ্ণ এৰি দি প্ৰথমে
কক্কলত হাত দি পাছত গীতৰ প্ৰথম কলি
শেষ হোৱাৰ পাছত হাত মেলি লয়লাস
ভঙ্গীত হালি-জালি নচা মৰাণ নাচনীৰ এক
বিশেষত্ব। এটা নাচোন ভঙ্গী হ'ল, হাত দুখন
কাণৰ ওচৰলৈ নি আধা মুঠি মৰা অৱস্থাত
এবাৰ ওপৰমুখীয়া এবাৰ তলমুখীয়া কৰি
প্ৰতিবাৰেই ফৰুটি মাৰি দিয়াৰ দৰে মেলি
দিয়া। এইদৰে হাত মেলোতে এবাৰ কঁকাল
সামান্য দাঙি আৰু এলেং মাছৰ দৰে ইকাটি
সিকাটিকৈ শামুকীয়া গতিৰে চৰকাৰে ঘূৰি
ঘূৰি নাচে। এই নাচোন ভঙ্গীত পুৰুষ
নাচনীয়ে কক্কল নাভাঙ্গি মাত্ৰ ইকাটি-
সিকাটিকৈ পুৰুষ সুলভ ভঙ্গীৰে দুয়োখন ভৰি
প্ৰায় একেলগে গিবিপ-গাৰাপকৈ চলাই
কলাফুল আৰু বাহুৰ মাংসপেশী নচুৱাই
নাচে। পুৰুষ নাচনীয়ে টাকুৰি শিঙিয়াকৈ
হাত মেলি নাচোনে কক্কল ভঙ্গাতকৈ বুকু
উঠা নমা কৰি থিতাতে ঘূৰি ঘূৰি পুৰুষ সুলভ
ভঙ্গীৰেহে সাধাৰণতে নাচে।

হঁচৰি : মৰাণ সকলে প্ৰতিবছৰে হঁচৰি
নাগায়। ৩-৫-৭ আদি অযুগ্ম সংখ্যক বছৰৰ
মূৰে মূৰে হঁচৰি গোৱা নিয়ম আছে। মৰাণ
জনগোষ্ঠীৰ হঁচৰিৰ খোজ আন আন
জনগোষ্ঠীৰ লগত ঐতিহ্যবাহক আৰু
গান্তীর্ঘ্যপূৰ্ণ আধ্যাত্মিক ভাৱাপন্ন গীত মাতহে
গায়। হঁচৰিৰ পদ কেইটামান উল্লেখ কৰা হ'ল-

১। কৃষ্ণাই মূৰতে আ হৰি বাম
বকুল ফুল এপাহি অ' হৰি বাম
নিয়ৰ পাই মুকলি হ'ল ঐ

গোপাল গোবিন্দাই বাম।
২। শ্ৰী চতুৰ্ভূজ অ' হৰি বাম
দোমাহী পাতিলে অ' হৰি বাম
আমিহে মৰিছো গাই অ' হৰি বাম
গোপাল গোবিন্দাই বাম।
৩। শংকবে চ'তি, মাধৰ মাৰলি,
লগাই হৰি নামৰ খুটা
গোপাল গোবিন্দাই বাম।

সমগ্ৰ অসমত যিমান ভিন ভিন জনগোষ্ঠীৰ
সমাবেশ দেখা যায় তেনে বৰ্ণাঞ্জ সমাবেশ
বোধকৰো দেশৰ আন কোনো অঞ্চলতে
দেখা নাযাব। এই বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ জনগোষ্ঠী
সমূহৰ মাজত বহতো সামঞ্জস্য থাকিলেও
প্ৰতিটো জনগোষ্ঠীৰে নিজা কিছুমান বৈশিষ্ট্য
থাকে। যিবোৰে জনগোষ্ঠীটোৰ স্বকীয়
পৰিচয় প্ৰকাশ কৰে। ঠিক সেইদৰে অন্যান্য
জনগোষ্ঠীৰ দৰে মৰাণ জনগোষ্ঠীৰো খাদ্য,
সাজ পোছাক, ভাষা, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, ধৰ্ম-
বিশ্বাস, উৎসৱ পাৰ্বন ইত্যাদিৰ নিজাৰীয়া
একোটা স্বৰূপ আছে; বিশেষকৈ বঙ্গলী বিহুত
মৰাণ জনগোষ্ঠীৰ এক সুকীয়া বৈশিষ্ট্য
প্ৰকাশ পায়।

উ পসংহাৰ : ওপৰত আলোচিত
প্ৰবন্ধটিত মৰাণসকলৰ বঙ্গলী বিহুৰ বিষয়ে
এটি সম্যক আলোচনা আগবঢ়াবলৈ চেষ্টা
কৰা হৈছে। কিন্তু সীমিত পৰিসৰত এটা
প্ৰবন্ধত মৰাণ বিহুৰ আটাইবোৰ নীতি-নিয়ম
সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা সন্তুষ্ট নহয়।
অভিজ্ঞতাৰ পৰিসৰ সীমিত হোৱাৰ বাবেও
অজ্ঞাতে অনেকখনি ভুল হোৱাটো
স্বাভাৱিক। সেয়েহে পাঠক সমাজে
অনাকাংক্ষিত ভুল ভাস্তিবোৰ শুধৰাই দিয়ে
য়েন।

সহায়ক গ্ৰন্থ :

১। মৰাণ সমাজ সংস্কৃতিৰ ৰূপৰেখা
(সম্পা), মোহন শইকীয়া।

বাংলা সাহিত্য বিকাশৰ এটি চমু আভাস

ৰমা কলিতা

সন্নাতক তৃতীয় বর্ষ

আধুনিক ভারতীয় আর্যভাষাবোৰ ভিতৰত বংগদেশৰ বাংলা ভাষা অন্যতম। সমগ্ৰ ভারত বৰ্ষৰ ভিতৰতেই বাংলা ভাষাই উল্লেখযোগ্য স্থান লাভ কৰি বিকাশৰ পথত অগ্ৰসৰ হৈছে। এই ভাষা পশ্চিমবংগ আৰু ত্ৰিপুৰাৰ চৰকাৰী ভাষা। বাংলা ভাষাৰ ইতিহাসক ইয়াৰ সাহিত্যিক নিৰ্দেশনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি তিনিটা প্ৰধান ভাগত ভগাব পাৰিপ্রাচীন বাংলা, মধ্য বাংলা আৰু আধুনিক বাংলা। প্ৰাচীন বাংলা ভাষা সাহিত্যৰ সময় দশম শতকাৰ পৰা ত্ৰয়োদশ শতকালৈ আৰু মধ্য বংলা ভাষাৰ সময় ত্ৰয়োদশ শতকাৰ পৰা উনবিংশ শতকালৈকে ধৰা হৈছে। আধুনিক বাংলা ভাষা-সাহিত্যৰ সময় উনবিংশ শতকাৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে। তলত এই তিনিটা স্তৰৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা হ'ল-

প্ৰাচীন বাংলা :

প্ৰাচীন বাংলা ভাষা সাহিত্যৰ যুগটোত চৰ্যাপদ বা চৰ্যাগীতিৰ বচনাৰ কাল বুলি কোৱা হয়। সহজ্যান বৌদ্ধ ধৰ্মাৱলম্বী সিঙ্কাচাৰ্যসকলে বচনা কৰা এই বৌদ্ধ গীত বা দোহাসমূহৰ মাজেৰে বাংলা ভাষাৰ প্ৰাচীন নিৰ্দেশন পোৱা যায় বুলি পণ্ডিত সকলে মন্তব্য

কৰিছে। উল্লেখযোগ্য যে এই চৰ্যাপদ বা চৰ্যাগীতিৰ ভাষাই কেৱল বাংলা ভাষাবেই প্ৰতিনিধিত্ব নকৰে, বৰং অসমীয়া, উৰিয়া আদি ভারতীয় আৰ্যভাষাবো স্পষ্ট কৰে এটি দাঙি ধৰে। তৎসম শব্দৰ প্ৰয়োগ প্ৰাচীন বাংলাৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য। সংযুক্ত ব্যঞ্জনৰ সৱলীকৰণ, বহুচন বুজোৱাৰ বিভিন্ন উপায়, কাৰক বিভক্তিৰ বিভিন্ন প্ৰয়োগ এই সময়ৰ ভাষাৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

মধ্য বাংলা :

মধ্য বাংলা ভাষাৰ সময়সূচী শ্ৰীষ্টাদু ত্ৰয়োদশৰ শতকাৰ পৰা উনবিংশ শতকাৰ বুলি কোৱা হয়। মধ্য বাংলা ভাষাৰ দুটি উপস্তৰ নিৰ্দেশ কৰা হৈছে- আদি, মধ্য বাংলা আৰু অন্ত মধ্য বাংলা। ইয়াৰ প্ৰথম উপস্তৰৰ সময় হ'ল শ্ৰীষ্টাদু ত্ৰয়োদশ শতকাৰ পৰা যোড়শ শকিতা পৰ্যন্ত আৰু দ্বিতীয় উপস্তৰৰ সময় হ'ল শ্ৰীষ্টাদু যোড়শ শতকাৰ পৰা উনবিংশ শতকাৰ পৰ্যন্ত। প্ৰথম স্তৰৰ সাহিত্যত নিৰ্দেশন হিচাপে বড়ু চণ্ডীদাসৰ 'শ্ৰীকৃষ্ণ কীৰ্তন' গ্ৰন্থ খনিব কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি। তদুপৰি মালাধৰ বসু, কীৰ্তিবাস, বিজয় ওপু আদি সাহিত্যিকৰ ভাষাৰ মাজেৰেও এই যুগৰ ভাষাৰ বিশেষ নিৰ্দেশন পোৱা যায়। ইয়াৰ

দ্বিতীয় উপস্তৰৰ সাহিত্যিক নিৰ্দেশন বাজি পোৱা যায় বৈষ্ণৱ পদাৱলী, মঙ্গল কাৰ্য প্ৰভৃতিৰ মাজেৰে। এই যুগৰ সাহিত্য বাজিৰ বিষয়-বস্তু অনুসৰি আখ্যান সাহিত্য, জীৱনী সাহিত্য, অনুবাদ সাহিত্য, নাথ সাহিত্য, ইছলামিক সাহিত্য, লোক সাহিত্য আদিত বিভক্ত। মধ্য বাংলা ভাষাৰ ভাষাবীতি সম্পর্কে তলত উল্লেখ কৰা হ'ল-

এই স্তৰৰ বাংলা ভাষাত বহুচনৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষত লক্ষ্য কৰা যায়। কাৰক আৰু শব্দ বিভক্তিৰ ক্ষেত্ৰতো বিশেষ ধৰণৰ বৈশিষ্ট্য লক্ষ্য কৰা যায়। কাৰক আৰু শব্দ বিভক্তিৰ ক্ষেত্ৰতো ইয়াৰ নিজস্ব বৈশিষ্ট্য আছে। পদান্ত 'অ' কাৰ লুপ্ত নামধাতুৰ ব্যাপক ব্যৱহাৰ এই যুগৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

আধুনিক বাংলা :

শ্ৰীষ্টাদু উনবিংশ শতকাৰ পৰা বাংলা ভাষাৰ উথান ঘটে। প্ৰকৃততে ক'বলৈ গ'লৈ অষ্টাদশ শতকাৰ শেষাৰ্দৰৰ পৰাই আধুনিক বাংলাৰ উন্মেশ ঘটে বুলি ক'ব পাৰি। বাজা বামমোহন বায়, দীৰ্ঘৰ চন্দ্ৰ বিদ্যাসাগৰ, প্যাৰী চাঁদ মিত্ৰ, মাইকেল মধুসূন্দন দত্ত আদিয়ে আধুনিক বাংলা ভাষাৰ বিকাশত উল্লেখযোগ্য ভূমিকা প্ৰহণ কৰে। আধুনিক বাংলা সাহিত্য

জাতিকাৰ হৈ পৰে উপন্যাস, চুটিগল্ল, কবিতা আদি ৰচনাৰে। বক্ষিম চন্দ্ৰ, বৰীন্দ্ৰ নাথ, শৰৎচন্দ্ৰ, বিভূতি ভূষণ, তৰাশঙ্কৰ, মাণিক বন্দোপাধ্যায় আদি হ'ল আধুনিক বাংলা সাহিত্যৰ অন্যতম কৰ্ণধাৰ। বিভিন্ন সামাজিক সাংস্কৃতিক আৰু বৌদ্ধিক পটভূমিত আধুনিক বাংলা সাহিত্যই গতিশীলতা লাভ কৰি বৰ্তমানৰ কপত প্ৰতিস্থিত হৈছে। চুটিগল্ল, উপন্যাস, কবিতা আদি সকলো দিশতে বাংলা সাহিত্যই অনুপম বৰঙণি আগবঢ়াই সমগ্ৰ ভাৰততে সুনাম অৰ্জন কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছে। আধুনিক বাংলা ভাষাৰ ভাষা ৰীতি সম্পর্কে তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

আধুনিক বাংলা ভাষাত কাৰক বাচক অনুসৰ্গৰ ব্যাপক ব্যৱহাৰ, গদ্যবীতিৰ বিশেষ বিকাশ, ইংৰাজী শব্দ আৰু ভাষাৰ বিশেষ ব্যৱহাৰ মন কৰিবলগীয়া। স্বৰ সংগতি আৰু অপিনিহিতিৰ ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত বাংলা ভাষাই বিশেষ স্বকীয়তা লাভ কৰিছে।

বাংলা ভাষাৰ উপভাষা :-

ভাৰতবৰ্ষৰ অন্যান্য ভাষা সমূহৰ দৰেই বাংলা ভাষাতো উপভাষাৰ বিশেষ প্ৰয়োগ আছে। বাংলা ভাষাত কেইটাও উপভাষাৰ প্ৰচলন দেখা যায়-

বাংলা ভাষাৰ অন্তৰ্গত উপভাষা কেইটা হ'ল-

- ১। বাঢ়
- ২। বাৰেন্দ্ৰ
- ৩। কামৰূপ
- ৪। বঙ্গ।

উল্লেখ যোগ্য যে কোনো কোনো ভাষাবিদে বাংলা ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত পাঁচোটা উপভাষাৰ কথা উল্লেখ কৰিছে-

- ১। বাঢ় (বাঢ়ী)
- ২। বঙ্গ (বঙ্গলী)
- ৩। বাৰেন্দ্ৰ (বাৰেন্দ্ৰী)
- ৪। ঝাৰখণ্ড (ঝাৰখণ্ডী)

৪। কামৰূপ (কামৰূপী)।

উল্লেখযোগ্য যে বিভিন্ন ভাষাবিদ তথা পণ্ডিতে ড° চট্টোপাধ্যায়ে উল্লেখ কৰা চাৰিটা উপভাষাৰ কথাকে বিশেষভাৱে আলোচনা কৰিছে।

১। বাঢ় উপভাষা :

এই উপভাষা কলিকতা, পূৰ বৰ্দ্ধমান, হাওড়া, হগলী, বাঁকুড়া, মুৰ্শিদাবাদ, দক্ষিণ মালদহ আৰু মোদিনা পুৰৰ কিছু অঞ্চলত প্ৰচলিত। প্ৰধানত ই পশ্চিম বংগৰ মধ্য অঞ্চলৰ বুলি কোৱা হৈছে। এই উপভাষা পশ্চিম বংগৰ প্ৰধান উপভাষা, এই উপভাষাৰ ভাষাগত বৈশিষ্ট্য, কইটামান তলত উল্লেখ কৰা হ'ল-

১। অনুনাসিকতাৰ প্ৰাধান্য এই উপভাষাৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

২। অযোৰ ধৰনি ঘোষ ধৰনলৈ পৰিবৰ্তন হোৱাটো এই উপভাষাৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

৩। অনুসৰ্গৰ বহুল প্ৰয়োগ ইয়াত পোৱা যায়।

৪। বহুচনৰ ক্ষেত্ৰত এই উপভাষাৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্য আছে।

৫। অসমাপিকা আদি ক্ৰিয়াৰ প্ৰয়োগতো এই উপভাষাৰ সুকীয়া বৈশিষ্ট্য আছে।

২। বাৰেন্দ্ৰ উপভাষা :-

এই উপভাষা উত্তৰ বংগৰ মালদহ, দক্ষিণ দিনাজপুৰ, বাজশ্বাহী আদি অঞ্চলত প্ৰচলিত। উত্তৰ বংগৰ উপভাষা বাৰেন্দ্ৰ আৰু পশ্চিম বংগৰ উপভাষা বাঢ়ৰ মাজত পাৰ্থক্য অতি ক'ম কাৰণ এই দুটা উপভাষা প্ৰথমে একেই আছিল। বাৰেন্দ্ৰ উপভাষাৰ ভাষাগত বৈশিষ্ট্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল-

১। অনুনাসিকতা এই উপভাষাৰো অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

২। এই উপভাষাৰ শ্বাসাঘাতৰ কোনো নিৰ্দিষ্ট স্থান নাই।

৩। সপ্তমীত-ত বিভিন্ন প্ৰয়োগ হয়।

৩। কামৰূপ উপভাষা :- এই উপভাষা দক্ষিণ দাজিলিং, জলপাইগুড়ি, কোঁচবিহাৰ, বংপুৰ, কাছাৰ, ত্ৰিপুৰা, উত্তৰ দিনাজপুৰ প্ৰভৃতি অঞ্চলত প্ৰচলিত। বাৰেন্দ্ৰ আৰু বংগ উপভাষাৰ ভাষাগত বৈশিষ্ট্য সমূহ হ'ল-

১। এই উপভাষাৰ অভিশৃতি আৰু স্বৰ সংগতিৰ অভাৱ দেখা যায়।

২। অপিনিহিতিৰ স্থিতি এই উপভাষাৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

৩। এই উপভাষাতো শ্বাসাঘাতৰ স্থান নিৰ্দিষ্ট নাই।

৪। এই উপভাষাৰ সপ্তমীত - ত বিভিন্ন প্ৰয়োগ হয়।

৪। বংগ উপভাষা :- এই উপভাষা পূৰ্ববংগ আৰু দক্ষিণ পূৰ্ববংগৰ ঢাকা, মৈমনসিং, ফৰিদপুৰ, চট্টগ্ৰাম, নোয়াখালি, খুলনা আদি অঞ্চলত প্ৰচলিত, এই উপভাষাৰ ভাষাগত বৈশিষ্ট্য দুটা মান হ'ল-

১। এই উপভাষাৰ অভিশৃতি আৰু স্বৰ সংগতি নাই।

২। এই উপভাষাতো শ্বাসাঘাতৰ নিৰ্দিষ্ট স্থান নাই।

৩। ক্ৰিয়াৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ ধৰণৰ কপৰ প্ৰয়োগ দেখা যায়।

৪। কাৰকৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াত কেতোৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্য আছে।

৫। অপিনিহিতিৰ প্ৰয়োগ এই ভাষাৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

কোনো কোনো বাংলা ভাষাবিদে আকো বাৰখণ্ড উপভাষাৰ প্ৰচলন মানভূমি আদি জিলাত আছে বুলি উল্লেখ কৰিছে। অৱশ্যে কোনো কোনো পণ্ডিতে এই উপভাষাৰ কথা উল্লেখ কৰা নাই।

সহায়ক গ্ৰন্থ : অসমীয়া, বাংলা আৰু উড়িয়া ভাষাৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন : দীপ্তি ফুকন পাটগিবি।

নিচাযুক্ত দ্রব্য-ছাত্রাত্মীর জীরনৰ এক মহাব্যাধি

বিদ্যুৎ বিকাশ পাঠক

উৎসাহ দ্বিতীয় বর্ষ

বর্তমানছাত্র সমাজত দেখা দিয়া জলন্ত সমস্যা হৈছে নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ প্রতি আসক্তি। নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ প্রতি যুৱক-যুৱতীসকলে, বিশেষকৈ যুৱক সকলে ভয়ানক ভাৱ ঢাল খাইছে। ক্ষণ্টেকীয়া আনন্দৰ বাবে নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ প্রতি আকৃষ্ট হৈ পিছত এৰিব নোৱাৰা হয়। নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ সেৱনৰ ফলত মানুহৰ চিঞ্চাশক্তি হুস পায়, কৰ্মস্পূৰ্হা কমি আহে। যিহেতু মানুহ চিঞ্চাশীল জীৱ, ইয়াৰ অভাৱত মানুহ পশুৰ সমতুল্য হৈ পৰে। ইয়াৰ উপৰিও কোমলীয়া ছাত্র-ছাত্রী বা যুৱক-যুৱতীসকলৰ শাৰীৰিক আৰু মানসিক বিকাশত ব্যাঘাত জন্মায়। এনেধৰণৰ দ্রব্য সেৱনৰ ফলত শৃঙ্খলা আৰু চকুৰ দৃষ্টি শক্তি হুস পায়। শাৰীৰৰ বিভিন্ন অংগৰ যেনে- পাকস্থলী, যকৃত আদিত নানা ধৰণৰ ৰোগৰ সৃষ্টি কৰে। নিচাযুক্ত দ্রব্য সেৱন এক সামাজিক ব্যাধি। এই দ্রব্য সেৱনে অকল আসক্ত জনকে প্ৰভাৱিত নকৰে বৰঞ্চ এনে আসক্ত লোকৰ কাৰ্যৰ প্ৰভাৱে সুস্থ ব্যক্তিকো ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰে।

ছাত্রাস্থা অতি মধুৰ আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ কাল। এই সময়তে মানবীয় গুণৰ বিকাশ ঘটে। এই সময়ত আহৰণ কৰা জ্ঞানেৰেই পৰৱৰ্তী কালত যুৱক-যুৱতীসকলে সমাজৰ, দেশৰ বা নিজৰ ভৱিষ্যত জীৱনৰ উন্নতিৰ কথা ভাবিব পাৰে; কিন্তু ক্ষণ্টেকীয়া নিচাৰ গ্ৰাসত পৰিছাত্র-ছাত্রাত্মীসকলে তেওঁলোকৰ কৈশোৰ আৰু যৌৱনৰ দিনবোৰ ধৰংস কৰি এক নবক যন্ত্ৰণাৰ জীৱন কটায় বা অকালতে মৃত্যুক সাৰতি লয়।

এনে নিচাসক্ত যুৱক সকলে সমাজ জীৱন উন্নতিৰ দিশত অবিহনা যোগোৱাৰ পৰিবৰ্ত্তে পিতৃ-মাতৃ বা সমাজৰ কলংক স্বকপ হৈ পৰে।

বৰ্তমান ছাত্র-ছাত্রাত্মীসকলৰ বাগিয়াল বস্তুৰ প্রতি আকৃষ্ট হোৱাৰ প্ৰধান কাৰণ হ'ল-সঙ্গদোষ। কেতিয়াও নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ সংস্পৰ্শত নথকা এজনেও অসৎ সঙ্গৰ কৰলত পৰি ধৰংস হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। এজন সৎ যুৱকে তেওঁৰ অসৎ সঙ্গৰ মাজত নিজক তথাকথিত আধুনিক বা পুৰুষ সুলভ দৃষ্টিভঙ্গীৰে প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ পথমে বাগিয়াল বস্তু সেৱন কৰিবলৈ আবশ্য কৰে আৰু পিছৰ পৰ্যায়ত ইয়াক এৰিব নোৱাৰা হৈ পৰে। ইয়াৰ উপৰিও কেতিয়াবা ঘৰৱা অশান্তি আৰু মানসিক চাপৰ পৰা হাত সাবিবলৈ; পিতৃ-মাতৃৰ স্নেহৰ পৰা বঞ্চিত হৈ নাইবা প্ৰিয়জনৰ পৰা অবাঞ্চিত ব্যৱহাৰ পালেও মনৰ চিঞ্চাক ভিন্নমুখী কৰিবলৈ বহুতে নিচাজাতীয় দ্রব্যৰ আশ্ৰয় ল'য়। বৰ্তমান যুৱক-যুৱতীসকলে গণমাধ্যমৰ বিভিন্ন প্ৰযুক্তিৰ আৰু মনোৰঞ্জনৰ কুপ্ৰভাৱত পৰি নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ প্রতি আকৃষ্ট হোৱা দেখা যায়। বহু জাগতিক কোম্পানীৰোৱৰ নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ বিজ্ঞাপনৰ নায়ক-নায়িকাৰ বিভিন্ন আদৰ কায়দাক অনুসৰণ কৰিবলৈ যাওতে বাস্তৱত ধৰংসৰ কৰলত পৰে। দূৰদৰ্শনত প্ৰচাৰিত বিভিন্ন তৰল কাৰ্যাচূটী, অবিচেক পৰিচালকৰ দ্বাৰা পৰিকীলিত বোলছবিৰ বিভিন্ন ক্ষতিকাৰক দৃশ্য, কম্পিউটাৰ আৰু ইণ্টাৰনেটৰ বিভিন্ন অসৎ প্ৰয়োগ আদিয়ে যুৱক-

যুৱতীসকলৰ জীৱনত কু-প্ৰভাৱ পেলোৱা দেখা যায় আৰু এনেধৰণৰ ভুৱা আধুনিকতা তথা পশ্চিমীয়া অপ-সংস্কৃতিক অনুসৰণ কৰি সমাজ, হাত্ৰ সমাজ বিভিন্ন অসৎ কাৰ্যকলাপৰ লগতে নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ মেৰ পাকত বন্দী হৈ পৰে।

এখন সুস্থ সমাজৰ প্ৰথম অংকুৰণ ঘটে এখন আদৰ্শ ঘৰত। সংস্কৃতি আৰু সুস্থ পৰিৱেশে এজন শিশুৰ পৰা যুৱক-যুৱতীক প্ৰভাৱাব্বিত কৰে। পিতৃ-মাতৃৰ সৎ আচৰণে ঘৰখনৰ উঠি অহা প্ৰজন্মক অনুপাণিত কৰে আৰু পিতৃ-মাতৃ অসৎ আচৰণ যেনে তেওঁলোকৰ মাজৰ কাজিয়া, পিতৃ মাতৃৰ মাদক দ্রব্য বা নিচাযুক্ত সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰে ল'বা-ছোৱালীক আকৰ্ষিত কৰে। গতিকে এজন যুৱক বা যুৱতীক নিচাযুক্ত দ্রব্যৰ পৰা বিবত বাখিবলৈ ঘৰখনৰ পিতৃ-মাতৃ বা অভিভাৱকসকল সচেতন হোৱা প্ৰয়োজন। পিতৃ-মাতৃ বা অভিভাৱকসকলে তেওঁলোকৰ ল'বা-ছোৱালীৰ চাল-চলন বা বন্ধুবৰ্গৰ আচৰণৰ প্ৰতি লক্ষ্য বখা প্ৰয়োজন। এজন বিপদ্গামী যুৱক বা যুৱতীক সৎ পথত ঘৰাইআনিবলৈ পিতৃ-মাতৃ সচেতন হোৱা দৰকাৰ। ইয়াৰ উপৰিও প্ৰতিজন ছাত্র-ছাত্রীয়ে সমাজত এজন সুস্থ নাগৰিক হিচাপে জীয়াই থাকিবলৈ সুস্থ মনৰ অধিকাৰী হোৱা দৰকাৰ। সন্তোষীয়া প্রলোভন আৰু মনোৰঞ্জনৰ দ্বাৰা আকৃষ্ট নহৈ এক বলিষ্ঠ মনৰ অধিকাৰী হোৱাটো প্ৰতিজন ছাত্র-ছাত্রীৰ বাবে প্ৰয়োজন। যাতে সমাজৰ কোনো অপশিক্ষণ্যে এনে বলিষ্ঠ মনক চুব নোৱাৰে।

অসমীয়া সমাজত বিবাহ পদ্ধতি

জ্ঞানধীপ নাথ
মাতক তৃতীয় বর্ষ

বিবাহ এক সামাজিক বাক্সন। সামাজিক ভাবে বিবাহৰ যোগেদিহে এজন পুরুষ আৰু এগৰাকী নাৰীৰ মাজত সম্পর্ক স্থাপিত হয়। বিবাহৰ যোগেদিয়ে নৰ-নাৰীয়ে স্বামী-স্ত্ৰীৰ মৰ্যদা লাভ কৰে আৰু সমাজত সামাজিকভাৱে দায়বদ্ধ হৈ পৰে। অসম নানা জাতি উপজাতিৰ মিলনভূমি, প্ৰত্যেকৰে সমাজ ব্যৱস্থা ভিন্ন। সেই হেতুকে বিবাহ প্ৰথাৰ ভিন্ন ভিন্ন আছে। ভাৰতীয় সমাজ ব্যৱস্থাত বিবাহৰ কেইবটাও ভাগ আছে। সেইবোৰ হ'ল- গ্ৰামণ, দৈৱ, আৰ্য প্ৰজাপত্য আসুৰ, গান্ধৰ বাক্ষস, পৈশাচ ইত্যাদি। আমাৰ সমাজৰ প্ৰজাপত্য বিবাহ প্ৰচলিত। প্ৰজাপত্য বিবাহৰ মূল কথা হ'ল- “কণ্যাদান কাৰ্য।” বিবাহৰ অৰ্থ হ'ল বি বিশেষভাৱে আৰু বহুধাতু বহন কৰা অৰ্থৰে বাহ অৱৰ্থৎ বিধিমতে স্বামী স্ত্ৰীৰ পে বহন কৰা কাৰ্য।

বিবাহৰ দিন :- পূৰ্বতে অসমীয়া সমাজত বিবাহ পাঁচদিন পৰ্যন্ত অনুষ্ঠিত হৈছিল। এতিয়া পাঁচদিনীয়া বিবাহ লুপ্ত হৈ পৰিছে যদিও তিনিদিনীয়া আৰু দুদিনীয়া বিবাহ গ্ৰামাঞ্চলত দেখিবলৈ পোৱা যায়। সম্পত্তি গাঁওৰ বভাতলীখনে নগৰৰ নিৰ্দিষ্ট বিবাহ ভবনলৈ

ঢাপলি মেলাৰ পৰিপেক্ষিতত এদিনৰ ঠাইত কেইঘন্টামানৰ ভিতৰতে বিবাহ কাৰ্য সম্পাদন হোৱাও দেখিবলৈ পোৱা যায়।

ৰাহি-যোৱা চোৱা : বিবাহৰ প্ৰাকমুহূৰ্তত দৰা-কইনাৰ ৰাহি-যোৱা চোৱা হয়। ৰাহি যোৱাৰ মিল থাকিলেহে পিছৰ কৰ্মবোৰ কৰা হয়।

শৰাই পেলোৱা : দৰাঘৰে কইনাৰ ঘৰলৈ গৈ সামাজিক নীতি নিয়মে কইনা খোজে। ইয়াক শৰাই পেলোৱা বুলি কোৱা হয়। দৰাঘৰৰ পৰা নিয়া শৰাইখন কইনাঘৰত অৰ্পন কৰে আৰু কইনাঘৰৰ পৰাৰ এখন শৰাই দৰাঘৰৰ মানুহৰ হাতত অৰ্পন কৰে।

আঙুষ্ঠি পিঙ্কোৱা : দৰাঘৰৰ পৰা কইনাৰ ঘৰলৈ গৈ দিন-বাৰ এটা চাই কইনাক আঙুষ্ঠি পিঙ্কায়। আঙুষ্ঠি পিঙ্কোৱা অনুষ্ঠানত কইনাঘৰত এক প্ৰকাৰৰ আনন্দমুখৰ পৰিৱেশ সৃষ্টি হয়। কইনাৰ ঘৰত বংশ পৰিয়ালৰ সকলো লোক উপস্থিত থকা এই অনুষ্ঠানত গাঁৰৰ ওচৰ চুবুৰীয়া লোকেও ভাগ লয়। দৰাঘৰৰ পৰা যোৱা দদায়েক-মোমায়েক-মামীয়েকে এখন শৰাইৰ লগতে এযোৰ

সাজো কইনাৰ হাতত অৰ্পন কৰে।

জোৰণ বা তেলভাৰ : দুদিনীয়াকে অনুষ্ঠিত বিবাহ অনুষ্ঠানত প্ৰথমৰ দিনা আৰু এদিনীয়া বিবাহ অনুষ্ঠান পূৰা দৰাঘৰীয়ালোকে কইনাৰ ঘৰলৈ জোৰণ দিবলৈ যায়। ইয়াক তেলভাৰো বোলে। জোৰণৰ সামগ্ৰী সমূহ হ'ল কইনাৰ সাজ-পাৰ, আ-অলংকাৰ, খাদ্য সামগ্ৰীসমূহৰ ভিতৰত তেল, নিমখ, চাউল, গুড়, গাখীৰ, দৈজলপান আদি, আৰৈ চাউলৰ দুটা ঘট, এথোক তামোল, তিনি গুছি পান, এখন শৰাই মাছ ইত্যাদি। সাজ-পাৰৰ ভিতৰত এখন বিহা, দুসাজ পাটৰ, এসাজ মুগাৰ কাপোৰ, এখন গুনাৰ পাবিবছা আশী ছাদৰ আদি। দৰাঘৰীয়া লোক কইনা ঘৰৰ পদুলিমুখ পোৱাৰ লগে লগে কইনা ঘৰৰ লোকে আয়তী সমন্বিতে পদুলি মুখলৈ আহি দৰাঘৰীয়াক শৰাই আগবঢ়াই আদৰে। দৰা আৰু কইনা ঘৰৰ শৰাই দুখন তিনিবাৰ সলনা-সলনি কৰি দৰা পক্ষক আদৰি আনি বভাতলীত বহুৱায়।

মড়ল : দৰা আৰু কইনাক নোৱাৱৰ বাবে গাঁৰৰ বাইজে বভাতলীৰ কায়তে মড়ল

সাজে। পূর্বমুরাকৈ সজা মড়লৰ বাবে চাবিটা কলপুলিৰ প্ৰয়োজন। মাটিৰ টিপ সাজি চাৰিওফালে চাবিটা কলপুলি ৰোৱাৰ পিছত ফুলৰ মালা আমডালি আৰি দিয়া হয়।

অধিবাস : মূল বিয়াৰ দিনা বা বিয়াৰ প্ৰথম দিনাৰ পৰাই দৰা আৰু কইনা দুয়ো উপবাসে থাকিব লাগে। অৱশ্যে ফল-মূল, জাজলপান খাবলৈ দিয়া হয়। ইয়াক অধিবাস বোলে। অধিবাসৰ দিনা নাম-প্ৰসঙ্গ পূজা-পাৰ্বন আদিৰো ব্যৱস্থা থাকে।

দৈয়ন দিয়া : মূল বিয়াৰ পুৱাতে দৰা আৰু কইনাৰ ঘৰত পৃথকে পৃথকে দৈয়ন দিয়া কাৰ্য সমাপন কৰা হয়। মূল ঘৰৰ দুৱাৰদলিত দৈয়ন দিয়া হয়। দৈয়ন দিয়াৰ সময়ত দুটা কাঁহৰ বাতিৰ প্ৰয়োজন। এটা বাটিত দৈ আৰু আনটো বাটিত মিঠাতেল থোৱা হয়। এডাল এৱা সুতাৰ দুই মূৰত দুখিলা পান বান্ধি দৈৰ বাতিত দুবাই বখা হয়। আনটো বাটিত এশ এডাল দুৱিৰ বন ডুবাই বখা হয়। দুয়োটা বাটি কইনাঘৰত কইনাৰ আৰু দৰাঘৰত দৰাৰ সন্মুখলৈ আনি দুৱাৰ মান ঘুৰোৱা হয়। সেই সময়ত আয়তী সকলৰ লগতে মাহীয়েক-পেহীয়েক সকলে বিয়া নাম গাই ৰং তামচা কৰে।

গাঠিয়ন খুন্দা : গাঠিয়ন এবিধ সুগন্ধি শিপা। বিয়াৰ আগনিশা কইনাক গা ধুওৱাৰ পিচত বভা তলীত বা ঘৰৰ ভিতৰত আয়তীসকলে গাঠিয়ন খুন্দে। জোৰণৰ দিনা জোৰনৰ লগতে দৰাঘৰে কইনাঘৰক গাঠিয়ন দিয়ে। কইনাৰ মাক, এজনী টেকেলি লোৱা ছোৱালী আৰু পাঁচগৰাকী আয়তী ঘূৰণীয়াকৈ বহিলয় দুগৰাকী আয়তীয়ে এখন কাপোৰ দুই মূৰত ধৰি জোকাৰি থাকে। কাপোৰখনৰ ওপৰত কপাহ গুটি, ফুটচাই আদি থাকে। এই কাৰ্য আনে চাৰলৈ নাপায়। পাত এচটাত শিল গুটিৰে তিনিবাৰ গাঠিয়ন

খুন্দে। প্ৰতিবাৰতে আয়তীসকলে উৰলি দিয়ে। গাঠিয়ন খুন্দা সময়ত আয়তীসকলে নানা ধৰণে ৰং তামচা কৰে। আয়তীসকলে কইনাক ফোট দিয়াৰ লগতে নিজেও ফোট লয়।

পানী তোলা : মূল বিয়াৰ দিনা পানী তোলা হয়। আয়তীসকল, গাঁওৰ বুটী তিৰোতা সকলে গৈ নৈ, পুখুৰী আদিৰ পৰা পানী তুলি আনে আৰু সেই পানী দৰা বা কইনাক গা ধুওৱাৰ সময়ত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। পানী তোলা সময়ত সকলোৱে নাচি-বাগি, গান গাই স্ফুর্তি কৰে।

সুৱাণুৰি তোলা : দৰা-কইনাৰ ঘৰলৈ অহাৰ সময়ত দৰাৰ মাকে আয়তী-গায়ন-বায়ন লৈ নৈ বা পুখুৰী ঘাটলৈ সুৱাণুৰি তোলে। মহিলা এগৰাকীয়ে ডলা এখনত সাতটা মাটিৰ চাকি, এগৰাকীয়ে কুলা এখনত অলপ চাউল, পিঠাণুৰি আৰু তাম পাত্ৰ এটা কাপোৰ বান্ধি লৈ যায়। সুৱাণুৰি তুলি আহি দৰাক আশীৰ্বাদ দিয়ে। সেইদৰে কইনাঘৰত দৰা আহি পোৱাৰ আগমুহূৰ্তত সুৱাণুৰি তুলি সকলোকে আশীৰ্বাদ দিয়ে।

দৰা আগছা : দৰা আগছা অনুষ্ঠানটো বিবাহৰ এক অংগ। দৰাঘৰীয়াক বাট ভেটি ধৰি কইনা পক্ষৰ যুৱকসকলে নানা প্ৰশ্ন সোধে। সেইমতে দৰাঘৰীয়া লোকেও উপযুক্ত প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ যত্ন কৰে। ধেমেলীয়া প্ৰশ্নই উপস্থিত বাইজক আমোদ দিয়ে। সাধাৰণতে দৰাক সোধা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দৰাই নিদি দৰা পক্ষৰ কোনোৰা এজনে দিয়ে। শেষত দৰাঘৰে আৰুলৈ শৰ্বাই বা মাননি আগবঢ়াই যাবলৈ অনুমতি বিচাৰে আৰু কইনাঘৰীয়া ডেকাসকলেও দৰাঘৰীয়াক যাবলৈ অনুমতি দিয়ে।

দৰা-আদৰা : দৰা আহি পদূলিমুখ পোৱাৰ

লগে লগে সকলোৰে উৎকঠা বাঢ়ি যায়। দৰাক চাৰলৈ কইণা ঘৰৰ মানুহৰ মাজত একপকাৰ হলস্তুলীয়া পৰিবেশৰ সৃষ্টি হয়। কইণাৰ মাক আৰু আত্ৰীয়কুটুম্ব আয়তীসহ পদূলিমুখ পায়। দৰাৰ সমুখত এখন ডাঙৰ পীৰা পাবি দিয়া হয়। দৰাই পীৰা খন উঠে আৰু কইণাৰ ভনীয়েকে ভবি ধুৱাই দিয়ে। ভবি ধুওৱাৰ বাবদ দৰাই ছোৱালীজনীক মাননী হিচাপে টকা পইচা দিয়ে। কইণাৰ মাকে এখন কাঁহৰ কাঁহীত পিঠাণুৰিৰ পিঠা চাৰিটা, খুৰীয়া তামোল তিনিখন, চাকি এগছি আৰু খৰিকা আদি আনে। কইনাৰ মাকে দৰাক চন্দনৰ ফোট দি বিচনীৰে বিচি গালত চুমা দিয়ে। কাঁহীত থকা লাড়ু কেইটা দৰাক শুঙ্গিবলৈ দিয়া হয়। তাৰ পিছত দৰাক তামোল কেইখন তিনিবাৰ চোৰোৱাৰ পিছত পেলাবলৈ কোৱা হয় আৰু দাঁতত খৰিকামাৰি সুমাবলৈ দিয়া হয়। ইয়াৰ পিছত দৰাই ঘটিত থকা পানী এচলু মুখত ভৰাই পুনৰ পেলাই দিয়ে। এইবোৰ নিয়ম কৰাৰ পিছত কইণাৰ মাকে দৰাক দাঁতি ধৰা যেন কৰি আহিবলৈ অনুমতি জনায়। অৱশ্যে এনে সময়ত কইনাৰ ককায়েক, মোমায়েক, দদায়েক আদিয়ে দৰাক গামোছা, সোণৰ আঞ্চুষ্ঠি আদি পিঞ্চাই আদিৰি আনে। এই সময়ত আয়তীসকলৰ লগতে গাঁও-মহিলা সকলে উৰলি দি বিয়াগীত গায়।

শিৰ গোসাই আহিছে
ডমৰু বজাইছে
শহৰৰ পদূলিত
কইনা ভিক্ষা মাগিছে। ইত্যাদি

আঁখৈ তোলা : কইনাক উলিয়াই অনাৰ পিছত কৰনীয় কামখিনি কৰাৰ পিছত কইণাৰ ভায়েক সম্বন্ধীয় ভায়েকে আঁখৈ তোলে। এখন কুলাত বৰা ধানৰ আঁখৈ লোৱা হয়; আৰু আঁখৈখিনি দৰা কইণাৰ হাতৰ ওপৰত তুলি ধৰা হয়। দৰা-কইণাৰ আঁখৈ খিনি হোমৰ জুইত পেলাই দিয়ে। আঁখৈ তোলাৰ

বাবদ ল'বাজনক উপহার হিচাপে দৰাই কিবা
এটা দি দিয়ে।

কড়ি : বিবাহ প্রথাত পূর্বে পৰা কড়িখেল
প্ৰচলন হৈ আহিছে যদিও সম্পত্তি এই
কড়িখেল সমাজত প্ৰায় নাইকিয়া হৈ যাবলৈ
ধৰিছে। বিবাহৰ দিনা দৰা-কইনাই ঘোল্টা
কড়ি হাতত লৈ খেলে।

আঙুষ্ঠি লুকোৱা খেল : এটা খৰাহিত
ভৰ্তকৈ চাউল বাখি আঙুষ্ঠি লুকুৱাই বখা হয়,
দৰা-কইনাই সেইটো এবাৰতে বিচাৰি উলিয়াৰ
লাগে। এই আঙুষ্ঠি লুকোৱা খেলে উপস্থিত
ৰাইজৰ আমোদ দিয়ে।

বাটি ঘুৰোৱা খেল : আঙুষ্ঠি লুকোৱা খেল
খেলাৰ পিছত দৰা-কইনাই বাতি ঘুৰোৱা খেল
খেলে। এখন ডাঙৰ কাঁহীত দুটা কাঁহৰ বাটি
থোৱা হয়। দৰা-কইনাই প্ৰত্যেকে তিনিবাৰকৈ
বাটি দুটা কাঁহীখনত ঘুৰাৰ লাগে। বাটিৰ খুন্দা-
খুন্দি লাগিলে ভৱিষ্যত জীৱন সুখকৰ নহয়
বুলি গাঁও অঞ্চলৰ লোকসকলে বিশ্বাস কৰে।

মোমাই টেকোন : কইণাৰ যাৱতীয় সা-
সম্পদসমূহ যৌতুক হিচাপে প্ৰদান কৰা
সময়তে কইণাৰ মোমায়েকে মোমাই
টেকেলি ধৰে। টেকেলিটোৰ ভিতৰত
পৰিষ্কাৰ পানী বখা হয়। আম গছৰ পাত
এখিলাৰে মোমায়েকে টেকেলিটো
কান্দতলৈ যৌতুকৰ সামগ্ৰী সমূহত পানী
চটিয়াই পৰিব্ৰজা কৰি তোলে। ইয়াৰ পিছত
সামগ্ৰীসমূহ দৰা ঘৰীয়াক অপন কৰা হয়।

পৰমান দৰ্শন : দৰা-কইণাক পৰমান দৰ্শন
কৰাৰ বাবে ঘৰৰ ভিতৰলৈ আমন্ত্ৰণ জনোৱা
হয়। ভিতৰলৈ আহোতে দৰা আৰু কইণাৰ
মূল দুৱাৰমুখত দুকায়ে দুটা টেকেলি দেখে।
সোঁহাতৰ টেকেলিত পানীৰে সৈতে সোনৰ

বস্তু আৰু বাওফালৰ টেকেলিত পানীৰে
সৈতে সোণৰ আঙুষ্ঠি আৰু বাওফালৰ
টেকেলিত এখন কটাৰী বখা হয়। দৰাই
সোঁহাতৰ টেকেলিত পৰা কটাৰীখন লৈ
ভিতৰলৈ প্ৰবেশ কৰে। দুটা বান বাচিত উপচি
পৰাকৈ পৰমান দৰা-কইণাৰ হাতত দৰ্শন
কৰোৱাৰ পিছত দৰাই আঙুষ্ঠি কইণাক পিঙ্কায়
আৰু কইণাই কটাৰীখন দৰাক অপন কৰে।

কইণাৰ গৃহত্যাগ : দৰা-কইণাই মাক-
দেউতাকক সেৱা কৰি যাবলৈ ওলায়। দৰা
ঘৰৰ পৰা অনা মানসমূহ স-সন্মানে
তামোলপান শৰাই আগবঢ়াই কাক কাক মান
ধৰিব লাগে সেইমতে দৰাপক্ষই কইণা পক্ষক
মান কৰে। কইণাই গৃহত্যাগ কৰাৰ সময়ত
কইণা ঘৰত এক শোকাকুল পৰিবেশ সৃষ্টি
হয়। গৃহ ত্যাগ সময়ত কইণাই নিজ গৃহলৈ
এবাৰ ঘূৰি চোৱাটো এক প্ৰকাৰ নিয়ম।

দৰা-কইণাৰ গৃহ প্ৰবেশ : দৰা-কইণা
পদ্মলিমুখ পোৱাৰ লগে লগে দৰাৰ
আত্মায়কুটুম্ব সহ দৰা-কইণাক গৃহভিমুখে
আদৰি আনে। আদৰি আনোতে মাক দুয়োৰে
কাপোৰত ধৰি থাকে। দুৱাৰমুখত দুটা কলহ
থাকে। এটা কলহৰ মুখলৈ চাউল আৰু তাৰ
ওপৰত তামোল-পান মাননি আৰু আনটো
থাকে ভৰ্তি পানী আমডালি আৰু সোণৰ
আঙুষ্ঠি। গৃহ প্ৰবেশক সময়ত কইণা আগত
যায়। যাওতে পানী ভৰ্তি কলহত থকা আঙুষ্ঠি
উলিয়াই আনে। দৰাৰ মাকে কইণাক ৰাঙ্কনি
ঘৰলৈ নি পূৰ্ণ হৈ থকা পাত্ৰ এটা দেখুৱাই
জুৰিবিনে নোজোৰে বুলি তিনিবাৰ উচ্চাৰণ
কৰে আৰু সেইমতে কইণাই জুৰিব বুলি
তিনিবাৰ উভৰ দিয়ে। তাৰ পিছত কইণাক
নিৰ্দিষ্ট কোঠালৈ লৈ যোৱা হয়।

কইণাৰ নিজ গৃহলৈ পুনৰাগমন : কইণাই
দৰাৰ ঘৰৰ লোকক মান ধৰা শেয় হ'লে কইণাক

পুনৰ নিজ ঘৰলৈ লৈ যোৱা হয়। সম্পূৰ্ণ
তিনিদিনৰ মূৰতহে পুনৰ নিজ স্বামী গৃহত
প্ৰবেশ কৰে। অৱেশ্যে কইণা দুৰ্বণিবটীয়া
হ'লে স্বামীগৃহতে থাকে যদিও সেই তিনিদিন
শাহৰেকৰ লগতহে শোৱা নিয়ম।

খোবা-খুবী : বিবাহ সম্পন্ন হৈ যোৱা
তিনিদিনৰ দিনা খোবা-খুবী সকাম পতা হয়।
খোৱা খুৰীক অপদেবতা বুলি গণ্য কৰে।
সেইদিনা সন্ধিয়া দৰা কইণাই একেলগে ঢেঁকী
দিব লাগে। ঢেঁকী হ'ল কৃষিৰ মূল সম্পদ।
খোবা-খুবীৰ অনুষ্ঠানত দৰা-কইণাই ঢেঁকী
দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত এক লোক বিশ্বাস আছে।
অসমীয়া লোকসকলে বিশ্বাস কৰে যে
এনেদৰে দৰা-কইণাই একেলগে ঢেঁকী দিলে
ভবিষ্যতে তেওঁলোকে কৃষিকৰ্ম কৰি ভালদৰে
জীৱন যাপন কৰিব পাৰি। খোবা-খুবীৰ
অনুষ্ঠানত ভোজৰ আয়োজন কৰা হয়।
অৱেশ্যে সম্পত্তি এইবোৰ নিয়ম নোহোৱা হৈ
গৈছে।

আঠমঙ্গলা : বিবাহ সম্পন্ন হৈ যোৱাৰ পিছত
আঠ দিনৰ পিছত দৰা-কইণাই কইণাৰ
গৃহভিমুখে বাওনা হয়। তেওঁলোকৰ লগত
আন মানুহো যায়। কইণাৰ পিতৃয়ে ভোজৰ
আয়োজন কৰে আৰু ওচৰ চুবুৰীয়া, মিচিৰ
কুটুম্বক নিমন্ত্ৰণ জনায়। এই ভোজৰ আঠখন
আঞ্জা বা তৰকাৰী বনোৱা হয়। ভোজ খাই
শেয় হোৱাৰ পিছত দৰাই নিকটাত্মীয় ল'বা-
ছোৱালীক কাপোৰ কানি ইত্যাদি দিয়ে।
ইয়াক ঘৰ উঠ্যা বুলিও কয়।

আঠ মঙ্গলা দিনাখনৰ পৰা বিবাহ
কাৰ্য সমাপ্ত বুলি ধৰা হয়।

বিঃদ্রঃ লিখনিটো যুগ্মত কৰোতে বহুতে
আলোচনীৰ সহায় লোৱা হৈছে।